

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на околната среда и водите

РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ ШУМЕН

Регионален доклад за състоянието на околната среда

2022 година

СЪДЪРЖАНИЕ

	страница
I. Въведение	4
II. Анализи по компоненти на околната среда	7
II.1. Атмосферен въздух	7
II.2. Води	12
II.3. Земи и почви	39
II.4. Защитени територии и биоразнообразие	43
III. Анализи по фактори на въздействие	57
III.1. Отпадъци	57
III.2. Шум	60
III.3. Радиационен контрол	60
III.4. Опасни химични вещества и управление на риска	61
IV. Превантивна дейност и контрол	76
IV.1. Решения по глава VI от ЗООС	76
IV.2. КПКЗ	78
IV.3. Доброволни ангажименти	79
IV.4. Информация за състоянието на околната среда за активно формиране на обществено поведение за грижа към околната среда	80
V. Административно – наказателна отговорност и ПАМ	93
VI. Заключение	94

СПИСЪК НА НАЙ-ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АИС	Автоматична измервателна станция
БДДР	Басейнова дирекция за Дунавски район
БДЧР	Басейнова дирекция за Черноморски район
БПК5	Биологична потребност от кислород за 5 дни
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ЕИОЦ	Екологичен информационен и образователен център
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Екологична оценка
ЕП	Екологичен праг
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗ	Защитена зона от екологична мрежа Натура 2000
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗМ	Защитена местност
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗТ	Защитена територия
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИУЕОО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ЛОС	Летливи органични съединения
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПП	Млекопреработвателно предприятие
МРО	Масово разпространени отпадъци
НДЕ	Норми за допустими емисии
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОС	Оценка за съвместимост
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПЗ	Праг на замърсяване
ПСБФВ	Пречиствателна станция за битово-фекални води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПХБ	Полихлорирани бифенили
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РЛ	Регионална лаборатория
РПСОВ	Регионална пречиствателна станция за отпадъчни води
РДГ	Регионална дирекция по горите
СНИ	Собствени непрекъснати измервания
СПИ	Собствени периодични измервания
ТБО	Твърди битови отпадъци

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Регионална инспекция по околна среда и води /РИОСВ/- гр. Шумен представя в обобщен и концентриран вид, цялостна информация за околната среда, за района, контролиран от инспекцията, в годишния доклад за 2022 г. Той е изготвен в съответствие с изискванията на чл. 22, ал. 3 от Закона за опазване на околната среда.

В настоящата разработка са Използвани данни, резултати от проверки, анализи, изследвания, факти и отчети от 2022 година. Основната цел е да се информират гражданите, неправителствените организации, местните органи за самоуправление и всички заинтересовани за състоянието на околната среда през 2021 г. в областите Търговище и Шумен. За най - важните приоритети за РИОСВ, произтичащи от националното и европейското екологично законодателство; основните приоритети на регионалните, националните и правителствени програми и планове на околната среда по природни компоненти отразени в дейността на РИОСВ Шумен; тенденциите и динамиката на промените в състоянието на компонентите на околната среда и степента на въздействие на факторите, които я замърсяват и увреждат; решените и предстоящи за решаване проблеми, както и предприетите за това действия от страна на РИОСВ гр. Шумен, насочени към подобряването на качеството на живот чрез подобряване на качеството на атмосферния въздух, качеството на водите и почвите, подобряване управлението на отпадъците, чрез ефективното използване на природните ресурси и енергията, чрез съхраняване на биологичното разнообразие; извършените основни законодателни, административни и инвестиционни мерки в областта на околната среда;

Важна цел на този Доклад е подпомагането на обществените институции - областни управи и общински администрации на територията на РИОСВ гр. Шумен и ползване на доклада при вземане на решения в областта на околната среда за устойчиво развитие на териториалните общности, чрез интегриране на политиката по околна среда в регионалните политики в областта на социално-икономическото развитие.

Териториалният обхват на РИОСВ гр. Шумен е :

Област	Шумен	Търговище	Общо
Територия км ²	3390,2 км ²	2710,4 км ²	6100,6 км ²
Население бр. ж.	172355 бр. ж.	113694 бр. ж.	286049 бр. ж.
Общини бр.	10 бр.	5 бр.	15 бр.
Населени места бр.	151 бр.	196 бр.	347 бр.

Към област Шумен попадат следните общини: Велики Преслав, Венец, Върбица, Каолиново, Каспичан, Никола Козлево, Нови пазар, Смядово, Хитрино и Шумен. В област Търговище попадат общините: Антоново, Омуртаг, Опака, Попово и Търговище.

I.1. Кратка географска характеристика на област Шумен

Шуменският район се намира в централната част на североизточна България и в източната част на Дунавската равнина, като южните части обхващат Предбалкана и достигат до главното Старопланинско било. Релефът е равнинно-платовиден, хълмист и нископланински. Северната част обхваща част от Лудогорското плато, като на юг то преминава в Самуиловските възвишения. В средната част се открояват две карстови плата – Шуменското с надморска височина 502 м. и източно от него Провадийското с надморска височина 389 м. Южно от долината на р. Голяма Камчия се издигат Преславската и Драгоевската планини, разделени от пролома на реката, а на юг преминава билото на източната част на Котленската планина и билото на Върбишката планина. Речната мрежа в северната третина на Шуменския регион е слабо развита. Тук всички реки, водят началото си от северните склонове на Самуиловските височини. Те губят водите си в безоточни долини в Лудогорското плато. Този район попада в Дунавския водосборен

басейн. Средната третина се отводнява към Черноморския басейн чрез Провадийска река и притоците ѝ, най-значителни от които са Крива река и р. Мадарска. Най-добре развита речна мрежа има южната нископланинска част на Шуменския край. Тя се отводнява към Черноморския басейн от р. Голяма Камчия. Южните части на областта се отводняват от водосборите на реките Герила, Елешница и Брестова. В югозападната част на територията е изграден язовир Тича, който е най-значимия питеен водоизточник в региона. В него се вливат реките Тича, Герила и Драгановска. Същият е включен в списъка на значимите язовири в България.

1.2. Кратка географска характеристика на област Търговище

Област Търговище се намира в североизточна България, западно от Шуменска област, в източната част на Дунавската равнина. Южната част от територията на областта се простира в обхвата на Предбалкана в близост до северните склонове на Преславската планина. Добре изразени тук са земните форми на долините разширения на реките Врана и Сива, нископланинските възвишения на Търговищкото поле и Поповските височини. Тази част на областта има потенциал за развитие на селско стопанство и хранително-вкусова промишленост. Земеделието и животновъдството са определящите типични отрасли. Територията на община Търговище се характеризира със своето разнообразие и преливане на равнинен, хълмист и ниско-планински релеф, поради което и надморската височина варира от 150 до 690 м.н.в. За град Търговище тя е 170 м. Търговищкото хълмисто поле е най-тясно свързано с икономиката на града. На север граничи с Разградските височини, на изток с Шуменските, на запад с Лилякското плато, а на юг с Преславската планина. В североизточна посока на река Врана, нейната долина се разширява, като се оформят две акумулационни тераси, като върху едната е разположена част от град Търговище. Търговищкото поле е изградено от кредни материали, съставени от варовици и мергели. Отличават се с висока водопропускливост и вертикална цепителност. Районът на Преславската планина се характеризира с липса на плитки подпочвени води. Общините Търговище, Омуртаг и Антоново се отличават с многото включени водоизточници, разположени на териториите на съответните населени места. Общините Попово и Опака се водоснабдяват от система „Дунав“. От язовир Тича находящ се в землището на Преславска община се водоснабдява гр. Търговище. В североизточната част на община Антоново се намира язовир Ястребино, който е най-големият в Търговищка област и водоснабдява община Антоново и община Омуртаг. Той е включен в списъка на значимите язовири, като се ползва за питейни нужди на гр. Антоново и с предвиждане за гр. Омуртаг.

В териториалния обхват на РИОСВ - Шумен са разположени защитени територии от различни категории: „Природен парк Шуменско плато“, на чиято територия се намира Резерват „Букака“; Поддържани резервати „Патлейна“, „Дервиша“ и „Моминград“; Защитени местности „Могилата“, „Марашка кория“, „Чибуклията“, „Дъбовете“, „Червен божур“, „Челеклията“, „Дебелеца“, „Мадарски скални венци“, „Див рожков“, „Конски кестен“, „Урумово лале“, „Игликина поляна“, „Петка балкан“, „Божур поляна“, „Каньона“, „Римският мост“, както и две естествени находища на растителен вид „Блатно кокиче“ /разположени съответно в землищата на селата Кочово и Осмар, общ. Велики Преслав/. Защитените територии с категория „природна забележителност“ са: „Скока“, „Скално образувание Коня“, „Водопада“ в м. „Боаза“, „Дервенската пещера“, „Гърбава чешма“, „Скално образувание Костадин тепе“. Защитените зони от екологичната мрежа „Натура 2000“, попадащи в обхвата на РИОСВ - Шумен, по Директивата за опазване на дивите птици са: „Котленска планина“, „Овчарово“, „Ломовете“ и „Провадийско - Роякско плато“, а по Директивата за опазване на природните местообитания и на дивата фауна и флора са: „Каменица“, „Хърсовска река“, „Провадийско - Роякско плато“, „Ришки проход“, „Островче“, „Котленска планина“, „Тича“, „Стара река“, „Шуменско плато“, „Екокоридор Камчия- Емине“, „Преславска планина“, „Голяма река“, „Марина дупка“, „Кабюк“, „Ломовете“, „Голяма Камчия“ и „Твърдишка планина“.

I.3. Задачи, компетенции и задължения на РИОСВ, включително организационна структура

Дейността, устройството и функциите на регионалните инспекции по околната среда и водите (РИОСВ) са уредени с Правилник за устройството и дейността на Регионалните инспекции по околната среда и водите (Обн. ДВ. бр.49 от 12 Юни 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.54 от 16 Юни 2020г.). РИОСВ Шумен осигурява провеждането на държавната политика по опазване на околната среда и водите на регионално равнище. При провеждане на своята дейност РИОСВ има контролни, превантивни, регулиращи, и информационни функции. Контролните функции на РИОСВ включват осъществяването на превантивен, текущ и последващ контрол, свързан с прилагането на нормативните актове, регламентиращи качеството на компонентите на околната среда и факторите, които ѝ въздействат. Функциите по превантивен контрол върху компонентите на околната среда и факторите, които им въздействат, се осъществяват съобразно законовите и подзаконовите нормативни актове за предотвратяване от замърсяване или увреждане и възстановяване на околната среда от замърсяване или увреждане. При осъществяване на функциите по текущия и последващ контрол РИОСВ извършва проверки, наблюдения и възлага извършване на измервания от лабораториите към ИАОС в изпълнение на произтичащите от законовите и подзаконовите нормативни актове задачи. Съгласно информационните си функции, РИОСВ разработва и участва в провеждането на дейности, свързани с предоставяне на информация на обществеността в областта на околната среда, предоставяне на информация на средствата за масово осведомяване в областта на околната среда, повишаване на общественото съзнание и култура в областта на околната среда, поддържане на регистри и бази данни.

Администрацията на РИОСВ е обща и специализирана. Общата администрация е организирана в Дирекция "Административно-финансови и правни дейности". Тя осигурява финансово-технически, правно-административно и информационно дейността на директора, на РИОСВ, както и дейностите по административното обслужване на гражданите и юридическите лица. Създава условия за осъществяването на дейността на специализираната администрация. Специализираната администрация на РИОСВ - Шумен е организирана в една дирекция – Контролна и превантивна дейност. Обособени са два отдела съответно „Контрол на околната среда“ и „Превантивна дейност. Дейността на отдел “Контрол на околната среда“ е организирана в направления “КПКЗ, ЕО и доброволни ангажименти, опасни химични вещества и контрол на риска от големи аварии с опасни химични вещества, опазване на водите”, "Управление на отпадъците и опазване на почвите; „Опазване чистотата на атмосферния въздух и вредни физични фактори". Отдел „Превантивна дейност“ е организиран в направления ”ОВОС и ЕО", "Биологично разнообразие и защитени територии и зони и „специализирани регистри".

I.4. Данни на РИОСВ гр.Шумен:

Адрес: гр. Шумен, ул. Съединение № 71, ет. 3

Телефон 054/856 501; факс 054/876 840;

ел.поща: riosv@riosv-shumen.eu;

уеб адрес: www.riosv-shumen.eu.

Зелен телефон: 0885/750275; 054/ 856 501; 054/ 876 840;

II. АНАЛИЗИ ПО КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

II.1. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

1. Мрежа за контрол на качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ-Шумен, като част от националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) – подсистема “въздух”.

За контрол на показателите, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в гр. Шумен, като част от националната система за мониторинг, работи автоматична измервателна станция (АИС). Съгласно класификацията на пунктовете за мониторинг АИС Шумен е градски фонов пункт (ГФ), с обхват 100 м – 2 км.

В изпълнение на утвърден график за работата на МАС през 2022 г. бяха извършени измервания за определяне качеството на атмосферния въздух по контролираните параметри в гр. Велики Преслав от мобилна станция на РЛ - Варна към ИАОС, гр. София. Продължителността на контрола е 51 денонощия и обхваща основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух /O₃, CO, SO₂, NO, NO₂, ФПЧ₁₀/. Съгласно резултатите отразени в Протоколите от изпитване през 2022 г. е констатирано едно превишение на средноденонощната норма /СДН/ на ФПЧ₁₀, не са отчетени превишения на допустимите норми за останалите показатели.

2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции.

АИС регистрира концентрациите на ФПЧ₁₀ (фини прахови частици), SO₂ (серен диоксид), NO₂ (азотен диоксид) и O₃ (озон). Станцията работи при непрекъснат режим – 24 часа в денонощието, като регистрира средночасови стойности за посочените замърсители и стандартен набор от метеорологични параметри (СНМП), включващ температура на въздуха, скорост и посока на вятъра, атмосферно налягане и др.

Замърсител	ФПЧ10	Pb аер	SO2	NO2	CO	H2S	Бен зен	NH3	ПАВ	As аер	Cd аер	Ni	ФПЧ 2,5	NO	O3
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Общ брой пунктове -1 АИС-Шумен	да	-	да	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	да
Регистрирани концентрация над ПС над СЧН или ПДКм.е.															
АИС-Шумен	-	-	не	не	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	не
Регистрирани концентрация над СДН															
АИС-Шумен	да	-	не	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Регистрирани концентрация над СГН															
АИС-Шумен	не	-	-	не	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Пределно допустима концентрация (ПДК) е концентрация на вредните вещества в атмосферния въздух на населените места, която за определен период от време трябва да не оказва нито пряко, нито косвено вредно въздействие върху организма на човека.

Максимална еднократна концентрация е най-високата от краткосрочните концентрации за определен замърсител, регистрирани в даден пункт за определен период на наблюдение.

Средноденонощната концентрация е средната аритметична стойност от еднократните концентрации, регистрирани неколккратно през денонощието или тази, отчетена при непрекъснато пробовземане в продължение на 24 часа.

Средногодишната концентрация е средната аритметична стойност от средноденонощните концентрации, регистрирани в продължение на една година.

Норма за качеството на атмосферния въздух е всяко ниво установено с цел избягване, предотвратяване или ограничаване на вредни въздействия върху здравето на населението и/или околната среда, което следва да бъде постигнато в определен за целта срок, след което да не бъде превишавано.

СЧН – средночасова норма

СДН – средноденонощна норма

СГН – средногодишна норма

ФПЧ₁₀ - са всички частици, преминаващи през размерно-селективен сепаратор, определен съгласно референтния метод за вземане на проби и измерване нивата на ФПЧ₁₀, с 50%-на ефективност на задържане при аеродинамичен диаметър на частиците до 10 микрона.

През 2022 г. АИС - Шумен е регистрирала 14 превишения на средноденонощната норма (СДН - 50 µg/m³) по показател ФПЧ₁₀, отразени в таблицата по - долу по месеци.

	Месец	ФПЧ ₁₀
АИС Шумен – 2022 г.	Януари	0
	Февруари	0
	Март	3
	Април	1
	Май	0
	Юни	0
	Юли	0
	Август	2
	Септември	0
	Октомври	0
	Ноември	2
	Декември	6
	Общ брой превишения на СДН през 2022 г.	14

Максималните средноденонощни концентрации регистрирани през отделните месеци за ФПЧ₁₀ и SO₂ са посочени в таблицата по – долу:

	Месец	ФПЧ ₁₀		SO ₂	
		СДН - 50 µg/m ³		СДН - 125 µg/m ³	
		max	Превишение в пъти	max	Превишение в пъти
АИС Шумен 2022	Януари	41,47	-	8,91	-
	Февруари	46,98	-	19,29	-
	Март	63,89	1,3	21,28	-
	Април	69,26	1,4	13,95	-
	Май	32,45	-	9,88	-
	Юни	40,49	-	2,87	-
	Юли	26,46	-	4,40	-
	Август	64,50	1,3	3,70	-
	Септември	48,72	-	15,90	-

	Октомври	31,87	-	13,11	-
	Ноември	61,59	1,2	17,76	-
	Декември	104,04	2,1	12,57	-

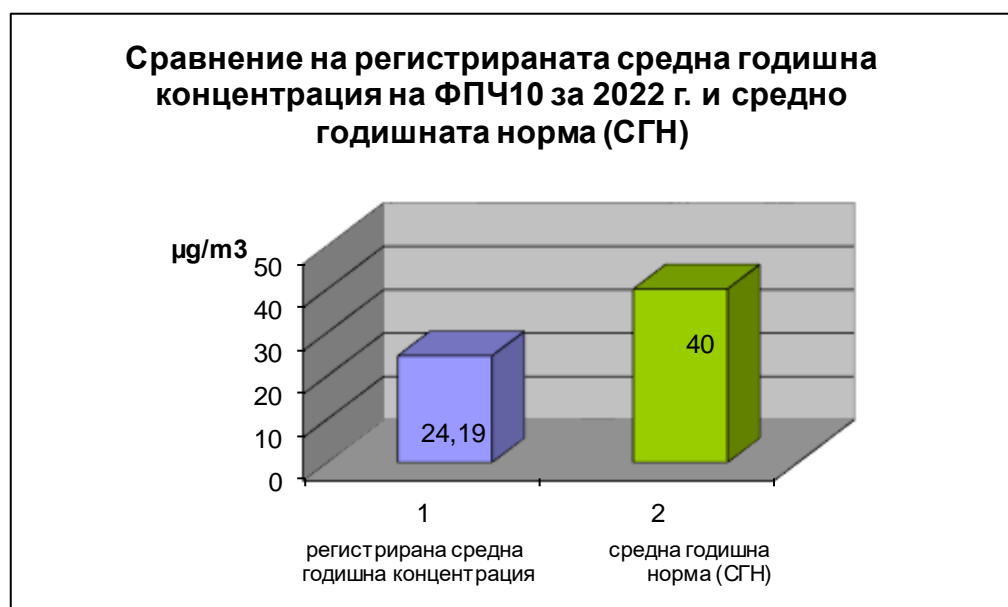
През 2022 г. не са регистрирани превишения на средночасовите норми (СЧН) за показател серен диоксид и азотен диоксид. Не е регистрирана и концентрация на О₃ (озон), превишаваща краткосрочната целева норма (максимална 8 часова стойност в рамките на денонощието – 120 µg/m³), съответно и прага за информиране на населението (средночасова стойност) - 180µg/m³. Нормативно няма регламентирана средночасова норма за ФПЧ₁₀.

Максимални регистрирани средночасови стойности на SO₂, NO₂ и O₃, по месеци

	Месец	SO ₂		NO ₂		O ₃ - Праг за информиране на населението-180µg/m ³	
		СЧН-350 µg/m ³		СЧН -200µg/m ³			
		max µg/m ³	Превишение в пъти	max µg/m ³	Превишение в пъти	max µg/m ³	Превишение в пъти
АИС Шумен 2022 г.	Януари	18,53	-	101,77	-	69,39	-
	Февруари	49,45	-	110,75	-	77,54	-
	Март	59,95	-	111,17	-	86,29	-
	Април	62,75	-	87,23	-	-	-
	Май	54,79	-	70,73	-	86,76	-
	Юни	5,76	-	58,23	-	100,52	-
	Юли	15,66	-	56,43	-	139,82	-
	Август	10,78	-	59,59	-	124,00	-
	Септември	65,60	-	84,98	-	103,92	-
	Октомври	59,85	-	112,34	-	82,96	-
	Ноември	72,30	-	113,45	-	84,13	-
	Декември	28,51	-	148,38	-	65,07	-

Забележка: В таблицата са отчетени максимални средночасови стойности за О₃ (озон), а не максимална 8 часова стойност в рамките на денонощието.

Въз основа на всички средноденонощни регистрирани концентрации през 2022 г. се формира средногодишна концентрация 24,19 µg/m³, при средногодишната норма (СГН) на ФПЧ₁₀ - 40 µg/m³.

От представената диаграма може да се направи извод, че както и при предходните години, прахообразните замърсители на атмосферния въздух за населеното място са с високи стойности през есенно – зимния (отоплителен) сезон. Същото се дължи основно на факта, че през отоплителния период в битовия сектор се използват предимно твърди горива. Високото пепелно съдържание във формираните отпадъчни газове при изгарянето им оказва влияние върху замърсяването на атмосферния въздух. За регистрираните наднормени стойности през зимния сезон на фини прахови частици „допринасят“ и запрашените улични платна, автомобилният транспорт и метеорологичните условия.

През летния сезон се наблюдават устойчиво по-ниски стойности на замърсителите, като се регистрират единични завишени стойности, формирането на които се дължи на възникнали локални източници и ограниченото разсейване вследствие на климатичните и метеорологични фактори.

В изпълнение на утвърден график за работата на МАС през 2022 г. бяха извършени измервания за определяне качеството на атмосферния въздух по контролираните параметри в гр. Велики Преслав от мобилна станция на РЛ - Варна към ИАОС, гр. София. Продължителността на контрола е 51 денонощия и обхваща основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух /O₃, CO, SO₂, NO, NO₂, ФПЧ₁₀/. Съгласно резултатите отразени в Протоколите от изпитване през 2022 г. е констатирано едно превишение на средноденонощната норма /СДН/ на ФПЧ₁₀, не са отчетени превишения на допустимите норми за останалите показатели.

Съгласно изискванията на чл. 27 от ЗЧАВ, община Шумен има разработена "Програма за намаляване на нивата на замърсителите и достигане на установените норми за нивата на фини прахови частици /ФПЧ₁₀/ в атмосферния въздух на територията на община Шумен с период на действие 2018-2022 г.". Същата е приета с Решение № 929 по Протокол № 38 от 29.11.2018 г. на заседание на Общински съвет - Шумен.

С цел подобряване качеството на атмосферния въздух и намаляване имисиите на ФПЧ₁₀ през 2022 г. община Шумен е изпълнила следните мерки: Sh_o_1_01 - проучване за определяне на броя на домакинствата, които се отопляват на дърва и въглища; Sh_r_1_07 - спазване на задължителни изисквания за енергийна ефективност при въвеждане в експлоатация на нови сгради; Sh_old_2_08 - провеждане на информационни кампании сред населението за замяната на отоплението с твърдо гориво с алтернативни горива; Sh_f_2_18 - разширяване на "синя" зона. Въвеждане на еко стикер; Sh_o_1_19 - забрана за движение на товарни автомобили по определени улици; Sh_o_1_21 - ограничаване достъпа на тежкотоварни автомобили в ЦГЧ - пътни знаци; използване на алтернативни пътища и обходни улици. /бул. "Симеон Велики", "Мадара", "Велики Преслав", "Ришки проход", пл. "Оборище", "Съединение", "Ал. Константинов"/; Sh_o_2_25 - изготвяне и реализация на проект за преразпределение и оптимизация на паркоместатат съобразно необходимостта и възможностите на отделните градски части; Sh_t_2_27 - оптимизиране организацията на работата на светофарите на светофарно регулирани натоварени кръстовища с цел избягване на струпване на автомобили, работещи на ниски обороти; Sh_f_1_33 - изграждане и въвеждане в експлоатация на общинска система за отдаване под наем на велосипеди - 10 броя и 2 броя станции/електрически велосипеди - 5 броя и 1 брой станция; Sh_old_1_35 - редовно /по изготвен график/ измиване на улиците с най - високо ниво на запрашеност; Sh_old_1_36 - приоритетно почистване /миене/ на всички улици от централната регулация и най - натоварените основни улици по предварително изготвен график; Sh_old_1_38 - постоянна поддръжка на пътната мрежа /своевременно извършване на ремонтни работи/ и поддържане на техническа изправност на настилките на уличната мрежа. Едновременна програма на ремонтите по подземната инфраструктура и качествено възстановяване на пътната настилка; Sh_old_2_39 - изготвяне и реализация на проекти за ремонт/реконструкция на уличната мрежа; Sh_old_2_40 - навременно премахване на останалото от зимата опесъчаване; Sh_old_1_41 - зимно снегоразчистване със специализирани препарати; Sh_o_2_42 - изготвяне на графици и контрол за изпълнението им за поддържане чистотата на местата за обществено ползване, чрез миене, метене,

сметосъбиране и сметоизвозване; Sh_ old_ 2_ 47 - ежегодна поддръжка на зелените площи, с подходяща /характерна/ дървесна и храстова растителност и добавянето на нова при необходимост; Sh_ o_ 2_ 51 - контрол върху предоставено ползване "тротоарни платна" при строителни и ремонтни дейности; Sh_ o_ 1_ 52 - контрол на изхвърлянето на строителни отпадъци с оглед избягването на формиране на нерегламентирани сметища; Sh_ o_ 1_ 56 - публикуване на актуални данни за КАВ на интернет страницата на община Шумен.

Източници на емисии на територията на РИОСВ – Шумен. Източници, при които е регистрирано превишаване на нормите за допустими емисии (НДЕ).

През 2022 г. за превишаване на нормите за допустими емисии регламентирани с Наредба № 1 за норми за допустими емисии на вредни вещества изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (ДВ, бр. 64/2005 г.) са наложени текущи месечни санкции на 3 дружества, както следва: "Плиска ойл" ООД, гр. Шумен, производствена площадка гр. В. Преслав /контролни измервания/; „Пътинженерингстрой – Т“ ЕАД, гр. Търговище, Асфалтова база, с. Лиляк /контролни измервания/ и „Пътища“ АД, гр. Шумен, асфалтова база – кв. „Мътница“, гр. Шумен /въз основа на доклад за СПИ/.

Изпускащите устройства на ванните пещи инсталирани в завод за производство на плоско стъкло, собственост на "Тракия Глас България" ЕАД, гр. Търговище и в завод за производство на домакинско стъкло, собственост на "Пашабахче България" ЕАД, гр. Търговище, разполагат със системи за непрекъснато измерване на емисиите на прах, азотен диоксид, серен диоксид. Ежемесечно дружествата представят в РИОСВ - Шумен доклади за проведените собствени непрекъснати измервания (СНИ), изготвени в съответствие с Наредба № 6 и Инструкция № 1 от 03.07.2003 г. издадена от МОСВ. Въз основа на месечните доклади ежемесечно се извършва анализ на данните и се изготвят протоколи за всяка от инсталациите. На основание на инструкцията фирмите изготвят и представят в РИОСВ-Шумен годишни доклади с резултати от проведените СНИ за всяка предходна година. Въз основа на представените през 2022 г. доклади в РИОСВ е констатирано, че не са превишени съответните НДЕ на вредни вещества.

През 2022 г. са извършени всички 9 броя планови проверки по прилагане изискванията на Наредба № 16. Установено е, че всички обекти са приведени в съответствие с нормативната уредба, като са оборудвани със система, съответстваща на Етап II на УБП.

През 2022 г. при осъществяване на контрола по Наредба № 7 от 21 октомври 2003 г., са извършени планови проверки на 6 обекта. Спазват се изискванията на наредбата от операторите на обектите, попадащи в нейния обхват. В тази връзка през годината в РИОСВ - Шумен са представени и утвърдени 10 броя Планове за управление на разтворители.

През 2022 г. при осъществяване на контрола по Наредбата за ограничаване на емисиите на ЛОС при употреба на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти са извършени проверки на 5 обекта. Не е установено разпространение и употреба на продукти за нанасяне на покрития неотговарящи на нормативните изисквания.

През 2022 г. са извършени 20 броя планови проверки, свързани с изпълнение на изискванията на Наредба за установяване на мерки по прилагане на Регламент (ЕО) № 1005/2009 относно вещества, които нарушават озоновия слой, Наредба № 1 от 17.02.2017 г. за реда и начина за обучение и издаване на документи за правоспособност на лица, извършващи дейности с оборудване, съдържащо флуорсъдържащи парникови газове, както и за документирането и отчитането на емисиите на флуорсъдържащи парникови газове и Регламент /ЕС/ № 517/2014 година за ФПГ. В резултат на извършения контрол на обектите с инсталации, работещи с озоноразрушаващи вещества и флуорирани парникови газове, в голяма степен е постигнато съответствие с изискванията на законодателството по отношение на водената документация.

3. Оценка за качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Шумен.

През 2022 г. (както и през предходните години) АИС - Шумен не е регистрирала превишения на ПДК на SO₂ и NO₂. Същото се дължи на липсата на промишлени източници с технологични процеси, формиращи замърсители в по - високи концентрации. Както и през предходните години превишенията на СДН по показател фини прахови частици (ФПЧ₁₀), са регистрирани основно през зимния сезон. Причината са използваните през отоплителния сезон горива и горивни съоръжения в битовия сектор съчетано с определени метеорологични условия (атмосферно налягане, безветрие, инверсии). Високото пепелно съдържание във формираните отпадъчни газове при изгарянето на твърди горива (дърва и въглища) оказва основно влияние върху замърсяването на атмосферния въздух с прахови частици.

През 2022 г. АИС - Шумен е регистрирала 14 превишения на средноденонощната норма (СДН - 50 µg/m³) по показател ФПЧ₁₀.

В резултат на извършване на контролната дейност през 2022 г. по отношение на източниците на емисии на вредни вещества изпускани в атмосферния въздух посредством провеждания инструментален контрол и контрол въз основа на проведени СПИ, може да се направи заключение, че като цяло се е запазил броят на обектите с регистрирани превишения на регламентираните НДЕ спрямо тези от предходните години. В тази връзка отчитаме, че регистрираните превишения при горивните инсталации се дължат основно на използваното гориво (твърдо гориво – дърва, слънчогледова люспа) и неефективната работа на пречиствателното оборудване (същото не достига ефективност за спазване на нормите за допустими емисии регламентиран с Наредба № 1).

Въздействие върху качеството на атмосферния въздух на населените места оказват и формираните емисии от ДВГ на автомобилния транспорт, като най-съществено това се изразява през зимните месеци. Вследствие на понижените температури на околната среда нараства времето за достигане на устойчив – оптимален работен режим на ДВГ на автомобилите, при което се изпускат изгорели газове с по високи емисии на замърсителите (СхНх; СО; сажди). От значение е и непрекъснато нарастващия брой на МПС и съответно натоварения трафик, както и остарелия автомобилен парк.

II.2. ВОДИ

1. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през годината.

Основните приоритети и цели на РИОСВ Шумен заложи в плана за 2022 г., по направление на опазване на повърхностните и подземните води от отрицателно човешко въздействие са: осъществяване на мониторинг на качествата на отпадъчните води зауствани във водни обекти и установяване на замърсителите; Прилагане политика на устойчивост при подобряване състоянието на водните обекти, като контролира управлението на отпадъчните води и пречиствателните съоръжения; Интегрирано управление на водите в съчетание с останалите компоненти на околната среда; Чрез превантивен контрол се цели недопускане на въвеждането в експлоатация и заустването на емисии на отпадъчни води, без изградени пречиствателни съоръжения; При контролната дейност се цели спазване на определените концентрации на замърсители, заложи за мониторинг и при необходимост се изисква оптимизация на неефективни пречиствателни съоръжения на обекти, формиращи и заустващи отпадъчни води; Добра координация с други институции имащи отношение по опазване на водите; Прилагане на нови нормативни изисквания, влезли в сила през плановия период, по отношение опазване на водите.

Основните принципи при опазване на водите са: Заустването на отпадъчни води да се осъществява в съответствие с разпоредбите на Закона за водите и съгласно определените условия и норми в Разрешителните за ползване на водни обекти за заустване на отпадъчни води. Изпълнение на контролен мониторинг на отпадъчните води за

плановия период и повишаване на ефективността му. Контрол по изпълнение на собствения мониторинг на емитерите и завишаване значението му като коректив за недопускане на замърсяване с отпадъчни води на околната среда. Въвеждане на данни в национална Геоинформационна система за управление на водите и докладване за състоянието на водите и в частност отпадъчните води.

Решаване на възникнали аварийни ситуации, залпови замърсявания на водните обекти и постъпили сигнали по опазване чистотата на водите: Прилагане на заповедите за координация на действията на РИОСВ - Шумен и други служби и институции при извънредни ситуации имащи отношение към опазване от влошаване на качествата на водите от човешката дейност; Издаване на конкретни, изпълними и ефективни предписания и извършване на последващ контрол по изпълнението им.

Прилагане на Плановете за управление на речните басейни и Плановете за управление на риска от наводнения за 2022-2027г., като основен планов документ за интегрирано управление на водите, чрез: Изпълнение на заложените мерките, които са с отговорност на РИОСВ; Оказване съдействие на бенефициентите и дейностите по планиране и изграждане, на нови и реконструкция на съществуващите ГПСОВ и канализационни мрежи в населените места и намаляване на риска от наводнения.

2. Общи положения

Контролът над управлението на отпадъчните води и мониторинга на качествените показатели на отпадъчни води зауствани във водни обекти се извършва от РИОСВ, чрез Акредитирани регионални лаборатории към Изпълнителна агенция по околната среда. През 2022 г. преки емитери на отпадъчни води в повърхностни водни обекти с действащи Разрешителни за ползване на водни обекти за заустване на отпадъчни води в териториалния обхват на РИОСВ – Шумен, за задължителен мониторинг бяха - 47 броя обекти. Собствен мониторинг на качествените характеристики на отпадъчни води се извършва от операторите по показатели и честота, описани в Разрешителните за заустване.

Управлението на повърхностните и подземните води на територията на страната се осъществява на басейново ниво от четири Басейнови дирекции. Контролираният от РИОСВ-Шумен район включва територията на Област Шумен и Област Търговище, част от два водосборни басейна. Това са Дунавски басейн, с център за управление - гр. Плевен и Черноморски басейн, с център за управление - гр. Варна. На територията на РИОСВ-Шумен, както и на цялата територия на Република България се извършва мониторингова дейност на повърхностно течащите води и подземните води под контрола на Басейновите дирекции по райони. Те са включени в Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг (НАСЕМ). Пунктовете са класифицирани, в зависимост от местоположението им и влиянието на антропогенните фактори върху качеството на водите в тях. Част от пунктовете са фонове - отчитат влиянието само на природните дадености върху екологичното състояние на водите, а други са референтни – с цел да се отчете влиянието и на човека върху качеството на водите. Системата за мониторинг на водите има за цел, оценка на качествените характеристики на водите, своевременно установяване на негативните процеси, прогнозиране на тяхното развитие, предотвратяване или ограничаване на вредните последици и определяне на степента на ефективност на осъществяваните мероприятия за използване и опазване на водите от замърсяване. Извършваната дейност по мониторинг на водите е в три направления: на повърхностно течащи води, подземни води и отпадъчни води. При управлението на водите и анализа на антропогенното въздействие и определяне състоянието на водите, се ползва приета класификационна система, регламентирана с Наредба Н-4/14.09.2012 г. за характеризиране на качеството на водите, съгласно Рамковата Директива на водите, определяща ограничения с цел недопускане влошаването на състоянието на водите и преустановяване на замърсяванията.

Състоянието на повърхностните води е общ израз определено от неговото екологично и химично състояние и количествен анализ на водните обеми. Качеството на водите най-често се определя от химичното състояние и е основната характеристика за общото състояние. Оценката за състоянието на водния обект се определя по физикохимичните показатели – разтворен кислород, активна реакция, електропроводимост, орто-фосфати, общ фосфор, общ азот, амониев, нитритен и нитратен азот и биохимическа потребност от кислород измерена за 5 дни.

3. Опазване на повърхностните води

Характеристики на поречията на водните обекти с повърхностни води

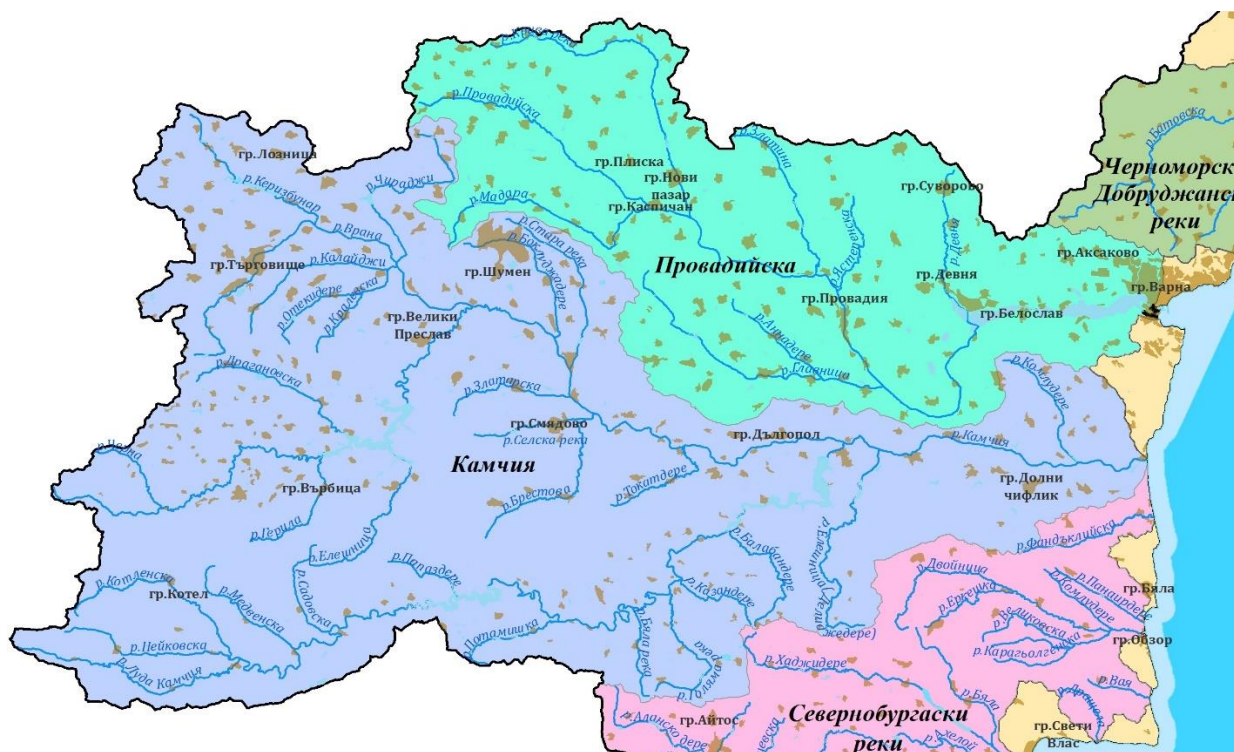
- **Поречия в обхвата на РИОСВ-Шумен и БД „Дунавски район“**

- Добруджански реки включват малки реки, които протичат в северна посока, като част от тях се губят. За територията на РИОСВ-Шумен се обхващат основно р.Кана гьол, малки местни реки и дерета в северните части на Общините Каолиново и Никола Козлево.

- р. Русенски Лом се образува от сливането на реките Бели и Черни Лом. Двете реки се съединяват над с. Иваново. За начало е приета р. Бели Лом. Общата площ на поречието е 2950 км², дължината на реката 197 км. Влива се в р. Дунав. Среден наклон на главната река /Бели Лом/ - 1.7 ‰. Тъй като скалната основа е изградена от окарстени мергели и варовици, оттокът на реките силно намалява в края на лятото. Някои от тях дори пресъхват, но не са редки случаите, когато през летните месеци преминават най-големите водни количества.

- р. Янтра е дълга 285 км с водосборна площ 7870 км², среден наклон – 4,6 ‰. Наблюдават се два максимума на водните количества: първичен през март-май и вторичен през октомври- ноември. Минимумът е през август-септември.

- Поречия в обхвата на РИОСВ-Шумен и БД „Черноморски район“

- р. Камчия се образува от Голяма и Луда Камчия, като за начало е приета Голяма Камчия, която тръгва от Лиса планина, близо до с. Тича, Сливенски район, откъдето е и старото ѝ име „Тича“. Влива се в Черно море. Общата водосборна площ на реката е 5360 км², дължината 245 км. Отначало реката тече в североизточна посока към гр. Шумен до с. Хан Крум, откъдето прави голям завой на юг и от гр. Смядово тече на изток до вливането си в Черно море. Среден наклон на реката – 2,9%. За поречието са характерни два максимума на водните количества - първичен през май и вторичен - през януари. Минимумът е между август и октомври.

- р. Провадийска е с обща водосборна площ 2130 км² и дължина 119 км. Реката тече в югоизточна посока до вливането си в Белославското езеро. Среден наклон на реката – 3,6 ‰. Реките в горната част на поречието често пресъхват през лятото, поради специфичния скален състав на терена. В долната част на поречието това не е характерно, макар че оттокът им намалява през периода на маловодие.

Обхват на поречията по общини

В поречие р. Камчия се включват общините: Шумен, Велики Преслав, Смядово, Върбица от Област Шумен и от Област Търговище - общините: Търговище, част от община Омуртаг и част от община Попово. В поречие р. Провадийска се включват общините: Нови Пазар, Каспичан, част от община Хитрино и от община Никола Козлево. Към поречие Добруджански реки се включва територията от община Каолиново, част от община Никола Козлево, община Венец и община Хитрино. В поречие р. Русенски Лом се включват основно община Попово и община Опака, от област Търговище. Към поречие р. Янтра се включват община Антоново и част от община Омуртаг.

Дунавският басейн е най-голямата басейнова дирекция за управление на водите в България. Обхванати са всички повърхностни води, които се вливат в р. Дунав и подземните води на тази територия. В района на РИОСВ - Шумен от този басейн са включени три поречия - р. Русенски Лом, р. Янтра и Дунавски Добруджански реки.

Настоящият анализ на качеството на повърхностните води отразява актуалната оценката на екологичното и химично състояние по водните тела към 31.12.2022г., която Басейнова дирекция „Дунавски район“ (БДДР) е изготвила съгласно изискванията на чл.155, ал. 1, т.4 и т. 21 от Закона за водите (ЗВ) и във връзка с чл. 188, ал. 1, т. 5 от ЗВ. Оценката е извършена на база резултатите от проведените изпитвания по Програмите за мониторинг на екологичното и химично състояние на повърхностните води, които се разработват ежегодно на основание чл. 169а от ЗВ. Изпълнението на програмите за мониторинг е възложено на Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС), съгласно заповед на министъра на ОСВ. В настоящият доклад е направен анализ на получените резултати от мониторинг на повърхностни води, изпълняван през 2022 г. във водните тела попадащи в териториалния обхват на РИОСВ Шумен. Представеният анализ не следва да се приема за крайна оценка на състоянието на водните тела, а като преглед на получените резултати през 2022 г., проследяване на тенденции и идентифициране на нови и/или инцидентни замърсявания. Пълна и цялостна оценка на екологичното и химично състояние на повърхностните водни тела, изготвена въз основа на събраните данни в периода на действие на Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016 – 2021 г., по всички елементи за качество ще бъде публикувана при неговото актуализиране в ПУРБ 2022 – 2027 г. Оценката е изготвена съгласно изискванията на *Наредба Н-4 за характеризиране на повърхностните води от 14.09.2012г.*, изм. и доп. ДВ. бр.79/23.09.2014г., изм. и доп. ДВ. бр.85/2.10.2020г., изм. ДВ. бр.13/16.02.2021г. (Наредба Н-4) и *Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители от 09.11.2010г.*, изм. ДВ. бр.88/8.10.2013г., изм. и доп. ДВ. бр.97/11.12.2015г. (Наредба за СКОС). През 2022 година на територията на БДДР гр. Плевен са изпълнявани програмите за мониторинг, одобрени със следните Заповеди на министъра на околната среда и водите:

- Заповед РД-602/09.06.2021 г., с която са одобрени Програмите за мониторинг на екологичното и химичното състояние на повърхностни и подземни води, програмите за мониторинг на количеството на повърхностни и подземни води, програмите за химичен и хидробиологичен мониторинг на крайбрежни морски води, показателите за мониторинг на повърхностни и подземни води. Срокът за изпълнение на програмите е в периода 01.06.2021 - 31.05.2022 г.;

- Заповед № РД-479/09.06.2022 г. с период на изпълнение 01.06.2022 г. до 31.12.2022 г., с която са одобрени Програмите за мониторинг на екологичното и химичното състояние на повърхностни и подземни води, програмите за мониторинг на количеството на повърхностни и подземни води, програмите за химичен и хидробиологичен мониторинг на крайбрежни морски води, показателите за мониторинг на повърхностни и подземни води. Срокът за изпълнение на програмите е в периода 01.06.2022 - 31.12.2022 г.

През периода се изпълняват и програмите за собствен мониторинг, съгласно условията на комплексни разрешителни и разрешителни за водовземане и заустване. Програмите за мониторинг се публикуват ежегодно на интернет страницата на БДДР Плевен с адрес www.bd-dunav.org и в тях се съдържа пълната информация за планираните пунктове за мониторинг, показатели за анализ и честота на изпитване на водните проби.

Кратка информация за пунктовете за наблюдение (повърхностни води – реки и езера), в териториалния обхват на РИОСВ - Шумен: На територията на РИОСВ Шумен попадат част от водните тела в следните поречия:

Дунавски Добруджански реки – част от две водни тела - Водно тяло с код BG1DJ100R008, наблюдава се с пункт на р. Хърсовска, мост при с. Хърсово, мониторингов пункт с код BG1DJ09942MS100 и Водно тяло с код BG1DJ345R1010, наблюдава се с пункт на р. Караман при с. Мировци, ляв приток на р. Суха, мониторингов пункт с код BG1DJ09994MS1010. Русенски Лом – четири водни тела Водно тяло с код BG1RL200R014, наблюдава се чрез мониторингов пункт на река р. Черни Лом - при с. Светлен, с код BG1RL922353MS070; Водно тяло с код BG1RL200R007, наблюдава се чрез два мониторингови пункта - мониторингов пункт на Поповски Лом при град Попово, с код

BG1RL02323MS060 и мониторингов пункт на р. Черни Лом след ПСОВ Кардам с код BG1RL92231MS463; Водно тяло с код BG1RL200L006, наблюдава се чрез мониторингов пункт на яз. Каваците, с код BG1RL23419MS041; Водно тяло с код BG1RL900L1011 - Язовир Ломци, наблюдава се чрез един мониторингов пункт на стената на язовира с код - BG1RL23419MS041. Поречие Янтра - Водно тяло с код BG1YN600L024 - яз. Ястребино, мониторингов пункт с код BG1YN06496MS061.

Поречие Дунавски Добруджански реки Водно тяло с код BG1DJ900R1008 на р. Хърсовска и р. Ружичка с мониторингов пункт, с код BG1DJ09942MS100. В ПУРБ 2016-2021 год. водното тяло е оценено в умерено екологично и добро химично състояние. Водното тяло е включено в програмата за мониторинг на физико-химичните елементи за качество, специфичните замърсители и приоритетните вещества, изпълнявана през 2021-2022 г. Оценката по физикохимичните показатели, показва, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние. Не се наблюдават превишения на концентрациите на анализирани специфични замърсители. През 2022 г. не е извършван хидробиологичен мониторинг (ХБМ) във водното тяло. От биологичните елементи за качество през 2021 г. са изследвани макрозообентос и макрофити. Според анализирани данни пунктът попада в лошо състояние. За сравнение, оценката на резултатите получени от ХБМ през предходни години показва умерено състояние. Водното тяло е оценено в добро химично състояние. Водно тяло с код BG1DJ345R1010, наблюдавано с един мониторингов пункт, с код BG1DJ09994MS1010 и име р. Караман при с. Мировци, ляв приток на р. Суха. Оценката на резултатите от мониторинга на физикохимичните елементи за качество, отговаря на умерено състояние. Констатирани са отклонения от СКОС на показатели – Общ азот и Азот нитратен. Превишенията по дадените показатели са характерни за водата от пункта. През анализирания период е констатирано еднократно отклонение от стандарта за качество (СК) по показател разтворен кислород. От групата на специфичните замърсители еднократно е установена наднормена концентрация на показател желязо. През 2022 г. от биологичните елементи за качество (БЕК) са анализирани макрозообентос, макрофити и фитобентос. Данните показват, че състоянието на пункта се оценява като лошо. За сравнение, при мониторинга извършван през 2020 г. състоянието на пункта е било оценено като добро. Анализът на резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества през 2022 г. и извършената оценка спрямо Наредба СКОС показва, че състоянието на водното тяло се запазва като добро. Водното тяло е оценено в добро химично състояние.

Поречие Русенски Лом, Водно тяло с код BG1RL200R014, обхващащо р. Черни Лом от извор до вливане на р. Ялма (Сеяческа), след язовир Каваците и р. Казаларска, наблюдава се чрез мониторингов пункт с код на пункта BG1RL922353MS070 на р. Черни Лом при с. Светлен. В ПУРБ 2016-2021 год. водното тяло е оценено в добро екологично и химично състояние. От проведения мониторинг на физико-химичните елементи за качество, специфичните замърсители и приоритетните вещества са констатирани отклонения от СКОС на показатели – Общ азот и Азот нитратен. Превишенията по дадените физико-химични показатели са характерни за водата от пункта. От групата на специфичните замърсители еднократно е установена наднормена концентрация на желязо от 157 µg/l. През 2022 г. не е извършван ХБМ във водното тяло. През 2021 г. от БЕК са анализирани макрозообентос и макрофити. Според анализирани данни пунктът попада в категорията за умерено състояние. Анализът на резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества през 2022г. и извършената оценка спрямо Наредба СКОС показва, че състоянието на водното тяло се запазва като добро.

Водно тяло с код BG1RL200R1007 и име р. Черни Лом от вливане на р. Ялма (Сеяческа) до вливане на р. Баниски Лом при Широково, вкл. приток р. Поповски Лом, речен тип - R8. В ПУРБ 2016-2021 год. водното тяло е оценено в умерено екологично и добро химично състояние. Наблюдавано е чрез следните мониторингови пунктове: р. Черни Лом преди вливане на Баниски Лом при с. Острица, МП с код BG1RL02111MS050; р. Поповски Лом след гр. Попово, МП с код BG1RL02323MS060; р. Черни Лом след

ПСОВ Кардам, МП с код BG1RL92231MS463. В териториалния обхват на РИОСВ Шумен попадат МП с код BG1RL02323MS060 и МП с код BG1RL92231MS463. Мониторингов пункт с код BG1RL02323MS060 и име р. Поповски Лом след гр. Попово е мониториран през 2022 год. При анализа на резултатите от изпитване на физико-химичните елементи за качество са констатирани отклонения от СКОС по азот амониев, азот нитратен, азот нитритен, общ азот, общ фосфор, ортофосфати, разтворен кислород. От биологични елементи за качество през 2022 г. са анализирани макрозообентос, макрофити и фитобентос, като състоянието е оценено като умерено. За сравнение, при мониторинга извършван през 2021 г. състоянието на пункта е било оценено като много лошо. Сравнителния анализ на резултатите от изпитване за 2021-2022 година от мониторингов пункт р. Черни Лом след ПСОВ Кардам, на физикохимичните елементи за качество показват, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. Констатирани са отклонения от СКОС по показатели азот амониев, азот нитратен, азот нитритен, общ азот, общ фосфор, ортофосфати, разтворен кислород. Водата в пункта отговаря на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфични замърсители превишения над СКОС за добро състояние се наблюдават при показател желязо разтворено. През 2022 г. е осъществен мониторинг на БЕК макрозообентос, макрофити и фитобентос. Според анализираните данни, пунктът отговаря на изискванията за лошо състояние. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през предишни години.

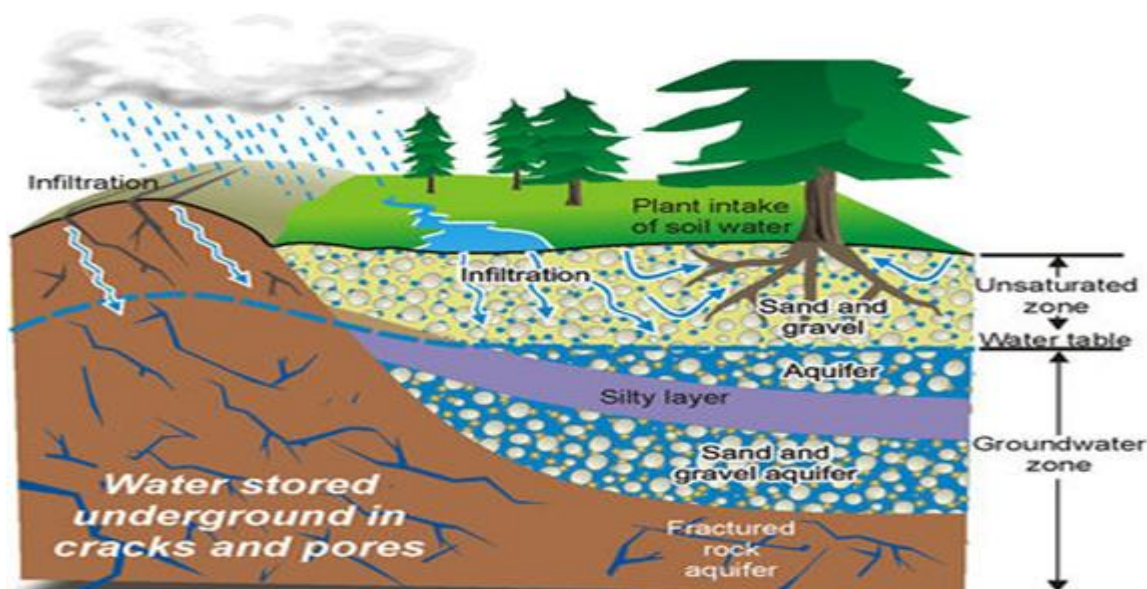
Водно тяло с код BG1RL200L1006 и име Язовир Каваците, тип L12, силно модифицирано водно тяло, наблюдавано посредством един мониторингов пункт на стената на язовира с код- BG1RL23419MS041. В ПУРБ 2016-2021 год. водното тяло е оценено в много лош екологичен потенциал и неизвестно химично състояние. От анализа на физикохимичните елементи за качество по данните за 2021-2022 г., съгласно определените СКОС, водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. Констатирани са отклонения от СКОС по показатели азот амониев, азот нитратен, общ азот и общ фосфор. При анализа на специфични замърсители превишения над СКОС за добро състояние се наблюдават при показател желязо разтворено. За 2022 г. яз. Каваците е бил включен в програмата за хидробиологичен мониторинг. Според получените резултати от БЕК фитопланктон, язовира е оценен в лош екологичен потенциал. Оценката на изпитаните приоритетни вещества, показва че водното тяло отговаря на добро химичното състояние.

Водно тяло с код BG1RL900L1011 и име Язовир Ломци, тип L12, силно модифицирано водно тяло, наблюдавано посредством един мониторингов пункт на стената на язовира с код BG1RL09259MS021. В ПУРБ 2016-2021 г. водното тяло е оценено в неизвестен екологичен потенциал и добро химично състояние. По отношение на физикохимичните елементи за качество и специфичните замърсители водното тяло е оценено в умерено състояние. При анализа на специфични замърсители превишения над СКОС за добро състояние се наблюдават при показател алуминий разтворен. За последно яз. Ломци е мониториран през 2019 г. Според получените резултати от БЕК фитопланктон, язовира е оценен в умерен екологичен потенциал, което показва запазване на потенциала в сравнение с предходни проучвания. По отношение на приоритетни вещества водното тяло се оценява в добро химично състояние.

Поречие Янтра: На територията на РИОСВ Шумен от водосбора на река Янтра е разположено едно повърхностно водно тяло - Водното тяло с код BG1YN600L1024 и име Язовир Ястребино, наблюдава се в два пункта, на стената на язовира – МП с код BG1YN06496MS061 и на р. Биюкдере, преди яз. Ястребино, с. Камбурово, МП с код BG1YN06499MS250. Водното тяло е от тип L12 и е силномодифицирано. В териториалния обхват на РИОСВ Шумен попада МП с код BG1YN06496MS061. Водите на яз. Ястребино, ежегодно се анализират като част от Програмата за контролен мониторинг на повърхностни води предназначени за питейно – битово водоснабдяване. ВТ е включено за наблюдение в Програмата за контролен и оперативен мониторинг на повърхностни води от 01.06.2022 - 31.12.2022 г. Състоянието на водното тяло отговаря на

изискванията за умерено състояние, след анализа на резултатите от физикохимичните елементи за качество. За периода стойности над СКОС са отчетени по показателите БПК5, разтворен кислород, азот амониев и бщ фосфор. Несъответствията са минимални и са измерени в периода на маловодие, като най-съществено превишение е отчетено по показател БПК5 (4,2 mg/l) през м.юли. Анализите на специфични замърсители не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. За периода 2021 - 2022 г. не е извършван хидробиологичен мониторинг в това водно тяло. За последно през 2020 г. е извършен мониторинг на БЕК фитопланктон в яз. Ястребино. Осреднената оценка за всички метрики е умерен екологичен потенциал, което показва, че в сравнение предходни години се наблюдава известно еутрофизиране. На база резултатите от изследваните приоритетни вещества химичното състояние на ВТ е достигащо добро.

Състояние на подземните води на територията на Дунавски район за басейново управление през 2022 година в обхвата на РИОСВ Шумен

През календарната 2022 г. мониторинг на подземни води е изпълняван въз основа на две Заповеди на Министъра на околната среда, както следва: Заповед № РД - 602/09.06.2021 г. с период на изпълнение от 01.06.2021 г. до 31.05.2022 г. и Заповед № РД-479/09.06.2022 г. с период на изпълнение 01.06.2022 г. до 31.12.2022 г. Програмите за мониторинг на подземни води се разработват ежегодно, съгласно изискванията на *чл. 169 б от Закона за водите и Приложение V на РДВ*. За оценка състоянието на подземните води се разработват две програми - за оценка на качеството и за оценка на количеството на подземните водни тела. При планиране на програмите за мониторинг и избора на пунктовете се съблюдават изискванията на утвърдената „*Методика за планиране на мрежи и програми за мониторинг на подземните води*“.

I. Мониторинг на качествено (химично) състояние

За оценка на химичното състояние на подземните води, съгласно изискванията на *чл. 169б, ал. 1 от ЗВ*, Басейнова дирекция Дунавски район (БДДР), разработва програма за контролен и оперативен мониторинг. За всеки отделен мониторингов пункт (МП) включен в програмите се определя индивидуална схема с честота на изпитване и показатели на анализ. На територията на Дунавски район за басейново управление (ДРБУ) са определени 50 броя подземни водни тела (ПВТ) наблюдавани посредством 153 броя пункта, съгласно Заповед № РД – 479/ 09.06.2022 г. Основните и специфични показателите, по които се анализират подземните води са разделени на групи, представени в по-долу посочените Таблица 1 и Таблица 2:

Таблица 1

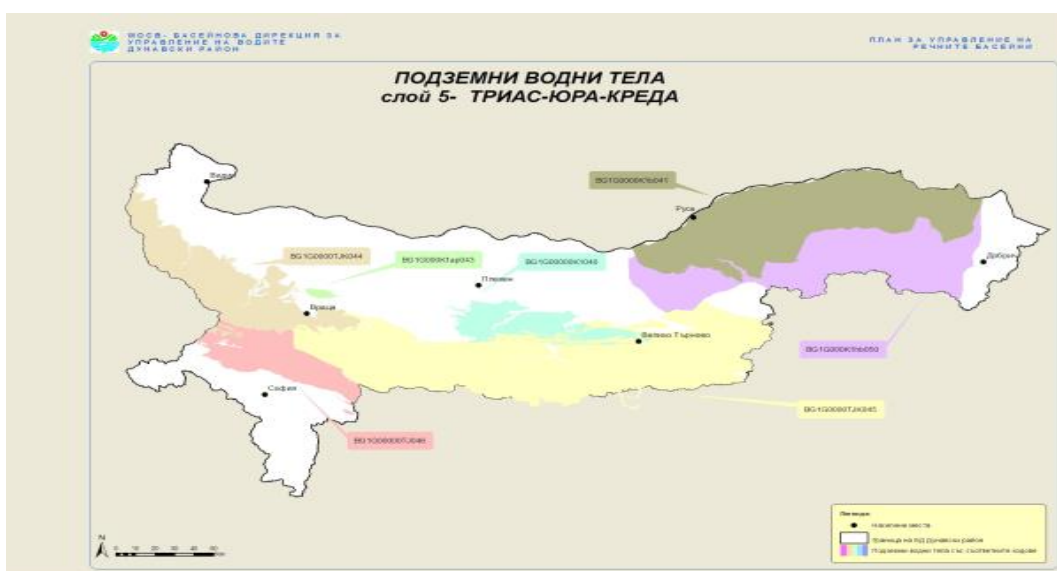
Физико - химични показатели за подземни води			
Наименование			
I група		II група	
<i>Основни физико-химични показатели</i>		<i>Допълнителни физико-химични показатели</i>	
№ по ред		№ по ред	
1	Разтворен кислород	1	Нитритни йони
2	pH	2	Фосфати
3	Електропроводимост	3	Желязо общо
4	Нитратни йони	4	Манган
5	Амониеви йони	5	Цианиди
6	Температура		
7	Перманганатна окисляемост		
8	Обща твърдост		
9	Калций		
10	Магнезий		
11	Хлориди		
12	Натрий		
13	Калий		
14	Сулфати		
15	Хидрокарбонати		
16	Карбонати		
17	Сух остатък		
18	Флуориди		

Таблица 2

Специфични замърсители в подземните води			
Наименование			
I група		II група	
<i>Метали и металоиди</i>		<i>Органични вещества</i>	
№ по ред		№ по ред	
1	Олово	1	Трихлоретилен
2	Кадмий	2	Тетрахлоретилен
3	Арсен	3	Алдрин
4	Живак	4	Атразин
5	Мед	5	DDT/DDD/DDE
6	Цинк	6	Диелдрин
7	Никел	7	Изодрин
8	Хром общ	8	Ендосулфан
9	Хром - тривалентен,	9	Ендрин
10	Хром- шествалентен	10	Метоксихлор
11	Стронций (<i>с природен произход</i>)	11	НСН-съединение
12	Обща α - активност	12	Пропазин
13	Обща β - активност	13	Симазин
14	Естествен уран	14	Хептахлор
15	Радий R226	15	Хлордан
16	Антимон	16	2,4 Д /дихлор-фенокси-оцетна киселина/
17	Бор	17	Ацетохлор
18	Селен	18	Пендиметалин

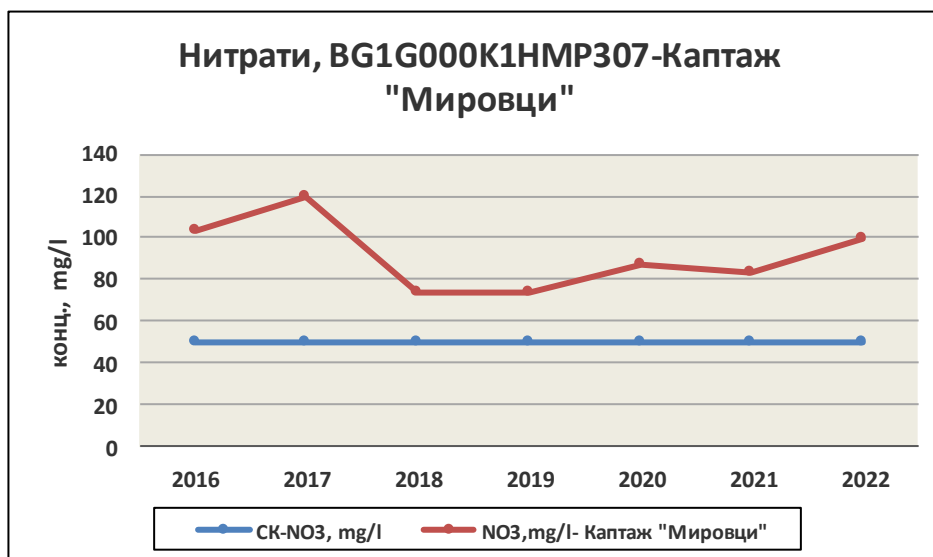
19	Алуминий	19	Флутриафлор
		20	Триадименол
		21	Манкоцеб
		22	Тебуконазаол
		23	Хлорпирифос
		24	Трифлуоралин
		25	Алахлор
		26	Циперметрин
		27	Хлорпирифос-етил;
		28	Имидаклоприд;
		29	Тиаклоприд;
		30	Флузилазол;
		31	Фамоксадон;
		32	Ципроконазол;
		33	Пропиконазол;
		34	Дифеноконазол;
		35	Метазахлор;
		36	S-металахлор;
		37	Тербутилазин;
		38	Флорасулам;
		39	Аминопиралид-калий
		40	Тиаметоксам;
		41	Карбоксин
		42	Тирам
		43	Дитианон
		44	Глифозат
		45	Прокиназит
		46	Метсулфурон
		47	Имазамокс
		48	Трибенурон
		49	Металахлор
		50	Диметоат
		51	Диметоморф
		52	Металаксил М
		53	Напропамид
		54	Метрибузин
		55	Флуазифоп-П бутил
		56	Бензен
		57	1,2 дихлоретан
		58	Нефтопродукти
		59	Полициклични ароматни въглеродороди *
		60	Бензо(b)флуорантен
		61	Бензо(k)флуорантен
		62	Бензо(ghi)перилен
		63	Индено(1,2,3-cd)пирен
		64	Бензо(a)пирен
		65	Флуорантен

Цялостна оценката на качествено състояние на ПВТ се изготвя, съгласно утвърден *Подход за оценка на химично състояние на подземните водни тела* и се изготвя веднъж на 6 години за целите на Плана за управление на речните басейни. В настоящия доклад е представена междинна оценка на подземните води, попадащи в териториалния обхват на РИОСВ Шумен, по отделни пунктове за мониторинг. Оценката е изготвена въз основа на статистическа обработка на получените данни от проведения през 2022 г. мониторинг. За всеки наблюдаван показател е изчислена средногодишна стойност на концентрацията, която е сравнена със стандартите за качество (СК) за подземни води, определени в *Приложение №1 към Наредба 1/10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води (Наредба № 1)*. Ако СГС на концентрацията на показателя е по-малка от СК, тогава водата в МП се оценява в „добро“ химично състояние по този показател. Ако СГС на концентрацията на показателя е по-висока от стойността на СК, водата в МП се оценява в „лошо“ химично състояние по този показател. Ако по всички показатели, състоянието е „добро“, водата в МП се определя в „добро“ състояние. Ако по един или повече показатели, състоянието е оценено като „лошо“, водата в МП се определя в „лошо“ състояние.

В обхвата на РИОСВ Шумен попадат подземни водни тела от слой 5 и слой 6.

СЛОЙ 5 ТРИАС – ЮРА - КРЕДА На територията на Басейнова дирекция Дунавски район има 7 подземни водни тела от пети слой. От тях в обхвата на РИОСВ Шумен попада две подземни водни тела: Подземно водно тяло с име „Карстови води в Централния Балкан“ и код BG1G0000TJK045 – представено със седем мониторингови пункта / МР265, МР323, МР324, МР449, МР451, МР459, МР460/. В обхвата на РИОСВ Шумен попада един мониторингов пункт с код BG1G0000TJKMP324 и име КИ "Дюрмелика" при с.Семерци, община Антоново, област Търговище – анализът на резултатите от проведения през 2022 г. мониторинг, потвърждават оценката за „добро“ химично състояние на водата в пункта от предходните години. Подземно водно тяло с име „Карстови води в Разградската формация“ и код BG1G000K1NB050 – наблюдавано от четири мониторингови пункта / МР229, МР231, МР232, МР307 /. В обхвата на РИОСВ Шумен попада един мониторингов пункт с код BG1G000K1NBMP307 и име Каптаж „Мировци“ при с. Мировци, община Нови Пазар, област Шумен – в резултатите от проведения през 2022 г. мониторинг на водата в пункта се наблюдава повишаване на измерените концентрации на „нитратни йони“, спрямо понижението през 2021 г. СГС на концентрацията за показателя за 2022 г. е 99,25 mg/l при СК от 50,0 mg/l. Оценката на натиска на водното тяло показва, че пункта попада в обработваеми земи и извършваните земеделски дейности оказват значителен дифузен натиск върху качеството на водата. На диаграмата по-долу е представена тенденцията в изменението на концентрацията на „нитратни йони“ от 2016 г. до 2022 г.

СЛОЙ 6- ДОЛНА КРЕДА-МАЛМ-ВАЛАНЖ На територията на Басейнова Дирекция Дунавски район има едно подземно водно тяло в този слой *Подземно водно тяло с име „Карстови води в Малм-Валанжския басейн” и код BG1G0000J3K051* – наблюдавано с девет мониторингови пункта /MP284, MP303, MP305, MP306 MP418, MP419, MP420, MP455, MP456/. Четири от тях попадат в обхвата на РИОСВ Шумен мониторингов пункт с код BG1G0000J3KMP284 и име ТК "Картингписта" - ПС "Младост", гр. Попово, община Попово, област Търговище – установеното през 2021 г. превишение на концентрацията на показател „желязо“ не се потвърждава в резултатите от проведения през 2022 мониторинг на водата в пункта. По всички анализирани показатели, водата в пункта отговаря на нормите за „добро“ химично състояние. Мониторингов пункт с код BG1G0000J3KMP303 и име Тръбен кладенец при с. Цани Гинчево, община Шумен, област Шумен – резултатите от проведения през 2022 г. мониторинг показват, че водата в пункта отговаря на СК за подземни води. Мониторингов пункт с код BG1G0000J3KMP418 и име ТК „Братя Томови – Попово“ при гр.Попово, община Попово, област Търговище – от анализираните данни за 2022 г. не са установени наднормени концентрации на изследваните показатели, като водата в пункта отговаря на нормите за „добро“ химично състояние. Мониторингов пункт с код BG1G0000J3KMP456 и име ВН-22-ВиК Шумен при гр.Каолиново, община Каолиново, област Шумен - анализът на резултатите от проведения през 2022 г. мониторинг в пункта, показва съответствие със СК на подземни води и потвърждава оценката за „добро“ химично състояние на водното тяло от предходните години.

Мониторинг на количественото състояние

Мрежата за количествен мониторинг на подземни води обхваща 44 подземни водни тела в границите на БДДР. Общият брой на пунктовете е 170. Наблюдават се нива – на кладенците, дебити – на изворите. Съгласно чл. 171(2) т.2. и ал.(б) от Закона за водите/изм. - ДВ, бр. 61 от 2010г./ НИМХ-БАН отговаря за извършването на количествения мониторинг на водите. В териториалният обхват на РИОСВ Шумен са разположени 3 бр пунктове от програмата за количествен мониторинг на подземните води, които служат за оценка на количественото състояние на шест подземни водни тела.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ В ОБХВАТА НА РИОСВ-ШУМЕН И БДЧР

Повърхностните води в Черноморски басейнов район, попадащи в териториалния обхват на РИОСВ-Шумен, включват 25 пункта в реки и 5 пункта в язовири, попадащи в речен басейн река Провадийска и част от речен басейн на река Камчия. Обобщената информация за състоянието на повърхностните води е изготвена на база резултати от мониторинг, проведен в периода януари - декември 2021 г., съгласно Заповеди №№ РД-602/09.06.2021 г. и РД-479/09.06.2022 г. на Министъра на околната среда и водите. Оценката на състоянието по физикохимични елементи за качество (ФХЕК) се извършва съгласно класификационната система регламентирана с Наредба № Н-4/ 14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води. Същата включва следните ФХЕК: разтворен кислород, БПК₅, амониев, нитритен, нитратен и общ азот, ортофосфати и общ фосфор. Информацията за пунктовете за наблюдение, изследваните ФХЕК и определеното състояние за 2021 г. и 2022 г., е обобщена в **Таблица 3**.

ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН ЗА БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ

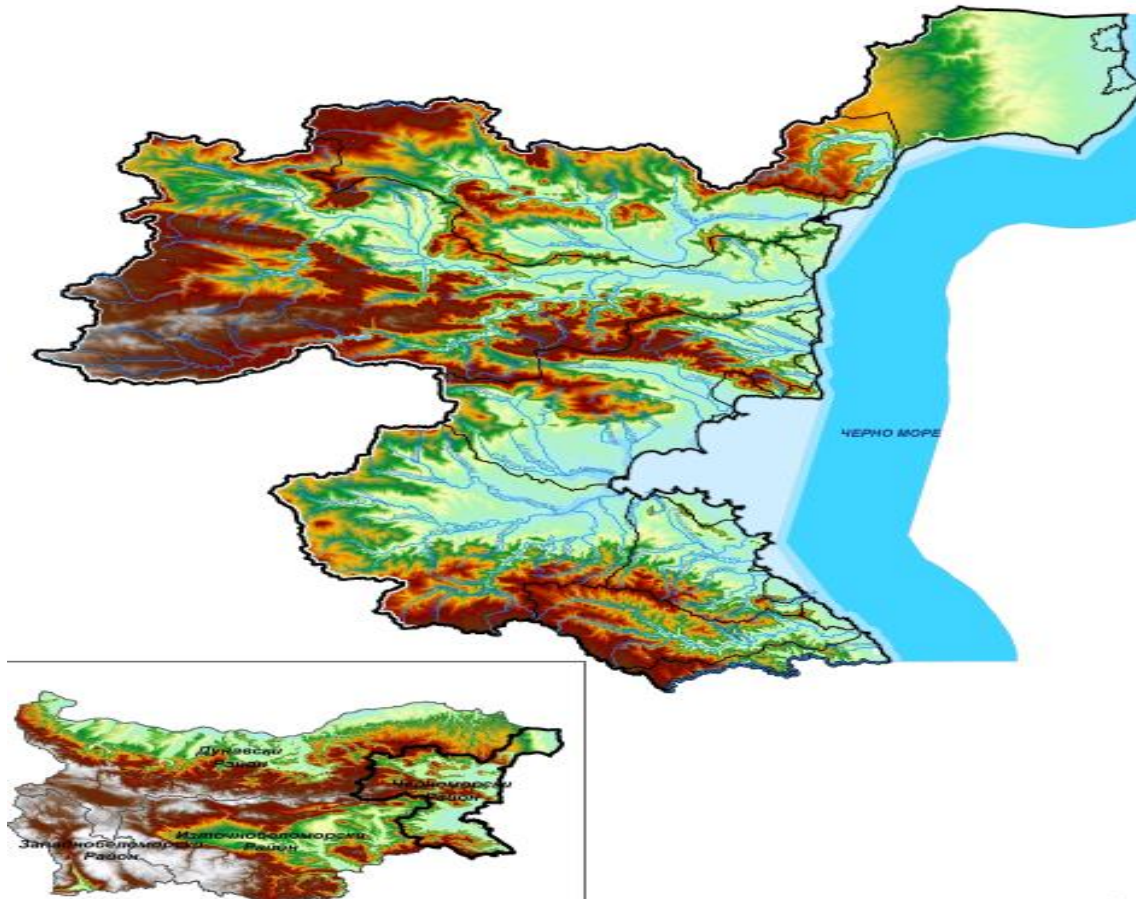

Таблица 3

Информация за пунктовете за мониторинг на повърхностни води в обхвата на РИОСВ-ШУМЕН, средногодишни стойности и състояние по физико-химични елементи за качество (ФХЕК) за 2021 и 2022 г.

№ по ред	Пункт	Код на типа	средногодишни стойности за 2021 г.								средногодишни стойности за 2022 г.								Промяна в състоянието в сравнение 2022 г.
			O2 mg/l	БПК5 mg/l	NH4-N mg/l	NO2-N mg/l	NO3-N mg/l	N общ mg/l	P-PO4 mg/l	P-P общ mg/l	O2 mg/l	БПК5 mg/l	NH4-N mg/l	NO2-N mg/l	NO3-N mg/l	N общ mg/l	P-PO4 mg/l	P-P общ mg/l	
река Провадийска																			
1	р. Провадийска с. Д. Войниково	R 4	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	-
2	р. Провадийска - преди р. Мадара	R11	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	-
3	р. Мадара - мост на Е 70 *	R11	9,2	5,83	1,448	0,154	5,67	10,1	н.д.	0,387	7,6	12,00	15,360	0,432	4,33	29,2	0,450	0,926	-
4	р. Мадара (устие) *	R11	8,8	3,48	0,098	0,042	4,29	5,7	н.д.	0,294	8,9	6,55	0,239	0,014	3,80	6,0	0,046	0,295	влошава се по БПК5 и NH4-N
5	р. Крива – с. Църквица *	R11	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	7,7	2,70	0,290	0,069	2,32	3,3	0,431	0,536	-
6	р. Крива - с. Енево (устие)	R11	2,3	8,25	5,120	0,274	3,66	15,1	н.д.	0,988	3,425	5,83	3,878	0,349	3,97	11,6	0,805	0,998	-
7	р. Крива - след с. Лиси връх	R11	8,8	2,18	0,056	0,009	3,47	4,9	н.д.	0,163	8,4	4,23	0,264	0,016	4,32	4,6	0,033	0,151	влошава се по разтв. кислород
8	р. Провадийска - след гр. Каспичан	R11	6,3	5,00	0,135	0,221	2,40	4,6	н.д.	0,301	6,8	8,03	0,316	0,159	3,81	5,3	0,347	0,607	влошава се по БПК5, NH4-N и NO3-N
река Камчия																			
9	р. Тича – между с. Братан и с. Тича	R2	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	-
10	р. Тича – над с. Тича *	R2	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	-
11	р. Тича – с. Менгишево	R2	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	9,7	1,50	0,109	0,011	0,66	0,7	0,004	0,056	-
12	р. Герила - преди гр. Върбица*	R2	7,2	1,80	0,054	0,004	0,05	0,4	н.д.	0,070	8,9	3,37	0,218	0,007	0,21	0,3	0,023	0,068	влошава се по БПК5

13	р. Герила – след гр. Върбица *	R2	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	8,8	5,00	0,315	0,030	0,81	1,0	0,008	0,232	-	
14	р. Камчия - с. Миланово	R4	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	н.д.	-
15	р. Камчия - преди гр. В. Преслав	R4	8,7	3,10	0,052	0,005	0,15	0,5	н.д.	0,041	8,2	3,20	0,190	0,003	0,14	0,3	0,005	0,077	влошаване по NH4-N	
16	р. Андерс - устие	R4	8,3	6,25	0,141	0,090	1,99	3,2	н.д.	0,812	7,7	5,75	0,293	0,023	1,80	2,5	0,087	0,493	влошава се по развт кислород, подобрява се по NO3-N	
17	р. Калайджидере с. Надарево	R4	10,7	2,02	0,060	0,016	4,20	5,4	н.д.	0,035	8,3	4,73	0,173	0,025	3,80	4,6	0,036	0,088	влошава се по БПК5, Р-Р общ, подобрява се по развт. кислород	
18	р. Калайджидере – на пътя Търговище – В. Преслав	R4	9,7	1,67	0,115	0,010	2,20	3,3	н.д.	0,060	9,4	4,33	0,119	0,020	2,59	3,3	0,055	0,124	влошава се по БПК5 и Р-Р общ	
19	р. Кралевска с. Дългач	R4	10,2	2,00	0,054	0,008	2,46	3,3	н.д.	0,034	8,6	3,15	0,153	0,021	1,85	2,3	0,255	0,105	влошава се по БПК5, NO2-N и Р-Р общ	
20	р. Брестова - устие	R4	9,4	1,70	0,096	0,007	0,56	0,8	н.д.	0,069	8,6	3,00	0,174	0,008	0,04	0,7	0,083	0,116	подобрява се по NO3-N	
21	р. Стара река – м/у с.Вехтово и с.Ветрище	R4	11,5	2,03	0,272	0,031	3,40	5,2	н.д.	0,211	10,6	3,05	0,327	0,050	2,36	3,5	0,074	0,433	подобрява се по развт. O2	
22	р. Врана – след гр. Търговище	R4	8,9	5,00	1,237	0,162	2,23	4,4	н.д.	0,549	7,8	4,00	1,068	0,160	2,10	4,5	0,556	0,743	влошава се по развт. O2	
23	р. Врана – при с. Кочово	R4	9,9	3,43	0,443	0,052	2,81	4,5	н.д.	0,469	7,9	6,53	0,590	0,125	3,12	4,9	0,629	0,681	влошава се по развт. O2	
24	р. Врана – при с. Хан Крум	R4	9,6	3,65	0,278	0,035	2,36	4,3	н.д.	0,493	8,9	4,40	0,166	0,054	2,83	4,4	0,226	0,304	няма промяна	
25	р. Г. Камчия - с. Кълново	R4	9,3	3,50	0,658	0,092	1,93	3,7	н.д.	0,454	8,7	4,065	0,30	0,088	1,556	2,92	0,2	0,978	няма промяна	
26	р. Поройна – с. Дибич	R4	7,8	4,60	2,020	0,192	1,24	4,8	н.д.	0,294	6,9	7,08	1,710	0,130	0,63	4,5	0,198	1,093	няма промяна	
27	р. Поройна – с. Р. Димитриево	R4	7,7	5,00	1,965	0,199	0,95	4,3	н.д.	0,495	8,0	7,30	0,880	0,296	0,73	4,2	0,219	0,960	няма промяна	
28	яз. „Съединение”	L12	8,7	3,60	0,186	0,035	0,59	1,2	н.д.	0,094	8,325	4,025	0,174	0,0088	0,6692	1,0058	0,0282	0,1023	няма промяна	
29	яз. “Тича”	L11	9,9	1,84	0,025	0,007	0,27	0,5	н.д.	0,460	8,8	2,11	0,278	0,002	0,19	0,6	0,004	0,034	подобрява се по NO3-N и Р-Р общ	
30	р. Врана - преди гр. Търговище	R4	10,1	2,13	0,145	0,007	1,23	1,7	н.д.	0,032	8,5	2,93	0,198	0,011	1,44	1,8	0,019	0,053	няма промяна	
31	р. Керизбунар - преди яз. "Съединение"	R4	9,2	3,85	0,100	0,031	4,48	5,7	н.д.	0,182	11,9	5,00	0,179	0,019	7,50	8,1	0,039	0,041	подобрява се по NO2-N и Р-Р общ	
32	р. Драгановска - преди яз. "Тича"	R4	8,975	1,93	0,174	0,013	2,78	3,6	н.д.	0,102	9,225	3,23	0,111	0,007	2,99	3,4	0,052	0,133	влошава се по БПК5, подобрява	

																			се по NO2-N
33	р. Елешница - преди яз. "Тича"	R2	9,3	2,70	0,053	0,006	0,38	0,8	н.д.	0,025	9,3	2,73	0,151	0,005	0,24	0,4	0,030	0,055	няма промяна
34	р. Чираджи (Пакоша) - преди яз. Фисек	R4	9,5	3,15	0,072	0,034	8,01	11,1	н.д.	0,143	8,9	4,45	0,156	0,027	9,37	9,8	0,050	0,450	няма промяна
35	р. Чираджи (Пакоша) - устие	R4	9,3	3,45	0,056	0,038	4,86	5,6	н.д.	0,159	8,6	3,98	0,139	0,020	4,07	4,9	0,060	0,093	подобрява се по NH4-N и NO2-N
36	р. Златарска - преди вливане в р. Камчия	R4	н.д	н.д	н.д	н.д	н.д	н.д	н.д	н.д	н.д	н.д	н.д	н.д	н.д	н.д	н.д	н.д	-
37	яз. "Черковна"	L12	8,875	2,93	0,255	0,035	1,04	1,7	н.д.	0,083	8,15	4,43	0,239	0,011	0,44	0,8	0,007	0,095	подобрява се по NO3-N NO2-N и N общ
38	яз. "Фисек"	L12	9,8	3,08	0,247	0,053	0,52	1,2	н.д.	0,052	9,6	3,85	0,184	0,022	1,39	1,8	0,020	0,071	подобрява се по NO2-N
39	яз. "Поляница"	L12	9,4	3,15	0,229	0,012	0,69	1,2	н.д.	0,047	9,1	3,63	0,140	0,008	2,28	2,6	0,006	0,078	подобрява се по NO2-N P-PO4

Легенда	
Обозначение:	Състояние:
	отлично
	добро
	умерено
*	стойност на база еднократно пробонабиране

Забележка
Представените средногодишни стойности за ФХЕК не дават информация за състоянието на водните тела, оценката на които изисква отчитане на всички елементи за качество, съгласно изискванията на Рамкова директива за водите и Наредба № Н-4 от 14 септември 2012 г. за характеризирание на повърхностните води.

Специфични замърсители. През годината е установено превишаване на стандарта за качество (СКОС) на околната среда за специфичния замърсител (СЗ) желязо в следните пунктове: р. Стара река - м/у с.Вехтово и с.Ветрище с код BG2KA0474MS022; р. Врана - след гр.Търговище с код BG2KA08939MS028; р. Герила - преди гр. Върбица с код BG2KA49635MS311. За останалите пунктове и СЗ, които са изследвани, не са констатирани превишения на съответните стандарти за качество на околната среда (СКОС).

Приоритетни вещества. Не са регистрирани превишения на стандартите за качество на околната среда (СКОС) за изследваните през годината приоритетни вещества, посочени в Наредбата за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители.

Изводи: Констатираното влошаване на състоянието по ФХЕК в някои водни тела е обусловено от замърсяване с азотни и фосфорни съединения от дифузни източници (земеделски практики) и от населени места с недобре функциониращи или неизградени ПСОВ. Следва да се отбележи, че прилагането на ПУРБ за периода 2022-2027 г. е свързано с използването на вече изведени фоновы концентрации за някои замърсители, включително за желязо. Мониторингът по този показател ще продължи с цел потвърждаване на изведените фоновы концентрации и преценка на състоянието по СЗ.

Значимите замърсители по отношение на химичното състояние на подземните води са: Просмукване на замърсители при взаимодействие с повърхностните води; Липсата на канализации и ПСОВ в населените места; Интензивно и некомпетентно ползване на препарати за растителна защита и за обогатяване на обработваеми площи при земеделие; Индустриални източници на замърсяване; Нерегламентирани сметища; Минна дейност.

4. Извършена контролна дейност по опазване на водите, през 2022

Изпълнение на планираната контролна дейност, през 2022г. - изпълнение, причини за неизпълнение. По отношение на опазване на водите планираните проверки за 2022г. бяха 114 бр. на 74 бр. обекти, от които са извършени 114 бр. проверки на 74 бр. обекти. Планираните обекти, емитери на отпадъчни води и заустващи във водни обекти за 2022 г. са 47 бр. През 2021 г. са били 46 бр.

№	Обект за контролен мониторинг за 2022 г.
1	"Автомагистрала Черно море" АД
2	"Автомагистрала Черно море" АД
3	"Алкомет" АД
4	"Айсис" ООД
5	"ВиК" ООД - гр. Търговище - КМ с ГПСОВ гр. Търговище
6	"ВиК" ООД - гр. Търговище - КМ с ГПСОВ гр. Попово
7	"ВиК" ООД - гр. Търговище - КМ без ГПСОВ гр. Омуртаг
8	"ВиК" ООД - гр. Търговище - КМ без ГПСОВ гр. Антоново
9	"ВиК - Шумен" ООД - КМ с ГПСОВ гр. Шумен
10	"ВиК - Шумен" ООД - КМ с ГПСОВ гр. Велики Преслав
11	"ВиК - Шумен" ООД - КМ с ГПСОВ гр. Нови пазар
12	"ВиК - Шумен" ООД - КМ без ГПСОВ гр. Каспичан
13	"ВиК - Шумен" ООД - КМ без ГПСОВ гр. Смядово
14	"Дайъри продъктс" ООД
15	Депо за ТБО гр. Омуртаг
16	Депо за ТБО гр. Търговище
17	Депо за ТБО Гр. Шумен
18	ДП "Кабюк"
19	"Електроапаратура" ЕООД
20	ЕТ "Николай Неделчев"
21	"Ив-Мес" ЕООД
22	"Камаджиев-милк" ЕООД
23	"Карлсберг България" АД
24	"Кай майнинг" ЕООД
25	"Каолин" АД
26	"Клара АБС" ЕООД
27	КМ гр. Опака без ГПСОВ
28	"Крис ойл 97" ЕООД
29	"Лактис милк" ООД
30	"Милктрейд БГ" ООД
31	"Млечни продукти" ООД
32	"Надежда" ООД
33	"Пашабахче България" ЕАД
34	"Пип трейд" ЕООД
35	"Прима Магна груп" АД (бившо "ЕнерСис" АД)
36	"ПХЖ Брадърс комерс" АД
37	"Родна индустрия 91" ЕООД
38	"Рока България" АД
39	"Сарк България" АД
40	"Спортно-тренировъчен комплекс"
41	"Строителни изделия" АД
42	"Тракиявин" ООД
43	"Уайър Продъкшън" ЕООД (предишно наименование "Веселин Запрянов" ЕООД)
44	"Хан Омуртаг" АД
45	"Херти" АД
46	"Чугунена арматура България" АД
47	"Юес комерс" ООД

Извършени са 114 планирани проверки по компоненти и фактори на околната среда. От тях са планирани, вземане на извадки за качествен анализ на отпадъчни води от 122 бр. пункта за мониторинг, като са взети водни проби от 86 точки за мониторинг, от посочените 47 бр. обекти. От 36 бр. точки на мониторинг/пробонабиране не са взети извадки, поради липса на вода в пунктовете или нефункциониращи предприятия. Планираният контролен мониторинг за 2022 г. е изпълнен на 100 %.

Анализ на извършените извънредните проверки, през 2022г. и сравнение спрямо 2021г. През 2022г. извършените извънредни проверки по отношение на водите са 134 броя, за сравнение, през 2021 г. са извършени 121 бр. проверки. Към посочените проверки се включват, такива по Констативни протоколи след водни проби, проверки последващ контрол по изпълнение на предписания, проверки по постъпили жалби и сигнали, по писма на МОСВ, по заповед на областни управители, по искане за промяна на наложени текущи месечни санкции, по разпореждане на ОП Шумен. Извършените извънредни проверки по искания за повторно пробовземане и промяна на наложени текущи месечни санкции, съгласно чл. 69в от ЗООС, през 2022 г. са 4 броя. През 2021 г. са били 2 броя.

Анализ на санкционната дейност през 2022 г. на РИОСВ-Шумен, вкл. сравнение спрямо 2021г. През отчетния период са наложени 16 броя текущи месечни санкции за превишаване на индивидуалните емисионни ограничения по показатели, определени в разрешителните за заустване, на основание чл. 69 от ЗООС. Издадени са 16 броя Наказателни постановления. Вследствие намаляване на замърсяването на водните обекти от заустваните отпадъчни води са издадени 10 бр. Заповеди за намаляване и 17 бр. Заповеди за прекратяване на текущи месечна санкция. При контролната дейност, по отношение опазване на водите, за констатирани нарушения са съставени 14 бр. АУАН по чл.46, ал.1, т.3; чл. 48, ал. 1, т. 3; чл.48, ал.4; чл.127, ал.1; чл.200, ал.1, т.2; чл. 200, ал.1, т.6; чл.200, ал.1, т.31 от Закона за водите и 6 бр. АУАН във връзка с чл. 155, ал. 2 от ЗООС.

Сравнителна таблица на санкциите по отношение на опазване на водите

Вид санкция	Брой през 2015 г.	Брой през 2016 г.	Брой през 2017 г.	Брой през 2018 г.	Брой през 2019 г.	Брой през 2020 г.	Брой през 2021 г.	Брой през 2022 г.
Наказателни постановления за налагане на текуща месечна санкция	17	9	18	15	18	14	18	16
Заповеди за намаляване на текущата месечна санкция	6	6	8	1	2	3	7	10
Заповеди за прекратяване на текуща месечна санкция	19	9	10	16	11	7	3	17

Анализ на контролната дейност и състоянието на околната среда по компоненти и фактори – вкл. предприети мерки възникнали аварийни ситуации и сравнение спрямо 2021 г., резултати.

Канализационни системи на населени места, селищни и курортни образувания, вкл. пречиствателните станции към тях. При извършени проверки на селищните канализационни мрежи на гр. Каспичан, гр. Смядово, гр. Омуртаг, гр. Антоново и гр. Опака са установени превишения на индивидуалните емисионни

ограничения на заустваните отпадъчни води поради това, че към тях няма изградени или действащи ПСОВ, във връзка с което на операторите на канализационните мрежи са съставени актове за установяване на административни нарушения по Закона за водите. Към канализационна система на гр. Антоново, през 2021г. е въведена в експлоатация ПСОВ, която до момента не функционира и не се стопанисва. През отчетния период е констатирано и еднократно превишение на ИЕО на изход ГПСОВ-Шумен, за установеното нарушение е съставен АУАН и издадено НП. Съгласно представените протоколи от собствен мониторинг и извършените планови проверки, с взети водни проби два пъти през годината от ГПСОВ Нови пазар, ГПСОВ Търговище, ГПСОВ Велики Преслав и ГПСОВ Попово се установи, че същите работят ефективно и не са установени превишения на заложените индивидуалните емисионни ограничения по показателите, дадени в Разрешителните за заустване.

Производствени обекти, формиращи отпадъчни води. „Автомагистрала Черно море” АД – бетонов възел гр. Велики Преслав; „Автомагистрала Черно море” АД – асфалтова база гр. Шумен; „Алкомет” АД-Шумен; „Айсис” ООД-гр. Каспичан; „Уайър Продакшън” ЕООД – Шумен; МПП „Дайъри продъктс” ЕООД, с. Беломорци; ДП „Кабиюк”, с. Коньовец; „Електроапаратура” ЕООД, с. Ковачевец; ЕТ „Николай Неделчев” – плодохранилище с. Кочово; „Ив-Мес” ЕООД, с. Златна нива; „Камаджиев-милк” ЕООД, с. Крива река; „Карлсберг България” АД – пивоварна гр. Шумен; „Кай майнинг” ЕООД, с. Пристое; „Каолин” АД, гр. Каолиново; „Клара АВС” ЕООД, с. Зелена морава; „Крис ойл 97” ЕООД, гр. Каспичан; МПП „Лактис милк” ООД, с. Тодор Икономово; МПП „Милктрейд БГ” ООД, с. Съединение; МПП „Млечни продукти” ООД, с. Коньовец; МПП „Надежда” ООД, с. Климент; „Пашабахче България” ЕАД, гр. Търговище; Пип трейд” ООД, с. Давидово; „ПХЖ Брадърс комерс” АД, гр. Шумен; „Родна индустрия 91” ЕООД, гр. Попово; „Рока България” АД, гр. Каспичан; „Спортно-тренировъчен комплекс” – гр. Върбица; „Тракиявин” ООД, с. Овчарово; „Хан Омуртаг” АД, гр. Шумен; „Чугунена арматура България” АД, гр. Попово и МПП „Юес комерс” ООД, с. Голямо Градище.

От извършената контролна дейност по опазване на водите, по плана за 2022 г. са изпълнени следните задачи: През отчетния период са наложени 16 броя текущи месечни санкции за превишаване на индивидуалните емисионни ограничения по показатели, определени в разрешителните за заустване, на основание чл. 69 от ЗООС. Издадени са 16 броя Наказателни постановления. Вследствие намаляване на замърсяването на водните обекти от заустваните отпадъчни води са издадени 10 бр. Заповеди за намаляване и 17 бр. Заповеди за прекратяване на текущи месечна санкция.

Изводи. За осъществения контрол по изпълнение на условията и изискванията в издадените Разрешителни за заустване на отпадъчни води по реда на ЗВ и КР по реда на ЗООС за отчетната 2022 г. са планирани и извършени 87 бр. проверки по отношение опазване на водите, на емитери във водни обекти. През 2021 г. са били 85 бр. За превишаване на индивидуалните емисионни ограничения по показатели, заложен в разрешителните за заустване, на основание чл. 69 от ЗООС, са направени предложения и наложени 16 броя текущи санкции. Планираните за 2022 г. и утвърдени със Заповед № РД-1093/09.12.2021 г., обекти емитери на отпадъчни води, заустващи отпадъчни води във водни обекти са 47 броя. През 2021 г. тези обекти са били 46 бр. Извършени са общо 87 бр. проверки на тези обекти, което отговаря на пълното изпълнение на заложения план. Към тях са включени 122 точки за мониторинг и пробовземане, от които при 36 бр. точки (пунктове за мониторинг) не са взети водни проби, поради липса на водно количество или нефункциониращи предприятия. Съставени са 65 броя Протоколи за проверка, 30 бр. Констативни протоколи след водни проби и 22 бр. Констативни протоколи с невзети водни проби, поради липса на вода в точките за мониторинг.

Поддържане на база данни в електронен вид по чл.30 на Наредба №2 за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на ИЕО на точкови източници на замърсяване. Периодично се въвеждат данните в ГИСУВД от проверките на емитерите на отпадъчни води, с резултатите от качествения анализ получен от лабораторните изпитвания за обекти с издадено Разрешително за ползване на воден обект за заустване, по реда на Закона за водите или Комплексно разрешително по смисъла на ЗООС.

Актуализиране на списъците на обектите, които формират емисии на приоритетни и приоритетно опасни вещества, общи и специфични замърсители. Списъкът на обекти, формиращи емисии на приоритетни и приоритетно опасни вещества с отпадъчните си води, на територията на РИОСВ Шумен е актуализиран, в съответствие с издаденото решение през 2022 г. за изменение и продължаване на разрешително за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води на селищна канализационни системи с ПСОВ на гр. Велики Преслав, при което са редуцирани показателите за мониторинг и премахнати металите, (съгласно СКОС) от контролния мониторинг и общата им бройка в обхвата на РИОСВ-Шумен е намалена на 11. От извършения контролен мониторинг на обекти при които са определени емисии за мониторинг на приоритетни и приоритетно опасни вещества в отпадъчните си води, включително производствени предприятия и селищни канализационни системи ползващи повърхностни води за заустване от посочения общодостъпен списък, на електронната страница на РИОСВ-Шумен, с определени индивидуални емисионни ограничения по заложените показатели, включени в Приложение № 1 към чл. 1, ал. 2 от Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители, в отпадъчните води е констатирано наличие на веществата Олово и Никел, под прага на емисионните ограничения и изразени, като общи (нефилтрирани) концентрации от проверка на канализационна мрежа на гр. Опака и отчетено наличие на Олово и Кадмий, под прага на заложените в разрешителното емисионните ограничения и изразени, като общи концентрации от проверка на канализационна мрежа на гр. Омуртаг, във връзка с разпоредбите и целите на глава десета, раздел III от ЗВ.

Извършени проверки /вкл. съвместни проверки с Басейнова дирекция/ и предприети мерки при възникнали аварийни ситуации и регистрирани жалби и сигнали за замърсяване на воден обект. Резултати. Постъпилите сигнали през отчетния период, по отношение на водите, са проверявани или препращани за предприемане на действия до съответния компетентен орган. В по-голямата си част, приетите сигнали са решени, с изключение на казуси, изискващи значителни инвестиционни средства или прилагане на специфични технически решения. Контролната дейност при извършване на проверки по възникнали аварийни ситуации и постъпили сигнали, изискващи комплексен подход за решаване, се осъществява съвместно със съответната Басейнова Дирекция, РЛ-Шумен, общинска администрация, ОДБХ или регионален ВиК-оператор. Изпълнявани са указанията по заповедта на Министъра на околната среда, за действия при аварийни ситуации. Чрез бързата реакция на РИОСВ-Шумен, при постъпилите сигнали, се установяват и предотвратят замърсявания с висок рисков потенциал и експедитивно се предотвратяват възможните отрицателни въздействия върху благосъстоянието на околната среда. Обекти с посложен казус и изискващи по-подробни данни и констатации за вземане на правилно решение при даване на предписанията и извършване на последващи контролни проверки през отчетната година са: По заведен сигнал за изтичане на промишлени води от фабрика за производство на торове в землището на с. Надарево е извършена проверка при която се установи замърсяване с отпадъчни води. За установените нарушения по отношение на управлението на отпадъчните води са дадени предписания за изграждане на събирателно съоръжение за отпадъчните води, с цел предаването им за последващо третиране. Към

момента обекта е приоритетен за контрол по спазване на екологичното законодателство. През отчетния период са заведени сигнали за изтичане на замърсени води от РДНО-Шумен. Липсата на пречиствателно съоръжение за инфилтратни води и формирането на големи обеми повърхностно замърсени/инфилтратни води от атмосферни валежи попаднали върху тялото на депото, поставя трудности пред оператора при управлението на акумулираните обеми замърсени води. Същите се подават към оросителна система с ограничен капацитет. Към момента РИОСВ-Шумен е уведомена за започнали строителни работи по реализация на проект за разширение на събирателен резервоар (изграждане на втори ретензионен басейн) за дренажни (замърсените) води на РДНО-Шумен. Казуса е приоритетен за контрол, с цел недопускане на влошаване на състоянието на компоненти на околната среда.

Данни за обектите, заустващи във воден обект по поречия

Басейн река Камчия Най-голямата река на територията на страната, която се влива в Черно море. Реката и нейните притоци заемат района между разклоненията на Източна Стара планина. Тя се образува от Голяма и Луда Камчия, като за условно начало е приета Голяма Камчия. Общата водосборна площ на поречието е 5 358 км². Води началото си от Лиса планина (извират при кота 710 м). Изворите са малки и реката се образува от 2-3 дерета. Надлъжният наклон на реката до вливането на притока и р. Черна е 22,30%, а напречният профил на долината в горното течение е тясна с високи и стръмни склонове. Река Луда Камчия е най-големия приток на река Камчия. Има дължина 201 км и 1 612 км² водосборна област, със среден наклон на реката 5,3 ‰. Реката извира от сливения балкан в местността Вратник. Реката се влива в река Камчия при село Цонево.

Река Врана е следващият по големина приток на река Камчия. Тя има дължина 68 км и 938 км² водосборна област. Влива се в река Голяма Камчия южно от село Хан Крум. Общо за притоците средният наклон е в границите между 3,7 ‰ за река Керизбунар, приток на река Врана и 41 ‰ за река Черна, приток на река Камчия. Средната надморска височина на басейна на р. Камчия е 327 м н.

Поречие р. Камчия

Поречие р. Камчия		
№	Наименование на обекта	Населено място
1	„Автомагистрала Черно море” АД	Шумен
2	„Автомагистрала Черно море” АД	Велики Преслав
3	„Алкомет” АД	Шумен
4	„Анона трейд” ЕООД	Кочово
5	„ВиК” ООД - КМ с ГПСОВ на гр.Търговище	Търговище
6	„ВиК – Шумен” ООД - КМ с ГПСОВ гр. Шумен	Шумен
7	„ВиК – Шумен” ООД - КМ с ГПСОВ гр. Велики Преслав	Велики Преслав
8	„ВиК – Шумен” ООД - КМ без ГПСОВ гр. Смядово	Смядово
9	Депо за ТБО гр. Търговище	Търговище
10	Депо за ТБО Гр. Шумен	Шумен
11	„Клара АВС” ЕООД	Зелена морава
12	„Милктрейд” ООД	Съединение
13	„Пашабахче България” ЕАД	Търговище
14	„Пип трейд” ЕООД	Давидово
15	„Прима Магна Груп” ЕАД	Търговище
16	„ПХЖ Брадърс комерс” АД	Шумен
17	„Карлсберг България” АД	Шумен
18	„Сарк България” АД	Шумен
19	„Спортно-тренировъчен комплекс” – КК Върбица	Върбица
20	„Строителни изделия” АД	Хан Крум
21	„Тракия Глас България” ЕАД	Търговище
22	„Тракиявин” ООД	Овчарово
23	„Уайър Продакшън” ЕООД	Шумен

Поречие р. Провадийска

Поречие р. Провадийска		
№	Наименование на обекта	Населено място
1	„Айсис” ООД	Каспичан
2	„ВиК – Шумен” ООД - КМ с ГПСОВ гр. Нови пазар	Нови пазар

3	„ВиК – Шумен“ ООД - КМ без ГПСОВ гр. Каспичан	Каспичан
4	ДП „Кабиюк“	Коньовец
5	„Ив-Мес“ ЕООД	Златна нива
6	„Камаджиев-милк“ ЕООД	Крива река
8	„Крис ойл 97“ ЕООД	Каспичан
9	„Млечни продукти“ ООД	Коньовец
10	„Рока България“ АД	Каспичан
11	„Хан Омуртаг“ АД	Шумен
12	„Херти“ АД	Плиска

Водосборната област на река Провадийска е ограничена от поречията на река Русенски Лом, Черноморските Добруджански реки и река Камчия. Площта на водосборната област на поречието е 2132 км² с дължина на реката 119 км. Реката води началото си от хълмиста местност 2 км над село Добри Войниково и извор на кота 426 м. Тече в югоизточна посока, която посока запазва до вливането си в Белославското езеро. Средният наклон на реката е твърде малък - 3,60/00, с гъстота на речната мрежа 0,5 км/км². Провадийска река има осем притока, от които по-значителни са: Крива река - дължина 48 км и водосборна област 218 км²; река Главница - дължина 41 км, водосборна област - 375 км² и река Девненска - дължина 27 км, водосборна област 201 км². Средният наклон на притоците се движи между 6,4 0/00 (р. Главница) и 12 0/00 (р. Девня), а гъстотата на речната мрежа има стойности между 0,3 км/км² (р. Девня) и 0,9 км/км² (р. Белянка).

Поречие Русенски Лом

Река Русенски Лом се образува от сливането на двете съставлящи я реки Черни Лом (лява съставляща) и Бели Лом (дясна съставляща). Посоката, в която протича реката е север-северозапад през Дунавската равнина в дълбока каньоновидна долина с множество меандри поради малкия наклон на течението ѝ (0,62 m/km). Водосборният басейн на Русенски Лом обхваща голяма част територия на Русенска област, югозападната част на Разградска област, северозападната част на Търговишка област и малки части от Великотърновска и Шуменска област.

Поречие р. Русенски Лом		
№	Наименование на обекта	Населено място
1	„ВиК“ ООД - Търговище - КМ с ГПСОВ на гр. Попово	Попово
2	„Електроапаратура“ ЕООД	Ковачевец
3	КМ на гр. Опака без ГПСОВ	Опака
4	„Родна индустрия 91“ ЕООД	Попово
5	„Чугунена арматура България“ АД	Попово
6	„Юес комерс“ ООД	Голямо Градище

Поречие р. Янтра

Река Янтра извира от северното подножие на връх Атово падало (1495 m) в Шипченска планина на Стара планина, на 1220 m н.в. До град Габрово тече на северозапад в дълбоко всечена и залесена с букови гори долина. Между Габрово и село Янтра пресича в дълбок пролом (Стражански пролом) платото Стражата и се насочва на североизток, като долината ѝ се разширява и по терасите ѝ се появяват обработваеми земи. Площта на водосборния басейн е около 7850км² и обхваща част от Търговишка област

Към Дунавски Добруджански реки се включват малки реки, които протичат в северна посока, като част от тях се губят. За територията на РИОСВ-Шумен се обхващат основно р.Кана гьол, малки местни реки и дерета в северните части на Общините Каолиново и Никола Козлево.

Поречие Дунавски Добруджански реки		
№	Наименование на обекта	Населено място
1	„Кай майнинг“ ЕООД	Пристое
2	„Каолин“ АД	Каолиново
3	„Лактис милк“ ООД	Тодор Икономово
4	„Надежда“ ООД	Климент

Представяне на данните по общини и селищни ПСОВ

Община Шумен Водните обекти преминаващи през градската територия на Шумен- р. Теке дере (Стара река) и р. Енчова са основните обекти за мониторинг на нерегламентирани зауствания. Най-големия източник на отпадъчни води в р. Стара река е канализационна система с ГПСОВ на гр. Шумен. През годината е констатирано заустване на непречистени отпадъчни води от селищната канализационна система на гр. Шумен, посредством дъждопреливници при липса на атмосферни валежи. Причините за частично отвеждане на отпадъчни води в различни повърхностни водни обекти са различни, но като най-често срещани са затлачвания по отвеждащите трасета, аварии свързани с тласкателни агрегати или залпови емитери на отпадъчни води.

Община Велики Преслав. През територията на община Велики Преслав преминава р. Камчия - сравнително голям воден обект с притоците, заустващи се в нея, към поречие на р. Камчия. През 2022 г. е констатирана задоволителна експлоатация на ГПСОВ - Велики Преслав, пречистваща отпадъчните води от канализационна система на гр. Велики Преслав. В края на календарната 2022 г. е установено частично отвеждане на отпадъчни води в р. Дервишка, чрез дъждопреливник поради затлачване на отвеждащ колектор. Нерегламентираното заустване е преустановено от оператора след осигуряване на необходимата проводимост на канализацията.

Община Нови пазар Пунктът за следене на имисионното състояние на водните обекти към територията на общината е разположен при с. Енево. Вследствие ефективната експлоатация на ГПСОВ Нови пазар, след точката на заустване на отпадъчни води от канализационната мрежа не е докладвано влошаване състоянието на водоприемника.

Община Търговище Вследствие на добрата експлоатация на ГПСОВ-Търговище, през 2022г. не се констатира замърсяване на повърхностен воден обект от градската канализационна система.

Община Попово От 01.01.2019г. ГПСОВ-Попово се стопанисва от „ВиК“ ООД – гр. Търговище и продължава да се експлоатира ефективно. През годината са извършени две контролни проверки, при които не е констатирано превишения на заложените емисионни ограничения.

Община Антоново През 2021г. пречиствателна станция за отпадъчни води на гр. Антоново е въведена в експлоатация, която посредством изградения колектор събира отпадъчните води от три от общо шест броя точки на заустване, за пречистване на по-голямата част от отпадъчните води, формирани от населението на град Антоново, но към 2022 г. съоръжението не се ползва и не се извършва пречистване на отпадъчни води.

Община Върбица През Ноември 2018г., от страна на общината е постъпило инвестиционно предложение за изграждане на модулна пречиствателна станция за отпадъчни води и довеждаща канализационна инфраструктура за гр. Върбица. През 2022 г. не са извършвани дейности по изграждане на ПСОВ.

Община Смядово През 2022 г. от община Смядово е постъпило инвестиционно намерение за изграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води към съществуващата канализация на гр. Смядово. Към момента не са започнали строителни работи по изграждане на ПСОВ.

4 бр. селищни агломерации (гр. Каспичан, гр. Смядово, гр. Омуртаг и гр. Опака), продължават експлоатация на канализационни системи без изградени ПСОВ. Точките на заустване на всички емитери са в повърхностен воден обект. Най-чести причини за нарушения на екологичното законодателството е липсата на пречиствателните съоръжения или неефективната им експлоатация, вследствие на което се наблюдават отклонения от заложените индивидуалните емисионни ограничения в отпадъчните води, зауствани в повърхностен воден обект. Въпреки, че при промишлените обекти периодично се констатира високи концентрации на замърсяващи вещества в отпадъчните води, най-големия товар на замърсяващи вещества продължават да се явяват заустването на

непречистени отпадъчни води от канализационни мрежи на населени места, без изградени ПСОВ и лошо управление на отпадъчните води от регионални депа за отпадъци.

Регионални депа за неопасни отпадъци Регионални депа за неопасни отпадъци (ТБО) на гр. Шумен, гр. Търговище и гр. Омуртаг. Извършени са по две планови проверки на посочените обекти през годината. От РДНО-Търговище не са констатирани зауствания на атмосферни или отпадъчни води, като регионалното депо е в процес на СМР за разширение и изграждане на нова клетка. Заложено е изграждане на ЛПС за инфилтратни води и оползотворяване на пречистените такива, чрез оросителна инсталация, както и изграждане на нови два басейна, един за непречистени инфилтратни води и един за пречистени инфилтратни води. При РДНО-Омуртаг е издадена текуща санкция за установени превишения на ИЕО, от взети извадки на повърхностни води, от пункт за мониторинг. На РДНО-Шумен са извършени две планови и пет извънредни проверки, давани са предписания при установено изтичане на отпадъчни/инфилтратни води и при замърсяване на воден обект.

Хвостохранилища Контрол на техническото състояние на тези обекти се осъществява основно от Областните комисии на Дирекция Гражданска защита, в които участва представител на БДДР - Плевен и БДЧР- Варна. Хвостохранилище "Каолиново" - "Каолин" АД: Хвостохранилището е безотточно с капацитет 2 200 000 м³. В него се вливат отпадъчните води от обогатителна фабрика Каолиново. Хвостохранилище за промивни отпадъчни води от дейността на ТМСИ към "Кариера Драгоево" АД, с. Драгоево, общ. Велики Преслав. Хвостохранилището е приемник на отпадъчни води от промивната инсталация за производство на каменни фракции за производство на бетонови смеси с капацитет 300 000 м. С Решение № 254 от 28.08.2007 г. на БДЧР- Варна е прекратено депонирането на отпадъчните води в съоръжението. През отчетната 2022г. по отношение опазване на водите няма съществена промяна на действащите и прилагани нормативни документи.

Силни страни в контролната дейност по направление – опазване на водите

Бърза реакция при постъпили сигнали/жалби. Компетентно отразяване на факти и обстоятелства за предприемане на действия при необходимост от преустановяване на отрицателното въздействие, чрез емисиите в отпадъчните води при констатиране на нарушения. Спазват се условията в издадените разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти, вследствие на извършените планови проверки и последващ контрол, като са установени единични отклонения от заложените изисквания в нормативния документ. От операторите се изискват и проверяват спазване на качествата по показатели и честотата на извършвания собствен мониторинг на отпадъчните води, като част от мониторинговия процес за недопускане на замърсяване на околната среда и своевременна реакция при установяване на отклонения. Добрата координация при контролната дейност и извършваните съвместни проверки с Басейновите дирекции – Черноморски и Дунавски район, ОД на МВР, ОДБХ, ИАРА, Общински и Областни администрации, осигурява висока ефективност при спазването на нормативните разпоредби и изискванията за опазване на околната среда и получаването на информация, необходима за коректното приключване на определени казуси. Като силна страна може да се отбележи и бързата кореспонденция и добра координация с Регионална лаборатория - Шумен при изпълнението на плана за контролен мониторинг на качеството на отпадъчните води и при получаване на сигнали.

Слаби страни в контролната дейност по направление – опазване на водите

Констатирано е замърсяване на водни обекти, в които се заустват отпадъчни води от селищни канализационни мрежи, които нямат изградени пречиствателни станции. Това са канализационните системи на градовете: Каспичан, Смядово, Опака, Омуртаг и Антоново. През годината е констатирано заустване на непречистени отпадъчни води от селищните канализационни системи на гр. Шумен и гр. Велики Преслав, посредством

дъждопреливници при липса на атмосферни валежи. Причините за отвеждането на отпадъчни води в различни повърхностни водни обекти са аварии свързани с тласкателни агрегати, затлачвания по отвеждащите трасета и залпови емитери на отпадъчни води. Констатирано е изтичане на инфилтратни води към дере, посредством охранителна канавка за дъждовни води на РДНО-Шумен, като за този казус са давани множество предписания и през отчетната година са съставени актове за установяване на административни нарушения. Проблемата с отвеждане на инфилтрат извън тялото на депото и извън ретензионния басейн, остава приоритетен за контрол. Липсата на пречиствателно съоръжение за инфилтратни води, води до акумулиране на големи обеми повърхностно замърсени/инфилтратни води и трудности при обратната циркулация, спрямо капацитета на помпената и оросителна инсталация, която също така се влияе и от атмосферните условия и температурните амплитуди. Констатирано е отвеждане на смесен поток непречистени битови и производствени отпадъчни води към обработваеми земи от дейността на предприятие за смесване на торове и производство на добавка (реагент) за двигатели с вътрешно горене, за което са давани предписания за изграждане на пречиствателно и събирателно съоръжение за отпадъчните води. За констатираното замърсяване и за неизпълнение на дадени предписания са съставени актове за установяване на административно нарушение.

II.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ

Преобладаващи почвени типове в обхвата на РИОСВ гр. Шумен са черноземните с техните подтипове, сиви и кафяви горски почви, делувиално-ливадните почви. Приоритет в направление “опазване на почвите” се поставя върху осъществяване на контрол на обекти, извършващи стопански дейности, водещи до увреждане и замърсяване на почвите, както и въвеждането на мерки за устойчивото им управление.

Обобщена информация за поземления фонд на територията на РИОСВ-Шумен
Област Шумен:

Населено място	Земеделски земи / дка	Обработваеми земи / дка	Горски територии / дка	Общо дка
Велики Преслав	16 470	14 835	8 295	27 762
Венец	14 546	12 674	6 057	22 259
Върбица	14 840	11 519	26 285	45 680
Каолиново	20 579	17 626	6 066	29 354
Каспичан	19 111	15 500	5307	27 440
Никола Козлево	16 521	14 273	8317	26 433
Нови пазар	22 711	18 842	6 187	31 765
Смядово	13 140	17 050	35 377	65 567
Хитрино	22 307	18 164	2 698	27 670
Шумен	45 563	39 032	11 692	65 229
Общо за обл. Шумен	207 544	17 5602	97 954	338 969

Земеделските територии представляват 61,2%, а горските територии 28,9 % от общата площ в област Шумен.

Област Търговище:

Община	Земеделски земи / дка	Обработваеми земи / дка	Горски територии / дка	Общо дка
Антоново	26 030	19 562	17 764	47 878
Омуртаг	27 766	19 262	9 376	40 083
Опака	10 140	8 583	4 857	15 735
Попово	59 391	49 652	18 340	83 299
Търговище	47 377	39 703	15 941	68 867
Общо за обл. Търговище	170 704	36 762	66 277	255 853

Земеделските територии представляват 66,7 %, а горските територии 25,9 % от общата площ в обл. Търговище.

Нарушени терени от добивната промишленост са 2290 дка, а на депата за отпадъци – 380 дка. Изразено в проценти това представлява 0,4 % от общата площ и 0,8% от земеделските земи в региона.

1. Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди

През 2022 г. в изпълнение на утвърдената програма от ИАОС - София по почвен мониторинг I-во ниво - широкомащабен мониторинг, Регионалната лаборатория - гр. Шумен е извършила пробонабиране от две дълбочини от 5 пункта (№ 317 с. Моравка, № 319 с. Тръстика, № 335 с. Вардун, № 336 с. Давидово и № 353 с. Острец) и съответното изпитване на пробите по показатели: почвена реакция рН (CaCl₂), специфична електропроводимост, биогенни елементи - общ азот, общ фосфор, нитратен азот, органично вещество – общ въглерод и органичен въглерод, обемна плътност, тежки метали - рН (H₂O), гранулометричен състав, цинк, мед, олово, кадмий, никел, кобалт, хром, арсен и живак, както и устойчиви органични замърсители - полициклични ароматни въглеводороди, полихлорирани бифенили и органохлорни пестициди. Няма определени пунктове за наблюдение на засоляване на почвите. През 2022 г. е извършено пробонабиране по почвен мониторинг II-ро ниво – функционална подсистема “Контрол и опазване на почвите от киселяване” в 3 пункта /полигона/ – в землищата на с. Венец, с. Риш и с. Менгишево по схема на ротиращите диагонали по наблюдаваните параметри – вредна киселинност рН (KCl), обменни йони и степен на наситеност на почвите с бази. Не са констатирани проблеми относно киселяване на почвите – не е установено повишение на вредната почвена киселинност .

2. Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/

На територията на РИОСВ – Шумен са разположени 10 бр. площадки с общо 142 бр. контейнери тип „Б-Б куб“ и 11 бр. складове, в т.ч. 4 бр. общински. В изпълнение на програмата за почвен мониторинг - III ниво – локални почвени замърсявания, през 2022 г. бяха извършени проверки на място на всички площадки, на които са разположени контейнери „Б-Б кубове“ и складове за съхранение на залежали и негодни за употреба ПРЗ. При извършените през изтеклата 2022 г. 22 бр. проверки, 21 бр. са планови проверки на складове за съхранение на ПРЗ и Б-Б кубове. От осъществения контрол са дадени общо 9 бр. задължителни за изпълнение предписания, 6 бр., от които са свързани с отстраняване на нарушения по стените или изолационната повърхност на Б-Б кубове и 3 бр. за почистване на растителността с оглед осигуряване на достъп до площадките. Дадените при проверките предписания са изпълнени. На контейнерите „Б-Б кубове“ е извършено гаранционно обслужване от „БалБок Инженеринг“ АД, гр. София. Извършена е 1 бр. проверка на животновъден обект с. Славяново, стопанисван от СД „Добромир Йорданов - Огнян Илиев - ЕЗОКС“ - няма констатирани нарушения. През годината са извършени 4 бр. извънредни проверки по последващ контрол на Б-Б кубове на 3 бр. обекта площадки.

Местоположение на Б-Б кубовете			Количества залежали ПРЗ кг/л
Населено място	Община	Брой	
1	2	3	4
1. гр. Опака – прилежаща територия пр.т./ склад ПРЗ	Опака	14	17100 кг / 7200 л

2. с. Градище –селскостопанско летище	Шумен	15	27000 кг / 5300 л
3. с. Конево – пр. т. склад ПРЗ	Върбица	6	12600 кг / 500 л
4. с. Изгрев – пр. т. склад ПРЗ	Венец	28	45000 кг / 2900 л
5. с. Марково – пр. т. склад ПРЗ	Каспичан	12	21300 кг / 4800 л
6. с Сини вир- пр. т. склад ПРЗ	Каолиново	10	11350 кг / 5000 л
7.с. Хан Крум- пр. т. складПРЗ	Велики Преслав	34	55630 кг / 10800 л
8. гр. Смядово пр. т. склад ПРЗ	Смядово	6	28 м ³ / 4255 л
9. с. Мировци – пр.т. склад ПРЗ	Нови пазар	8	17500 кг / 2100 л
10. гр. Омуртаг- депо ТБО	Омуртаг	9	15300 кг / 7800 л

№	Местоположение на складовете			Количество на ПРЗ в кг (литър)			
	Населе-но място	Община	Собстве-ник	С неизвестен произход		Общо количество кг (литър)	
				твърди	течни	твърди	течни
1	2	3	4	9	10	11	12
1.	Семерци	Антоново	община	3880кг	200 л	1.натриев молибдат-460 кг; 2.Дикуран-1200 кг; 3.Хербазин-600 кг; 4.Куикоцин-400 кг; 5.Хемтахлор-200 кг; 6.СИС-67-400 кг; 7.Боракс-280 кг ОБЩО:7420 кг	1.Имиакт -500 л; 2.Авонж-1280 л.; 3.Барцена -300 л; 4.Реглон-1000 л; 5.Плекса н-320л; 6.Алерок с-320 л; 7.Федамо р-300 л; 8.Супер суфикс-480 л ОБЩО:4700 л
2.	гр. Опака	Опака	община	5700	60	5700	60
3.	с. Тимарево Горен стопан-ски двор	Хитри-но	община	7500	2050	7500	2050
4.	с. Върбак	Хитри-но	ЕТ “Агро-свет-Теодора Железова	200	287	1.Топ плюс-40 кг; 2.Пероцин-75 кг; 3.Цинеб-75 кг; 4.Зенкор-10 кг; ОБЩО:200 кг	1.Кронет он-25 л; 2.Тионек с-90 л.; 3.Азодри н-6 л;

							4.Сансак-1 л; 5.Тиодан-25 л; 6.Агрифлан-25 л; 7.Децис-15 л; 8.Раундъп-100 л ОБЩО:287 л
5.	с.Памукчи	Нови пазар	ЗП "Хикмет Алиосман Осман"	1200		1200	
6.	гр. Нови пазар	Нови пазар	склад собственост на "Милкстар" ЕООД, намиращ се в кравекомплекс "НИИЖ"	~800		~800	
7.	с.Царев брод	Шумен	ППК"Зора"	9100	5000	9100	5000
8.	с. Царев брод	Шумен	ДП "ЕБ към ЗИ" гр. Шумен	9370		9370	
9.	с. Коньо вец	Шумен	ДП "Кабинок"	6200	10300	6200	10300
10.	гр.Шумен	Шумен	"ЗИКИ 07" ЕООД	2500	3000	2500	3000
11.	с. Градище (бивш стопан-ски двор)	Шумен	държава	~300		~300	

3. Рекултивации - през 2022 г. няма извършени рекултивации на нарушени терени по реда на Наредба № 26.

4. Извършени проверки и предприети действия по регистрирани жалби/ сигнали. През 2022 г. са извършени 3 бр. проверка на Община Търговище във връзка с постъпил сигнал с вх. № С-102/12.08.2022 г., относно изхвърлени препарати за растителна защита в землището на с. Подгорица, общ. Търговище. Установено е, че по протежение на местен общински път на четири места, са налични чували (найлонови и хартиени, голяма част с нарушена цялост) с прахообразни препарати с неустановен произход. Препарати са покрити с плътен найлон от служители на община Търговище с оглед недопускане на допълнително разпиляване по прилежащи земни площи. В периода 17-19.08.2022 г. е извършено събиране на изхвърлените и разпилени отпадъци от ПРЗ, претегляне на събраните отпадъци в общо количество 5553,5 кг и 309 кг пръст и същите са транспортирани до общински склад за съхранение на залежали и негодни за употреба ПРЗ в с. Голямо Соколово, общ. Търговище. Извършено е пробонабиране на почвени проби от почистените участъци от акредитиран пробовземач от РЛ – Шумен. Съгласно представените протоколи не са установени превишения на максимално допустимите концентрации по изпитваните показатели по Приложение №

2 към чл. 4 от Наредба № 3 от 01.08.2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите.

През годината са препращани по компетентност 6 бр. постъпили в РИОСВ-Шумен, относно за замърсяване и изхвърляне на торова маса и неприятни миризми от торова маса.

Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ гр.Шумен.

Почвите са незаменим, ограничен и невъзстановим природен ресурс, което налага опазването им от вредни въздействия и унищожаване, както и тяхното устойчиво ползване и управление. Контролирани дейности по отношение на почвите са: правилното съхранение и депониране на торовата маса от животновъдната дейност в съответствие с изискванията на екологичното законодателство; изпълнението на програмите за мониторинг на почвите на площадките на дружествата, които имат издадено комплексно разрешително; анализ на състоянието на почвите в пунктовете от Националната система за мониторинг, правилното съхранение на залежали пестициди, недопускане на замърсяване и увреждане на почвите от стопанската и промишлена дейност на фирми и частни лица.

II.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ целият текст е от 2021 г.

4.1. Защитени територии по категории, съгласно Закона за защитените територии В региона, контролиран от РИОСВ - Шумен, обхващащ област Шумен и област Търговище има 1 Резерват, 3 Поддържани резервата, 1 Природен парк, 18 Защитени местности и 6 Природни забележителности.

Защитени територии /ЗТ/ в Област Шумен

РЕЗЕРВАТИ /Р/

“Букака” - обявен със Заповед № 79/05.02.1980 г. на КОПС Заема обособена зона в територията на Природен парк “Шуменско плато“ с площ от 63,04 ха в землището на гр. Шумен с надморска височина 450 м. Резерват “Букака” е горски масив обявен за опазване на съществуващата коренна над стогодишна елитна букова гора от вида мизийски бук /*Fagus sylvatica ssp. moesiaca*/. Освен мизийския бук като доминиращия вид, северната му част е смесено съобщество широколистни гори от видовете зимен дъб, габър, благун, клен, цер и др.; подлесът е богат изграден от леска, глог, шипка, къпина, мъждрян и др. Разнообразието на тревната покривка е представено от синчец, лютиковидна съсънка, кукувиче грозде, жълтурче, снежно кокиче, минзухар, пролетно ботурче, момкова сълза, момина сълза, петров кръст, копитник, змиарник и др., а от представителите на животинския свят могат да се срещнат лисица, заек, язовец, сърна, дива свиня, сив хомяк, няколко вида змии, рядко благороден елен. *На територията на резервата са забранени всякакви дейности, с изключение на преминаването на хора по маркирани екопътеки, утвърдени със Заповед на министъра околната среда и водите.*

ПОДДЪРЖАНИ РЕЗЕРВАТИ /ПР/

“Патлейна” - обявен с Постановление №13428/23.10.1948 г. на МЗГ Защитената територия е обявена за природен резерват с Постановление на МЗГ №13428/23.10.1948 г., с площ 4,3 ха, разширена със Заповед на КОПС № 977 от 26.12.1979 г. и заема площ от 37,8 ха. Със Закона за защитените територии е променен статута на защитената територия като същата от “резерват” е прекатегоризирана в категория “поддържан резерват” със Заповед на МОСВ № РД-360/15.10.1999 г. Площта на поддържания резерват е актуализирана със Заповед № РД-316 от 30.05.2006 г. на МОСВ, съгласно която той заема площ от 40,62 ха. Поддържания резерват “Патлейна” се намира в землището на гр. Велики Преслав на 4 км южно от града по северния склон на

Преславска планина и едноименната местност, в красивата криволичеща долина между двете била над р. Патлейна и приточния ѝ дол. Поддържаният резерват е обявен за съхраняване и защита на естественото находище, останала част от съществуваща гора, от вида “див рожков”, терциерен реликт включен в „Червената книга” на България и най-голямо в страната. В защитената територия като съобщество растат още дъб, бряст, габър и др. дървесни видове. Тревната покривка е богато и разнообразно представена като най-значим е защитения вид Урумово лале. На територията на поддържания резерват “Патлейна” и в непосредствена близост до територията му се намират няколко исторически паметника – останки от манастирска църква и занаятчийска работилница с пещи от времето на Първото българско царство, края на IX и началото на X век и средновековния манастир от X век “Св. Пантелеймон”. Поддържания резерват “Патлейна” не е документално предаден за стопанисване от РИОСВ, като регионален орган на МОСВ и няма изготвен план за управление.

Заповед № РД-515/26.06.2013 г. на министъра на околната среда и водите за определяне на пътека за посетители през Поддържан резерват "Патлейна" и картен материал.

“Дервиша” - обявен с Постановление №13428/23.10.1948 г. на МЗГ Обявен като защитена територия “Природен резерват” с Постановление №13428/23.10.1948г. на МЗГ с площ около 10 ха и прекатегоризиран със Заповед № РД-361/15.10.1999г. на МОСВ с площ 10.6 ха, съгласно ЗЗТ и изискванията за категориите защитени територии. Площта на поддържания резерват е актуализирана със Заповед № РД-317 от 30.05.2006 г. на МОСВ, съгласно която той заема площ от 112.136 дка. Поддържан резерват “Дервиша” се намира на 3 км от гр. В. Преслав в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Преслав” по северния склон на Преславската планина. Разположен е по двата бряга на дерето на р. Дервишка, като тясна успоредна на дерето ивица и е обявен за защитена територия за съхраняване и защита на единственото естествено находище на дървесния вид “конски кестен” в България, запазен остатък от някогашна обширна гора. Отделни екземпляри от конския кестен в поддържания резерват достигат 35 метра височина. В защитената територия растат още орех, клен, габър, сребролистна липа, а тревната покривка е разнообразна на видове. На изток-югоизток ПР “Дервиша” граничи с път, останки от стар римски път. Поддържаният резерват “Дервиша” не е документално предаден за стопанисване от РИОСВ, като регионален орган на МОСВ и няма изготвен план за управление.

“Момин град” - обявен със Заповед № 665/03.05.1960г. на ГУГ Защитената територия е обявена със Заповед № 665/03.05.1960г. за природен резерват, като впоследствие е прекатегоризирана съгласно ЗЗТ в поддържан резерват със Заповед № РД-375/15.10.1999г. на МОСВ, с площ от 109 дка. Площта на поддържания резерват е актуализирана със Заповед № РД-193 от 28.02.2013 г. на МОСВ, съгласно която той заема площ от 66.467 дка. Поддържан резерват “Момин град” е обявен за защитена територия с цел опазване и поддържане на вековна 150 годишна елитна букова гора. Територията на поддържания резерват се намира във Върбишкия дял на Източна Стара планина с надморска височина 800 м. в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Върбица” - гр. Върбица, землище гр. Върбица, община Върбица. В подрастта на елитната букова гора се срещат единично представени видове габър и явор. В защитената територия животинския свят е представен предимно от видове – обект на лов. ПР “Момин град” не е документално предаден за стопанисване от РИОСВ, като регионален орган на МОСВ и няма изготвен план за управление.

На територията на Поддържаните резервати са забранени всякакви дейности, с изключение на: преминаване на хора по маркирани екопътеки, включително с образователна цел, утвърдени със Заповед на министъра на околната среда и водите;

събиране на семенен материал с научна цел или за възстановителни дейности, както и за провеждане на поддържащи, направляващи и регулиращи мерки.

ПРИРОДЕН ПАРК /ПП/

“Шуменско плато” - обявен със Заповед № 79/05.02.1980г. на КОПС при МС Защитената територия е обявена като Народен парк със Заповед № 79/05.02./1980г. на КОПС и прекатегоризиран в Природен парк със Заповед на МОСВ №563/08.05.2003 г. С площта си от 3929,9 ха, от които 3703,9 ха са в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Шумен” и „ДГС Преслав” и 226 ха - общински горски фонд на община Шумен, е най-голямата защитена територия в района на РИОСВ - Шумен. Разположен е югозападно от гр. Шумен и обхваща по-голямата част от площта на Шуменското плато – най-големия дял на Шуменските височини, разположени в източната част на Дунавската хълмиста равнина. Географското положение, особеностите на релефа и почвено-климатичните условия предопределят голямото видово разнообразие на флората - повече от 550 вида висши растения, от които над 120 вида лечебни растения. Обликът на растителността като цяло в парка се определя от екосистемите, заемани от представителя на коренната дървесна растителност - мизийския бук и смесените съобщества широколистни гори, в които бука съжителства с обикновен и келяв габър, цер, благуна, клен, ясен, сребролистна липа, космат дъб и др. Многообразието на тревната покривка е представено и от защитени, застрашени и редки растителни видове, някои от които включени в “Червената книга” на България, като горска съсънка, давидов мразовец, пролетно ботурче /циклама/, седефче, снежно кокиче, българско еньовче, източен миск, кавказка копривка, ленолистен целolist, степен пащърнак, червен хедизарум, щитовидна фибигия. Проучени и описани на територията на ПП са 11 рода и 20 вида - представители на сем. Орхидеи, от които 1 вид е от включените 12 вида в “Червената книга” на България, а 5 от срещаните се видове са в Приложение №3 на Закона за биологичното разнообразие. ПП “Шуменско плато” с местоположението си, умерения климат и разнообразните биотопи е привлекателно местообитание за много представители на животинския свят. Висшата фауна, от средно-европейски с понтийски елементи, е представена от 109 вида гръбначни животни, от които 28 вида бозайници, 61 вида птици, 14 вида влечуги и 6 вида земноводни. От видово най-многочислената орнитофауна 45 са гнездящи, а останалите преминаващи или зимуващи. Разнообразието във видовото животинско представителство се изразява с присъствието на видовете смок мишкар, голям и малък ястреб, бухал, черен кълвач, черен щъркел, включени в “Червената книга” на България. Територията на Природния парк “Шуменско плато”, с разнородния скален състав на релефа и подземните реки, определящи карстовия ландшафт, е осеяна с около 60 пещери - сухи и водни, въртопи, скални образувания; скални манастири и църкви – археологически останки на крепости и селища, датиращи от различни исторически епохи. С Решение № 464 от 23.06.2011 г. на Министерски съвет е приет План за управление на Природен парк „Шуменско плато“.

ЗАЩИТЕНИ МЕСТНОСТИ /ЗМ/

“Каньона” - обявена със Заповед № РД-330/23.04.2012г. на МОСВ Защитената местност е обявена със Заповед № РД - 330/23.04.2012г. на МОСВ, с цел опазване на растителен вид Нарязанolistен тъжник (*Spirea crenata* L.) и неговото местообитание. Намира се в землището на с. Каспичан, ЕКАТТЕ 36590, община Каспичан, област Шумен, с площ: 175.8 дка. Стопанисва се от община Каспичан, под контрола на РИОСВ - гр. Шумен.

“Могилата” - обявена със Заповед № 4051/29.12.1973г. на МГОПС Защитената територия е обявена като Природна забележителност със Заповед №4051 от 29.12.1973г. на МГОПС и прекатегоризирана в Защитена местност със Заповед № РД-

960/25.07.2003г. на МОСВ. Представлява земно възвишение, намиращо се в поземления фонд на ДП "Кабиюк", държавна публична собственост, стопанисвана от ДП "Кабиюк", землище с. Коньовец, община Шумен. Обхваща площ от 47,5 ха и е обявена за опазване разнообразната степна растителност, различна за всеки скат /изложение/ на могилата. Проведени научни проучвания са установили, че "Могилата" е най-добре запазеното находище на степна растителност у нас. Растителността е изключително богата като общия брой е около 200 вида тревни и храстовидни видове, включително степната растителност. По-характерни видове са: коило, руска самодивска трева, див бадем, планинско котенце, горска съсънка, храстовидна карагана, пролетен горицвет, син и сребрист конски босилек, повет-нисък, дребна перуника, жълт равнец и др.

"Марашка кория" - обявена със Заповед № 416//12.06.1979г. на КОПС при МС Защитената територия е обявена като Природна забележителност със Заповед №416//12.06.1979г. на КОПС при Министерски съвет и прекатегоризирана в Защитена местност със Заповед №РД-958/25.07.2003г на МОСВ. Целта за обявяването ѝ е да се съхрани запазилата се част от съществуващата в миналото дъбова кория от вида „летен дъб“. Защитената местност се намира в поземления фонд на землище с. Мараш, община Шумен с площ 23.0 ха, в която са разположени внушителни по своите размери вековни дъбови дървета на възраст над 350 год. Стопанисва се от община Шумен, под контрола на РИОСВ- Шумен.

"Чибуклията" - обявена със Заповед № 333/16.05.1991г. на МОС Защитената територия е обявена със Заповед № 333/16.05.1991г. на МОС на площ от 31.8 ха, с цел опазване на вековна церова гора, в съжителство с единично представения дървесен вид благун. Намира се в ДГТ на СИДП ТП „ДЛС Паламара“, землище с. Хърсово, община Никола Козлево и се стопанисва и опазва от ТП „ДЛС Паламара“, под контрола на РИОСВ- Шумен.

"Дъбовете" - обявена със Заповед № 446/09.08.1978г. на КОПС при МС Защитената територия е обявена като Природна забележителност със Заповед №446/09.08.1978г. на КОПС при Министерски съвет, с цел опазване на вековна гора от летен дъб с приблизителна възраст около 200 години, на площ от 0,5ха. Със Заповед № РД-956/25.07.2003г. на МОСВ защитената територия е прекатегоризирана в Защитена местност. Защитената територия се намира в поземления фонд на с. Илия Р. Блъсков, община Шумен. Стопанисва се от община Шумен, под контрола на РИОСВ - Шумен.

"Находище на Блатно кокиче м. Калпунар", с. Кочово – обявена със Заповед №1938/03.07.1970г. на МГГП, "Находище на Блатно кокиче – с. Осмар", с. Осмар – обявена със Заповед №608/23.08.1979г. на КОПС На територията на община Велики Преслав в поземления фонд на землищата с. Кочово и с. Осмар се намират две естествени находища на ценния растителен вид "Блатно кокиче", основание за поставянето на заеманата от вида територия под защита. С общата им площ от 31,00 ха, те са най-големите в Северна България. Находището на блатно кокиче в местност "Калпунар", земл. с. Кочово е обявено като защитена местност със Заповед № 1938/03.07.1970г. на Министерство на горите и горската промишленост (МГГП) с площ от 12 ха, а находището в землището на с. Осмар е обявено за ЗМ със Заповед № 608/23.08.1979г. на Комитета за опазване на природната среда (КОПС) при Министерски съвет, с площ от 19 ха. Находищата са ливади със смесена собственост, в по-голямата си част частна. Стопанисват се от земеделските кооперации в двете селища, в чиито арендовани земи са включени по-голямата част от частните имоти на находищата, под контрола на РИОСВ-Шумен.

"Червен божур" - обявена със Заповед № РД-311/30.05.2006г. на МОСВ Защитената местност е обявена със Заповед № РД-311/30.05.2006г. на МОСВ с цел опазване на растителните съобщества, с преобладаващо представителство и висока плътност на вида „червен божур“, основен обект на защита. Намира се в землището на

гр. Върбица, община Върбица. Естественото находище заема площ от 12,0525 ха в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Върбица” и граничи с ПР “Момин град”. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Върбица”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Челеклията” - обявена със Заповед № РД-312/30.05.2006г. на МОСВ Защитената местност е обявена със Заповед № РД-312/30.05.2006г. на МОСВ, с цел съхраняване и опазване на приоритетно местообитание от типа “панонски гори”, включващо находища на червен божур, понтийска ведрица, момкова сълза и на други защитени растителни и животински видове. Площта на защитената територия е 22,4248 ха. Намира се в землището на с. Веселиново, община Смядово, в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Смядово”. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Смядово”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Дебелеца” - обявена със Заповед № РД-313/30.05.2006г. на МОСВ Защитената местност е обявена със Заповед № РД-313/30.05.2006г. на МОСВ, с цел опазване на вековна букова гора и естествени находища на растителните видове мъжка папрат, волски език, женска папрат, бодлив залист, подезичен залист, както и на защитени растителни и животински видове. Площта на защитената територия е 28,88 ха. Намира се в землището на с. Веселиново, община Смядово, в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Смядово”. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Смядово”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Мадарски скални венци” - обявена със Заповед №РД-535/12.07.2007г. на МОСВ Защитената местност е обявена със Заповед № РД-535/12.07.2007г. на МОСВ за опазване на карстови скални венци, местообитания на изявени петрофилни и защитени животински видове (лешников сънливец, горски сънливец, белогръд таралеж, подковоноси и гладконоси прилепи, гарван, белоопашат мишелов, скален орел, малък лешояд, бухал, черен и белогръд бързолет, скална лястовица, ливаден дърдавец, шипоопашата и шипобедрена костенурка, стенен гущер, дъждовник и др.), както и находища на редки и защитени растителни видове (гризебахова кутиявка, румелийско подрумиче, източен равнец, ленолистен целolist, източен микс, кавказка копривка, туфест игловрѣх и др.). Намира се на територията на две общини, в землищата на с. Мадара, община Шумен; с. Кюлевча, гр. Каспичан и с. Каспичан, община Каспичан, област Шумен, с обща площ 319,1336 ха в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Нови пазар” - гр. Нови пазар. Защитената местност е част от територията на Националния историко-археологичен резерват “Мадара”. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Нови пазар”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Див рожков” - обявена със Заповед № РД-521/12.07.2007г. на МОСВ Защитената територия е обявена за Защитена местност със Заповед № РД-521/12.07.2007г. на МОСВ след прекатегоризиране на Буферната зона на ПР “Патлейна”, обявена със Заповед №578/17.06.1986г. на КОПС при Министерски съвет, с площ от 72,7 ха. Целта е съхраняване на естественото находище на растителния вид Урумово лале, български ендемит, включен в “Червената книга” на Р. България. Стопанисва се и се охранява от СИДП ТП „ДГС Преслав”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Конски кестен” - обявена със Заповед № РД-512/12.07.2007г. на МОСВ Защитената територия е обявена за Защитена местност със Заповед № РД-512/12.07.2007г. на МОСВ след прекатегоризиране на Буферната зона на ПР “Дервиша”, обявена със Заповед №578/17.06.1986г. на КОПС при Министерски съвет, с площ от 59,1 ха. Целта е съхраняване на естественото находище на дървесния вид Конски кестен, балкански ендемит, включен в “Червената книга” на Р. България. Стопанисва се и се охранява от СИДП ТП „ДГС Преслав”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ /ПЗ/

“Скока” - обявена със Заповед № РД-314/30.05.2006г. на МОСВ Природната забележителност е обявена със Заповед № РД-314/30.05.2006г. на МОСВ, с цел опазване

на характерен ландшафт, включващ скални венци, водопад, забележителни карстови и скални образувания, най-характерното, от които е “Софрата”. Площта на защитената територия е 111.0350 ха. Намира се в землището на с. Веселиново, община Смядово, в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Смядово”. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Смядово”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

Защитени територии /ЗТ/ в Област Търговище

ЗАЩИТЕНИ МЕСТНОСТИ /ЗМ/

“Урумово лале” - обявена със Заповед № 853/10.08.1983г. на КОПС при МС Защитената територия е обявена като Природна забележителност със Заповед №853/10.08.1983г. на КОПС при Министерски съвет и прекатегоризирана в Защитена местност със Заповед № РД-957/25.07.2003г. на МОСВ. Целта е опазване на естествено находище на растителния вид Урумово лале (*Tulipa urumoffii* Hayek), български ендемит, застрашен от изчезване вид, представен в трите му форми - жълта, червена и пъстра, включен в Червената книга на Р. България. Площта на защитената територия е 12.0 ха. ЗМ заема каменист, силно варовит стръмен склон от ДГТ на СИДП ТП „ДГС Търговище”, в землищата на с. Пайдушко и гр. Търговище, община Търговище. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Търговище”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Игликина поляна” - обявена със Заповед № 448/25.04.1984г. на КОПС при МС Защитената територия е обявена като Природна забележителност със Заповед №448/25.04.1984г. на КОПС при Министерски съвет и прекатегоризирана в Защитена местност със Заповед № РД-955/25.07.2003г. на МОСВ. Целта е опазване на естествено находище на растителния вид лечебна иглика (*Primula verus* L.), лечебно растение под ограничителен режим на ползване. Площта на защитената територия е 9.2 ха. Намира се в м. „Кованлъка” на нелесопригодна площ от ДГТ на СИДП ТП „ДГС Търговище”, землище гр. Търговище, общ. Търговище. Целогодишно е обект на неорганизиран туризъм, поради красивата природа, съчетание на защитения обект с оградаща го смесена широколисна гора и близостта с гр. Търговище. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Търговище”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Петка балкан” - обявена със Заповед № 215/05.04.1979г. на КОПС при МС Със Заповед №215/05.04.1979г. на КОПС при Министерски съвет, защитената територия е обявена като Природна забележителност. Прекатегоризирана е в Защитена местност със Заповед № РД-959/25.07.2003г. на МОСВ, с площ от 5,4 ха. Целта е опазване на вековна смесена гора от видовете цер, благуи, зимен дъб на възраст около 150 г. с неравномерен строеж в местността ”Баба конду”, в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Търговище”, землище с. Братово община Търговище. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Търговище”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Божур поляна” - обявена със Заповед № РД-315/30.05.2006г. на МОСВ Защитената местност е обявена със Заповед № РД-315/30.05.2006г. на МОСВ, с цел опазване на находище на червен божур, лечебна иглика, както и на защитени растителни и животински видове. Тя заема площ от 18,07ха, като се намира в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Търговище”, в землищата на селата Вардун и Стража, община Търговище. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Търговище”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Римският мост” – обявена със Заповед № РД-961/25.07.2003г. на МОСВ Със Заповед №3718/28.08.1975г. на МГОПС, защитената територия е обявена като Историческо място с площ 0.1 ха. Прекатегоризирана е в Защитена местност със Заповед № РД-961/25.07.2003г. на МОСВ, с цел опазване на територия с характерен ландшафт. Защитената територия се намира в землището на с. Стеврек, общ. Антоново. Територията, която обхваща защитената местност е със смесена собственост. ЗТ е под контрола на РИОСВ-Шумен.

ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ /ПЗ/

“Скално образувание Коня” – обявена със Заповед № 97/13.03.1978 г. на КОПС при Министерски съвет Защитената територия е обявена като природна забележителност със Заповед №97/13.03.1978 г. на КОПС при Министерски съвет, с площ 0,3ха. Целта е опазване на скално образувание – голина, наподобяващо изображение с форма на кон, намиращо се в близост до главен път София-Варна, в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Търговище”, землище гр. Търговище. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Търговище”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Водопад в местността Боаза” – обявена със Заповед № 97/13.03.1978 г. на КОПС при Министерски съвет Защитената територия е обявена като природна забележителност със Заповед №97/13.03.1978 г. на КОПС при Министерски съвет, с площ 0.1ха. Целта е опазване на малък водопад, образуващ се от излизащ на скалната повърхност малък подземен приток на р. Врана. Намира се в живописната местност “Боаза”, в близост до главен път София-Варна, в ДГТ на СИДП ТП „ДГС Търговище”, землище с. Пайдущко, общ. Търговище. Стопанисва се и се охранява от ТП „ДГС Търговище”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Дервентската пещера” – обявена със Заповед №534/25.09.1978г. на КОПС при МС Дервентската пещера е обявена за природна забележителност със Заповед № 534/25.09.1978г. на КОПС при Министерски съвет, с площ 1,0 ха. Намира се на склоновете на Преславската планина, дял от Източна Стара планина в Пролазкия пролом в землището на с. Пролаз, общ. Търговище, държавна публична собственост. Пещерата е една от малкото в този край, известна освен с големината си и с богатството на ексцентричните образувания на хелектитите и дендритите, змиевидните извивки на преградите на синтровите езерца с пещерни бисери в тях и масивните сталактити, осеяни с червеникавокафяви до розови и млечнобели кристали. Прилепите са основните видове в пещерната фауна, достигащи стотици броя. Пещерата е местообитание на особен вид малък бръмбър, родственик на вида Светломразец. Дервентската пещера е недостатъчно проучена.

“Гърбавата чешма” – обявена със Заповед № 1187/19.04.1976 г. на МГОПС Защитената територия е обявена като природна забележителност със Заповед №1187/19.04.1976 г. на Министерство на горите и опазване на природната среда (МГОПС), с площ 0.20ха в ОГТ на Община Антоново. Целта е опазване на скално варовиково образувание с височина 3 /три/ и повече метра и дължина около 10м, образувано от отлагането на варовик от течащата силно варовита вода. Стопанисва се и се охранява от Община Антоново, под контрола на РИОСВ-Шумен.

“Скално образувание Костадин тепе” – обявена със Заповед №1635/ 27.05.1976 г. на МГОПС Защитената територия е обявена като природна забележителност със Заповед №1635/ 27.05.1976г. на Министерство на горите и опазване на природната среда (МГОПС), с площ 5,0 ха. Обект на защита е скалното образувание в ОГТ на Община Антоново, в землището на с. Малоградец, общ. Антоново. Представлява останки от укрепление, свързано с легенда. Стопанисва се и се охранява от Община Антоново, под контрола на РИОСВ-Шумен.

№ по ред	Наименование	Категория	Собственост и стопанисване	Територия /хектари/	Землище, община	Приет план за управление
1.	Букака	Резерват	Исключителна държавна	63,04 ха	гр. Шумен, общ. Шумен	Не

			собственост			
2.	Патлейна	Поддържан резерват	Изключителна държавна	40,62 ха	гр. Велики Преслав, общ. Велики Преслав	Не
3.	Дервиша	Поддържан резерват	Изключителна държавна собственост	11,2136 ха	гр. Велики Преслав, общ. Велики Преслав	Не
4.	Момин град	Поддържан резерват	Изключителна държавна собственост	6,65 ха	гр. Върбица, общ. Върбица	Не
5.	Шуменско плато	Природен парк	Държавна и общинска собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Преслав”, ТП ДГС „Шумен” и Община Шумен	3929,9 ха	с. Троица, с. Осмар и с. Кочово, общ. Велики Преслав, с. Лозево, с. Новосел и гр. Шумен, общ. Шумен	Да
6.	Каньона	Защитена местност	Държавна частна, държавна публична, общинска публична собственост. Стопанисва от община Каспичан	17,58 ха	с. Каспичан, общ. Каспичан	Не
7.	Могилата	Защитена местност	Държавна публична собственост. Стопанисва се от ДП „Кабюк”, землище с.Коньовец, община Шумен	47,5 ха	с. Коньовец, общ. Шумен	Не
8.	Марашка кория	Защитена местност	Общинска собственост. Стопанисва се от община Шумен	23,0 ха	с. Мараш, общ. Шумен	Не
9.	Чибуклията	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДЛС „Паламара” – с. Венец	31,8 ха	с. Хърсово, общ. Никола Козлево	Не
10.	Дъбовете	Защитена местност	Общинска собственост. Стопанисва се от община Шумен	0,5 ха	с. Илия Р. Блъсков, общ. Шумен	Не
11.	Находище на Блатно кокиче м. Калпунар	Защитена местност	Смесена собственост – частна и общинска публична. Стопанисва се от	12 ха	с. Кочово, общ. Велики Преслав	Не

			ПК „Вр. Долина” и „БГ Агро“ АД, с. Кочово			
12.	Находище на Блатно кокиче – с. Осмар	Защитена местност	Смесена собственост – частна и общинска публична. Стопанисва се от ЗКПУ „Орало”, с. Осмар	19 ха	с. Осмар, общ. Велики Преслав	Не
13.	Червен божур	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Върбица”	12,0496ха	гр. Върбица, общ. Върбица	Не
14.	Челеклията	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Смядово”	22,4248 ха	с. Веселиново, общ. Смядово	Не
15.	Дебелеца	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Смядово”	28,88 ха	с. Веселиново, общ. Смядово	Не
16.	Мадарски скални венци	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Нови пазар”	319,1336 ха	с. Мадара, общ. Шумен, с. Кюлевча и с. Каспичан, общ. Каспичан	Не
17.	Див рожков	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Преслав”	72,7 ха	гр. Велики Преслав, общ. Велики Преслав	Не
18.	Конски кестен	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Преслав”	59,1 ха	гр. Велики Преслав, общ. Велики Преслав	Не
19.	Урумово лале	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Търговище”	12 ха	с. Пайдушко и гр. Търговище, общ. Търговище	Не
20.	Игликина поляна	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Търговище”	9,2 ха	гр. Търговище, общ. Търговище	Не
21.	Петка балкан	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС	5,4 ха	с. Братово, общ. Търговище	Не

			„Търговище”			
22.	Божур поляна	Защитена местност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Търговище”	18,07ха	с. Вардун и с. Стража, общ. Търговище	Не
23.	Римският мост	Защитена местност	Държавна частна, държавна публична, част и общинска публична собственост.	0.1 ха	с. Стеврек, общ. Антоново	Не
24.	Скока	Природна забележителност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Смядово”	111,0350 ха	с. Веселиново, общ. Смядово	Не
25.	Скално образувание Коня	Природна забележителност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Търговище”	0,53 ха	гр. Търговище, общ. Търговище	Не
26.	Водопад в местността Боаза	Природна забележителност	Държавна собственост. Стопанисва се от ТП ДГС „Търговище”	0,1 ха	гр. Търговище, общ. Търговище	Не
27.	Дервентската пещера	Природна забележителност	Държавна собственост.	1,0 ха	с. Пролаз, общ. Търговище	Не
28.	Гърбавата чешма	Природна забележителност	Общинска публична собственост. Стопанисва се от Община Антоново	0,20 ха	с. Стара речка, общ. Антоново	Не
29.	Скално образувание Костадин тепе	Природна забележителност	Общинска публична собственост. Стопанисва се от Община Антоново	5,0 ха	с. Малоградец, общ. Антоново	Не

Информация за по-важни дейности, свързани със Защитените територии в региона, контролиран от РИОСВ - гр. Шумен През 2022г. от направление „БРЗТЗ” са извършени 15 бр. проверки в защитени територии, от които 7 бр. планови и 8 бр. извънредни проверки. Извършените извънредни проверки са както следва: 1 бр. на ЗМ „Могилата“ във връзка с извършено почистване на изхвърлени отпадъци в границите на ЗТ; 5 бр. на ПР „Патлейна“ във връзка с писмо на МОСВ за извършване на дейности по прочистване на път в границите на защитената територия; 1 бр. на ЗМ „Марашка кория“ във връзка с извършване на последващ контрол по изпълнение на дадено предписание за почистване на защитената територия от изхвърлени в границите ѝ строителни отпадъци; 1 бр. проверка на ПП „Шуменско плато“ във връзка с подаден сигнал за незаконна сеч в границите на парка (при проверката се установи, че сигналът е неоснователен). Във

връзка с писмо на МОСВ се извършиха дейности по набавяне на документация, която да послужи за актуализиране на площта на Природен парк „Шуменско плато“, като цялата документация е изпратена в министерството за завършване на процедурата по актуализация на площта на защитената територия. Извършиха се и дейности по набавяне на документация, необходима за актуализиране на площта на Защитена местност „Мадарски скални венци“, която бе изпратена в МОСВ за завършване на процедурата по актуализация на площта на ЗМ.

През отчетния период регионалната инспекция не съгласува заявените от Сдружение „Спелео Клуб – Спелеология България“ намерения за проучване и картиране на пещери и тунели в района на природен парк „Шуменско плато“, гр. Шумен, въз основа на становище на ДПП „Шуменско плато“, че дейностите предвидени в представените експедиционни намерения не са в съответствие с плана за управление на Природен парк „Шуменско плато“, Закона за защитените територии и Закона за горите, както и несъгласие от ТП „ДГС Шумен“ за извършване на дейностите по начина, посочен в представената от сдружението информация.

През 2022г. на основание §7 от Закона за защитените територии е съгласувано премахване на изсъхнало дърво от вида акация (1 бр.) в границите на защитена местност „Див рожков“.

Във връзка с писмо на МОСВ за идентифициране на потенциални защитени територии в обхвата на РИОСВ – Шумен бяха извършени три проверки на три обекта („Червената скала“ в землището на с. Живково, общ. Хитрино; „Водопад Пиринешки джендем“ в землището на с. Пиринец, общ. Антоново; „Крепчански скален манастир“ в землището на с. Крепча, общ. Опака) на терен. При проверките се установи, че трите обекта не притежават потенциал за обявяване като защитени територии в съответствие със ЗЗТ.

С цел осигуряване на пожарната безопасност в ЗТ- изключително държавна собственост бяха ревизирани оборудваните противопожарни депа. В срок бе изготвен План за противопожарно устройство за 2022 г. на Защитените територии - изключителна държавна собственост на територията на РИОСВ Шумен - Резерват „Букака“ и Поддържаните резервати „Патлейна“, „Дервиша“ и „Момин град“. През отчетния период, както и през предходните години на територията на РИОСВ-Шумен не са възниквали пожари в Защитени територии.

Проведени са комисии на терен относно състоянието на находищата на блатно кокиче в с. Осмар и с. Кочово, община Велики Преслав.

Биоразнообразие

Биологичното разнообразие е многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, протичащи в тях. Биологичното разнообразие е част от националното богатство и опазването му е задължение с приоритетна значимост. Същността на приоритетите по опазване на биологичното разнообразие могат да се систематизират главно в няколко аспекта:

1. Опазване на местообитания по типова характеристика и местообитания на застрашени, редки и ендемични растителни и животински видове, представителни за РБългария и Европа, нормативно уредено в Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

2. Законът за лечебните растения (ЗЛР), подзаконовите нормативни документи – Наредби и Заповеди към него на МОСВ, уреждат опазването и регулират ползването на редица лечебни, редки и застрашени растения за добиване на билки, както изкупуването и търговията с тях.

Квотите /пределно допустимите количества/ за лечебни растения под специален режим на ползване от естествени находища за добиване на билки, както изкупуването и търговията с тях, се определят ежегодно със Заповед на министъра на околната среда и водите, за което бе проведена комисия с представители на общини и ДГС/ ДЛС.

По отношение Националната стратегия за опазване и ползване на лечебните растения и ангажиментите на Общините да извършат приблизителна оценка на ресурса лечебни растения от земи общинска собственост за добив на билки, извършеното от Общините е задоволително. Осъществена е добра координация и взаимовръзка с Регионалната дирекция по горите /РДГ/, Държавните ловни стопанства /ДЛС/, Държавните горски стопанства /ДГС/ и Общините в дейността и действията по прилагане и спазване на ЗЛР на територията на РИОСВ-Шумен.

Провеждането на работни съвещания с еколозите на Общините, представители на ДГС/ ДЛС и РДГ в обхвата на РИОСВ- гр. Шумен през предходните години, както и оказаното ни своевременно съдействие при необходимост от ОД на МВР- гр. Шумен и Търговище се утвърди като форма на взаимодействие с обмяна на информация и методична помощ с цел осъществяване на ефективен контрол.

През годината се акцентира върху контрол, изразен в проверки на място на вековни дървета, защитени територии, преписки за ИП/ГСП попадащи в защитени зони и билкозаготвителни пунктове.

В рамките на календарната 2022г., експертите от направление „БРЗТЗ“ извършиха общо 73 бр. извънредни проверки, а именно: 2 бр. по изпълнение на предписания; 28 бр. във връзка с подадени сигнали; 5 бр. по внесени преписки, касаещи защитени зони; 6 бр. на защитени територии; 10 бр. във връзка с донесени в инспекцията бедстващи животни; 1 бр. проверка във връзка с намерен млад екземпляр от вида Селска лястовица в близост до сградата на РИОСВ гр. Шумен; 1 бр. проверка на билкозаготвителен пункт по инициатива на експертите от напр. „БРЗТЗ“; 1 бр. на установен незаконен билкозаготвителен пункт при осъществяване на планов контрол; 10 бр. на обекти във връзка с писмо на МОСВ за извършване на проверки на магазинната мрежа по отношение предлаганите за продажба черен хайвер и месо от есетрови видове риби; 1 бр. на яз. Върбица във връзка с писмо на „Монтажи“ ЕАД за установени гнездящи водолюбивви птици от защитени видове при извършен оглед от служители на дружеството, предвид предстоящо извършване на СМР в чашката на язовира; 2 бр. проверки на билкозаготвителни пунктове във връзка с писмо на ОД на МВР – Шумен; 3 бр. проверки по писмо на МОСВ, касаещи идентифициране на потенциални защитени територии; 3 бр. проверки по писмо на МОСВ за разорани имоти, попадащи в защитени зони.

През 2022 г. експертите от направление „БРЗТЗ“ извършиха 28 бр. проверки по подадени сигнали. 24 бр. от проверките са във връзка с подадени сигнали за намерени бедстващи екземпляри от защитени видове, които впоследствие са: настанени за лечение и отглеждане в Спасителен център за диви животни „Зелени Балкани” – гр. Стара Загора, ОП „Зоопарк – Спасителен център“ – гр. Варна, ОП „Център за защита на природата и животните - Добрич“ и в Център за размножаване и рехабилитация на сухоземни костенурки, фондация “Геа Челония” - с. Баня, общ. Несебър; освободени обратно в природата предвид доброто им състояние; оставени в районите, където са били открити, предвид леталния изход за тях преди транспортирането им до спасителен център. Останалите 4 бр. проверки са във връзка с подадени 3 бр. сигнала, както следва: 1 бр. на ПП „Шуменско плато“ във връзка с подаден сигнал за незаконна сеч в границите на парка; 1 бр. във връзка с подаден сигнал за изсичане на дървета в частен имот на ул. „Спортист“, гр. Шумен; 2 бр. проверки във връзка с подаден сигнал за незаконно изкупуване на билки в центъра на с. Илийно, общ. Омуртаг.

Компетентно осъществените проверки по решаване на подадените сигнали от граждани и организации, благоприятства избягването на повторемостта на сигналите за един и същ обект.

През 2022г. са издадени 9 бр. регистрационни карти, съгласно разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие, като са регистрирани: пет екземпляра от вида Сив папагал Жако (*Psittacus erithacus*); един екземпляр от вида Жълтобуза амазона (*Amazona autumnalis*); един екземпляр от вида Слънчева аратинга (*Aratinga solstitialis*); един екземпляр от вида Розово какаду (*Eolophus roseicapilla*); един екземпляр от вида Венецуелска амазона (*Amazona amazonica*).

През месец януари 2022 година съвместно с представител на Българско дружество за защита на птиците е извършено 46-тото Среднозимно преброяване на зимуващи водолюбивы птици.

През месец октомври 2022г. експерти от направление „БРЗТЗ“ взеха участие в мониторинга на Кафява мечка (*Ursus arctos*) на територията на Западни Родопи (4-дневен) в рамките на Националната система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие (НСМСБР).

През годината беше проведена комисия за разпределяне на видове билки от лечебни растения под специален режим на опазване и ползване по реда на Закона за лечебните растения.

При осъществения контрол на билкозаготвителните пунктове през 2022г. може да се обобща, че в това направление са констатирани нарушения за: непредставяне на отчет за изкупените, реализираните билки и складовите наличности; за изкупуване на количества билки без издадени позволителни за ползване и неуведомяване на РИОСВ за организиран билкозаготвителен пункт; за изкупуване на количества билки, надвишаващи определените такива в издаденото позволително за ползване; за неуведомяване на РИОСВ – Шумен за организиран нов билкозаготвителен пункт; за изкупуване на количества билки в нарушение на разпоредбите на чл.7, т. 5 и т. 8 от Наредба № 2/20.01.2004г. към чл. 27 от ЗЛР, които също така надвишават определените такива в издадените позволителни за ползване. Издадени са 19 бр. наказателни постановления. На нарушителите са съставени общо 37 бр. АУАН, като са издадени са 19 бр. наказателни постановления.

В Спасителен център за диви животни „Зелени Балкани“ – гр. Стара Загора са изпратени общо 10 бр. бедстващи екземпляри; в Център за размножаване и рехабилитация на сухоземни костенурки фондация „Геа Челония“ - с. Баня, общ. Несебър са изпратени общо 6 бр. екземпляра от видовете Шипобедрена костенурка и Шипоопашата костенурка; в ОП „Зоопарк – Спасителен център“ – гр. Варна са изпратени общо 3 бр. бедстващи екземпляри; в ОП „Център за защита на природата и животните - Добрич“ са изпратени общо 9 бр. бедстващи екземпляри. Освободени в природата са 5 бр. птици предвид доброто им общо състояние.

През 2022г. по отношение на защитени зони от НЕМ са съставени 3 бр. АУАН по Закона за биологичното разнообразие във връзка с писмо на МОСВ за разорани части от имоти с НТП: „Пасище“, попадащи в защитени зони.

По отношение на Генетично модифицирани организми - през годината съвместно с представител на ИАОС са извършени 2 пробонабирания, резултатите от които са „Не се открива“ ГМО ДНК.

III. АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

III.1. ОТПАДЪЦИ

1. Кратка информация и анализ за разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински наредби

Национални политики в сферата на управление на отпадъците са разписани Национален план за управление на отпадъците по чл. 49 от Закона за управление на отпадъците, Национален стратегически план за управление на отпадъци от строителство и разрушаване на територията на Р. България, Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата биоразградими отпадъци, предназначени за депониране, Национална програма за предотвратяването образуването на отпадъци, Национална план за управление на утайките от ПСОВ, Национален план за управление на отпадъците за периода 2021 – 2028 г.

През 2022 г. са извършени проверки на всички общини в обхвата на РИОСВ гр. Шумен, по отношение спазване изискванията на чл. 52 от ЗУО. Кметовете на общините са информирали общинските съвети, за изпълнението на програмите през предходната календарна година. При извършените проверки, са представени съответните протоколи от Решенията на общинските съвети, с които се приемат представените отчети по изпълнение на програмите за управление на отпадъците на територията на съответната община. Програмите за управление на отпадъците на територията на общините, са неразделна част от общинските програми за околната среда и се разработват и приемат за период, съответстващ на периода на действие на Националния план за управление на отпадъците. При извършените проверки през годината се установи, че общините Велики Преслав, Венец, Върбица, Каспичан, Каолиново, Никола Козлево, Нови пазар, Смядово, Хитрино, Антоново, Попово, Опака, Търговище и Омуртаг имат разработени Програми за управление на отпадъците с период 2021-2028 г., съгласно чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците. Община Шумен няма разработена програма и е сключила договор с фирма за изготвянето ѝ съгласно който същата ще е изготвена през месец февруари 2023г.

2. Битови отпадъци През 2022 година бяха извършени 15 бр. планови проверки на всички общини на територията на РИОСВ гр. Шумен, както и 30 бр. извънредни проверки. Всички населени места, са включени в организирано сметосъбиране и сметоизвозване, като дейността се извършва от лица притежаващи документи по чл. 78 от Закона за управление на отпадъците. Смесените битови отпадъци се депонират при спазване на изискванията на Наредба № 6 от 27. 08. 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци. Към Регионално депо Шумен, са включени общините Шумен, Велики Преслав, Нови пазар, Каспичан, Хитрино, Венец, Каолиново, Смядово и Търговище. Смесените битови отпадъци от общините Нови пазар съгласно Договор № 235/24.06.2021 г. и община Смядово съгласно Договор № 3/01.07.2021 г. се предават за предварително механично-биологично третиране (сепариране на рециклируеми отпадъци за последващо оползотворяване и биологично третиране на отделената органична фракция) в инсталация в с. Езерово, съгласно Договори с „Екоинвест Асетс“ АД. През 2022 г. Община, Велики предава СБО генерирани на нейна територия на инсталация за предварително третиране, стопанисвана от „Екоинвест Асетс“ АД, през последното тримесечие на годината Община Шумен и Община Каспичан сключиха договор за предаване на събрания на тяхната територия СБО на инсталация за предварително механично-биологично третиране, стопанисвана от

„Екоинвест Асетс“ АД. Битовите отпадъци, образувани на територията на общините Хитрино, Венец и Каолиново преминават през сепарираща инсталация, находяща се с. Близнаци, общ. Хитрино, стопанисвана от „Декра Строй“ ЕООД, притежаващ документ по чл. 35 от ЗУО № 15 – РД – 444 – 00 от 12.02.2020 г. Смесените битови отпадъци, генерирани на територията на община Попово се събират на претоварна станция гр. Попово стопанисвана от общината, общината притежава документ №15-РД-491-01 от 05.10.2022 г. за временно съхранение на смесени битови отпадъци събрани от територията на общината. Събраните отпадъци на площадката се предават за предварително третиране на "Екоинвест Асет" АД въз основа на сключен договор № Д-20-135 от 15.10.2020 г. Към регионално депо Омуртаг са включени населените места на общините Омуртаг, Върбица и Антоново от района на РИОСВ Шумен и Котел спадащ към териториалния обхват на РИОСВ-Бургас. Община Никола Козлево депонира СБО на Регионално депо за неопасни отпадъци в с. Стожер, област Добрич. Община Опака депонира ТБО на РД гр. Бяла. Във връзка с изпълнение на целите по чл. 31 ал. 1 от ЗУО, Община Търговище е сключила договор с ДЗЗД „Екосорт Търговище” от 26.07.2013 г. за сепариране на смесените битови отпадъци образувани на територията на общината. В четири общини с населени места над 10 000 жители са осигурени площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други. Три от тях са изпълнили задълженията си чрез сключване на договор с лица притежаващи документ по чл. 67 от Закона за управление на отпадъците за съответните видове отпадъци. Община Шумен е изградила площадка за събиране и съхранение на опасни отпадъци, от домакинствата. По утвърден график, със специализирани автомобили се извършва събиране на опасни отпадъци, образувани от домакинствата от територията на останалите общини в Област Шумен.

3. Строителни отпадъци. През 2022 г. са извършени 22 броя планови проверки на лица, притежаващи документи по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците, за извършване на дейност по предварително третиране, оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци. При извършения текущ контрол е проследено спазването на условията в издадените документи по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците и изискванията на Наредба за управление на строителни отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. При проверките на общините беше осъществен контрол по отношение на организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинства на територията на съответната община.

4. Масово разпространени отпадъци: отпадъци от опаковки и полимерни торбички; негодни за употреба батерии и акумулатори; излязло от употреба електрическо и електронно оборудване; излезли от употреба моторни превозни средства; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; излезли от употреба гуми; През 2022 г. са извършени общо 46 бр. проверки на лица които пускат на пазара в Република България продукти, след употребата на които се образуват МРО, във връзка с изпълнението на задълженията им по чл. 14 от Закона за управление на отпадъците. От тях 43 бр. са планови, 4 бр. проверки във връзка със Заповед на Министъра. Общо за годината са дадени 10 бр. предписания, предимно за представяне на липсващи при проверките документи, които са изпълнени. През годината са извършени проверки на 15 бр. общински администрации в териториалния обхват на РИОСВ – Шумен, относно организиране на дейностите по разделно събиране на МРО и оказване съдействие на организации по оползотворяване на МРО. През отчетната година са извършени проверки на 3 бр. дружества, извършващи дейност по рециклиране на отпадъци, представляващи пластмасови опаковки, извършени са 8 бр. проверки на лица, които извършват смяна и/или пускат на пазара на Р. България автомобилни гуми, като не са установени

нарушения, по спазване на изискванията на чл. 10, ал. 5 от Наредбата за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми. Извършени са 19 бр. проверки на 19 бр. обекти, които извършват смяна и/или пускат на пазара на Р. България масла. Няма установени нарушения за спазване на изискванията на чл. 6 и чл. 9 от Наредбата за отработени масла и отпадъци от нефтопродукти. През отчетната година са извършени проверки на 7 бр. обекта по Наредба за намаляване на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда. Извършени са 4 бр. проверки по Заповед на Министъра на ОСВ за заплащане на продуктова такса за пуснати на пазара МРО. Проверени са дружествата: Фрештекс Текстил Финишинг България ЕООД, гр. Попово, Тавера ЕООД, гр. Шумен, Ерко 2002 ВП ЕООД, гр. Попово и Енерсис АД, гр. Търговище. При проверките е установено, че дружествата „Фрештекс Текстил Финишинг България“ ЕООД, гр. Попово, „Тавера“ ЕООД, гр. Шумен и „Енерсис“ АД, гр. Търговище не извършват дейност. При проверката на дружество „Ерко 2002 ВП“ ЕООД е дадено предписание за заплащане на задълженията към ПУДООС за LDPE- 48,5 кг. , PS- 895,56 кг. и PAP – 16,1 кг., дружеството представи документи за заплатени към ПУДООС задължения в размер на 2 210, 45 лв.

5.Производствени отпадъци Основната част от контролната дейност в направление „УООП“ са проверките на генераторите на производствени отпадъци. Проверени бяха начина на съхранение на производствените отпадъци в съответствие с изискванията на Наредбата по чл. 43, ал. 1 от ЗУО, недопускане смесване на отпадъците, както и стриктното водене на отчетност по реда на Наредба 1 от 04. 06. 2014 г. за реда и образците по които се предоставя информация за дейностите по отпадъци, както и реда за водене на публични регистри. При осъществяване на контрола е проверена документацията, касаеща предаването на образуваните отпадъци: наличие на сключени договори по чл. 8, ал. 1 от ЗУО, идентификационни документи, приемно-предавателни протоколи, кантарни бележки и др., както и периода на предварително съхранение на отпадъците, съгласно § 1, т. 42 от ЗУО. Извършени са 217 планови проверки на лица на територията на РИОСВ – Шумен, притежаващи документи за извършване на дейности по събиране, третиране и транспортиране на отпадъци, във връзка със спазване технологията на третиране и състоянието на съоръженията за третиране на отпадъци. Във връзка с осъществения контрол по реда на Наредба 1 от 09.02.2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения (ДВ. бр. 13 от 17.02.2015 г.), бяха извършени 18 бр. планови проверки на лица генериращи отпадъци от хуманната медицина, както и извършващи дейности с такива отпадъци. При плановите проверки бяха проверени 6 бр. медицински заведения притежаващи документи по чл. 67 от ЗУО с включена в него дейност с код D-15 с медицински отпадъци и 2 бр. проверки на лица, извършващи дейности по третиране (обезвреждане) на отпадъци от хуманното и ветеринарното здравеопазване. През изтеклата 2022 г. 162 юридически лица са извършили класификация на отпадъци, образувани в резултат от дейността им, във връзка с което експертите от направлението са утвърдили 325 бр. работни листи, за отпадъци генерирани от различни производствени процеси.

6. Съоръжения за третиране на отпадъци През изминалата 2022 г., експертите на РИОСВ – Шумен, извършиха 169 бр. проверки на фирми притежаващи документи по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците за дейност с отпадъци. От гореописаните обекти 74 броя проверки са по изпълнение на условията в издадените им разрешителни документи по чл. 67 от ЗУО, в изпълнение на чл. 72, ал. 2 от ЗУО. Извършени са 36 бр. проверки на площадки за които има издадени регистрационни документи по чл. 78 от ЗУО за дейности по третиране на отпадъци, както и 108 бр. проверки на лица притежаващи регистрационни документи по чл. 78, за извършване на дейност по събиране и транспортиране на отпадъци. При извършените проверки на

операторите, за привеждане в съответствие с нормативните изисквания са дадени 62 бр., задължителни за изпълнение предписания. Установени са 12 бр. нарушения, за които са съставени и 12 бр. актове, основно за неводене на отчетност в НИСО по реда на чл. 11 и чл. 12 от Наредба 1, неизпълнени предписания дадени при проверките, извършване на дейност с отпадъци без издаден документ по реда на чл. 35 от ЗУО. Извършени са 7 бр. извънредни проверки по подадени заявления на площадки за дейности по третиране на отпадъци, във връзка със спазване изискването на чл., 70, ал. 2 от ЗУО и съответствието на площадките с нормативните документи.

7. Разрешителен и регистрационен режим за дейности с отпадъци; През 2022 г. са издадени общо 26 бр. разрешителни документи по чл. 67 от ЗУО, като от тях 19 бр. са нови и/или изменения и допълнения на вече издадени документи за извършване на дейности по третиране на отпадъци. Три юридическо лице са подали заявления за прекратяване на дейността по третиране на отпадъци. На две площадки, на основание чл. 71, ал. 4 от ЗУО са извършени по 1 бр. проверка за установяване на безопасното прекратяване на дейността. През годината са отнети 3 бр. разрешителни документи и е издаден 1 бр. отказ от издаване на разрешение за дейности по отпадъци. Общия брой на издадените регистрационни документи по чл. 78 от ЗУО е 79. От тях 9 бр. са нови и изменения на вече издадени документи за извършване на дейности по третиране на отпадъци, 1 бр. за прекратяване на дейността и 4 бр. откази. Издадени са 50 бр. регистрационни документи за извършване на дейности по събиране и транспортиране на отпадъци и 15 бр. за прекратяване на дейността. Във връзка с изискването на чл. 70, ал. 2 от ЗУО, през годината са извършени 7 бр. извънредни проверки, във връзка с представени в РИОСВ гр. Шумен заявления, за издаване на разрешения за нови площадки на които ще се извършват дейности по третиране на отпадъци. Проверките са насочени към съответствието на площадките с нормативните изисквания и съответствието на наличните на площадката съоръжения с които ще се извършват заявените дейности.

8. Контрол на търговци и брокери на отпадъци; През 2022 г. са извършени 3 бр. проверки на лица регистрирани като търговци и брокери на отпадъци. Проверена беше отчетността по отпадъците (данните в Национална информационна система „Отпадъци“, договори за приемане и предаване). При проверките не са констатирани нарушения в областта на управлението на отпадъците, както и не са съставяни АУАН за установени административни нарушения.

9. Контрол, свързан с изискванията на Регламент (ЕО) №1013/2006 относно превози на отпадъци. Относно изпълнение на задълженията на лицата свързани с трансграничния превоз на отпадъци и спазване изискванията на Регламент 1013/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 14 Юни 2006 г., както и документирането по реда на чл. 22 от Наредба 1 за реда и образците, по които се представя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри, през 2022 г. експертите от направление УООП извършиха 20 бр. планови проверки на лица извършващи износ и внос на отпадъци, от зеления списък по Регламентта. Проверена при проверките беше документацията, (договори, документи към обща информация по чл. 18 от Регламентта), относно извършените превози и водената отчетност в НИСО, представянето на декларация по образец № 51 и анекс 7 на създадената за целта електронна поща на РИОСВ – Шумен.

10. Постигнати резултати. Извършени проверки и предприети действия по регистрирани жалби/ сигнали. През 2022 г., експертите от РИОСВ – Шумен извършиха общо 472 бр. проверки, от които 306 бр. на 288 обекта, по осъществения планов контрол и 159 бр. извънредни проверки на 111 обекта, от които 40 бр. по подадени в РИОСВ – Шумен сигнали и жалби на граждани, 24 бр. по последващ контрол по дадени при предходни проверки предписания, 40 бр. извънредни проверки по заповеди и писма на

министъра на околната среда и водите, 25 бр. извънредни проверки по искане на ОД на МВР Шумен и Търговище, 18 бр. проверки по прекратяване на работни листи, 15 бр. по заявления за издаване на документи по чл. 67 и чл. 78 от ЗУО и по прекратяване на документи и 1 брой по писмо на Омбудсмана на Република България. В рамките на осъществения контрол, на операторите са дадени общо 244 бр. предписания за привеждане в съответствия с нормативните изисквания на проверяваните обекти. За установените при извършените проверки нарушения от експертите по управление на отпадъците и опазване на почвите, през изминалата година са съставени 47 бр. актове за установяване на административни нарушения, от които 31 бр. на юридически лица, 12 бр. на физически лица, 1бр. на кмет на община и 3 бр. кметове на кметства, предимно за допуснати замърсявания с отпадъци и неизпълнение на дадени при проверките предписания. Основната част от подадените в РИОСВ – Шумен сигнали и жалби от граждани, са относно констатирани замърсявания с отпадъци и нерегламентирано изгаряне на отпадъци. През 2022 г. са извършени 40 бр. проверки по подадени сигнали и жалби, като в сравнение през 2021 г. те са били 50. При проверките по сигнали за установени нарушения на екологичното законодателство, експертите от направлението са съставили 9 бр. АУАН за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци, неизпълнение на дадени предписания.

III.2. ШУМ

1. **Контрол на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда.** През 2022 г. са извършени планови проверки на 10 обекта за определяне показателите на шум излъчван в околната среда във връзка с прилагане на Закона за защита от шума в околната среда. Това са предприятията: „Бруаг Еу“ ЕООД, гр. Шумен, Цех за производство и обработване на изделия от дърво и метал, с. Ястребино; „Роса“ АД, гр. Попово, ул. „Алеко Константинов“ № 4, Предприятие за производство на растителни масла; „Пестицид“ ЕООД, гр. Шумен, Зърнобаза – кв. „Мътница“, гр. Шумен; „СМА Минерал Бургас Вар“ ЕООД, гр. Бургас, Цех за производство на варови продукти - с. Троица, общ. Велики Преслав; „Ронза Европа“ ЕООД, гр. Пловдив, Предприятие за производство на готови за консумация храни в консервен вид, гр. Шумен, Индустриална зона № 23; „Тандем - Попово“ ООД, гр. Попово, Предприятие за добив и преработка на червени меса, с. Дриново; „Родина – Агро“ ЕООД, гр. Попово, ул. "П. Хитов" № 20, Предприятие за замразяване на плодове и зеленчуци; „Чернев“ ЕООД, гр. Шумен, цех за производство на месни продукти, с. Хан Крум; „Клара АВС“ ЕООД, гр. Търговище, Предприятие за месодобив, с. Зелена моравя, общ. Омуртаг; „Рьофикс“ ЕООД, гр. Септември, Предприятие за производство на сухи строителни смеси, гр. Нови пазар.

При проверките на обектите с извършено измерване на показателите на шум не са отчетени превишения на граничните стойности съгласно Наредба № 6. Не са констатирани нарушения по прилагането на ЗЗШОС.

III.3. РАДИАЦИОНЕН КОНТРОЛ

Програмата на Регионална Лаборатория - Шумен не включва радиологичен мониторинг на околната среда.

III.4. ОПАСНИ ХИМИЧНИ ВЕЩЕСТВА И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите

Управлението на химичните вещества и смеси е свързано с намаляване на риска за здравето на хората и околната среда и предотвратяване на последствията при големи промишлени аварии на обекти с опасни химични вещества и смеси. Прилагането и спазването на законодателството в областта на химикалите е гаранция за постигане на съответствие с основните цели на националната политика по опазване на околната среда; намаляване и предотвратяване на риска за човешкото здраве и околната среда; свободно движение на стоки и сигурност за потребителя. Контролът върху химичните вещества и смеси се осъществява, съгласно изискванията на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси /ЗЗВВХВС/ (обн. ДВ, бр. 10 от 04.02.2000 г., изм. и доп., както и свързаните с него подзаконовни Наредби и Регламенти на ЕС.

Основната цел на контролната дейност, относно опасните химични вещества /ОХВ/, е: да се защити човешкото здраве и околната среда и да предотвратят препятствията пред търговията. Контролират се спазването на правила, които уреждат предлагането на пазара и употребата на определени категории химически продукти, пакет от хармонизирани ограничения относно пускането на пазара и употребата на конкретни опасни вещества и препарати и правила в случай на големи аварии и внос и износ на опасни вещества. Да се ограничава и предотвратява риска за човека и околната среда от въздействието на всички химични вещества, класифицирани като опасни по смисъла на Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси /ЗЗВВХВС/, които се съхраняват, произвеждат и употребяват в териториалния обхват на РИОСВ Шумен. Работата на експертите в направлението обхваща дейностите по ограничаване и предотвратяване на аварии с опасни химични вещества, с цел опазване на околната среда и здравето на населението. Прилагането на превантивният подход се основава на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (ЗЗВВХВС), Закона за опазване на околната среда ЗООС и наредбите към него. Експертите (длъжностни лица) от РИОСВ, отговорни по отношение на химикалите контролират изискванията за: Поддържане в наличност от задълженото лице на цялата информация, доказваща изпълнение на задължения по Регламент № 1907/2006 (REACH),

за период от поне 10 години, след последното му производство, внос, доставка или употреба на дадено вещество; нотифициране на Европейската агенция по химикали (ЕЧА) за класификацията и етикетирането на пуснатите на пазара опасни химични вещества в самостоятелен вид и в смеси съгласно Регламент CLP; регистрация на химични вещества в самостоятелен вид, в смеси и/или в изделия съгласно Регламент REACH и прилагане на принципа „едно вещество, една регистрация“; обмен на информация за вещества и избягване на ненужни изпитвания съгласно Регламент REACH, чрез прилагане на Регламент за изпълнение (ЕС) 2016/9 на Комисията от 5 януари 2016 година относно съвместното подаване на данни и обмена на данни в съответствие с Регламент (ЕО) No 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH); предоставяне на информация надолу по веригата на доставки за химичните вещества в самостоятелен вид, в смеси или в изделия, Регламент REACH (напр. информация доказваща изпълнението на чл. 7 от Регламент REACH - задължение за регистрация на веществото при производство/внос на изделие, съдържащо вещество, което при нормални или предвидими условия на употреба се очаква да се отдели от изделието и присъства в изделието в количества общо над 1 тон за производител или вносител на година). Прилагане на мерки за управление на риска от потребителите надолу по веригата на доставки, вкл. специфични условия на употреба; информация, достатъчна за безопасната употреба на изделия, съдържаща най-малко наименованията на веществата, отговарящи на критериите на чл.57 и идентифицирани съгласно чл.59, параграф 1 от REACH, в концентрации $\geq 0,1$ тегловни %; 4.1.7. разрешаване на употребата на определени опасни химични вещества съгласно Регламент REACH; ограничаване на производството, пускането на пазара и употребата на определени опасни химични вещества, смеси и изделия от Приложение XVII на REACH, редът и начинът за което са определени с Наредбата по чл. 4б, ал. 2 от ЗЗВВХВС, с цел опазване на околната среда; прилагане на изискванията към съхранението на опасни химични вещества и смеси.

Безопасното съхранение на химичните вещества и препарати е една от основните задачи на операторите на предприятия и/или съоръжения, на чиято територия са разположени химични вещества и смеси и има за цел осигуряване на защита на живота и здравето на хората и опазване на компонентите на околната среда. Предприемането на предпазни мерки и средства е комплексна задача, включваща обща оценка на негативните въздействия на химикалите не само върху човешкото здраве, но и върху състоянието на околната среда и материалните блага.

През 2022 г. експертите от направлението провериха 135 бр. обекта (оператори). Бяха извършени 137 проверки, 131 от тях планови, 6 извънредни. Отчита се добра дейност, по отношение на контрола по химикали, която се изразява в липсата на аварии вследствие на дейности с употребата на химични вещества и смеси. Текущият контрол на операторите на опасни химични вещества (ОХВ) се състои в проверка на условията за съхранение и особено за съвместимост на всички позиции химикали, съгласно препоръките на производителя в информационните листи за безопасност. Изискваха са инструкции за безопасно съхранение на опасни химични вещества и смеси с дадени указания съгласно чл.4, т.8-11 от Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси, приета с ПМС № 152 от 30.05.2011г., обн.ДВ, бр.43 от 07.06.2011г., изм. 2021г.; проверка на информационни листи за безопасност ИЛБ, съгласно чл.31 от Регламент 1907/2006(REACH) на опасните химични вещества и смеси.;

Регламент № 1907/2006 (REACH). През 2022 г. РИОСВ Шумен продължи работата с фирмите определили се, като производители, вносители, дистрибутори или потребители по веригата по смисъла на регламент REACH на територията на Регион – РИОСВ Шумен, с фокус към вносители. Контролната дейност беше съобразена с

Приоритети за контролна дейност през 2022 г. Контрол по Регламент (ЕО) 1907/2006 REACH (целени групи: производители, вносители и потребители по веригата). Обхватът на контролната дейност през 2022 г. беше по прилагане на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси, Регламент 1907/2006 REACH и Регламент/ЕО/№1272/2008 г., бяха включени проверки по извършени регистрации, нотификации, правилно съхранение и употреба на химичните вещества, изготвяне на рискови профили за вещества/фирми, показали несъответствия с изискванията на Регламента. Сътрудничество с Агенция „Митници“ в контекста на инструкцията за взаимодействие. Целева група: вносители на химикали;

Регламент (ЕС) 2017/852 относно живака – целени групи: оператори, които използват живак, смеси на живака или живачни съединения за разрешена употреба (за производство на продукти или в производствени процеси). Контрол за установяване на условия на екологосъобразно междинно съхранение на живак, смеси на живака или живачни съединения;

Регламент (ЕО) 1907/2006 REACH - целени групи: производители, вносители и потребители по веригата, в т.ч.: контрол на производители и вносители на наноматериали за извършена регистрация по Регламент (ЕО) 1907/2006 REACH. Наноматериалите са химични вещества или материали с размери на частицата от 1 до 100 nm поне в едно измерение. Списъкът на веществата е публикуван на адрес: <https://euon.echa.europa.eu/bg/search-for-nanomaterials>; контрол на производители и вносители на дървени въглища за извършена регистрация по Регламента. Контрол на изискванията за разширени информационни листове за безопасност (ИЛБ) и сценариите на експозиция (СЕ), при възможност съвместно с РЗИ (по отношение на правилата за класификация и етикетирание съгласно Регламент CLP и нотификация на ЕСНА за списъка за класификация и етикетирание на пуснати на пазара опасни химични вещества) и с ИА ГИТ (по отношение прилагането на мерките за намаляване на риска в работна среда, описани в СЕ на ИЛБ). Контрол в рамките на Десетия хармонизиран европейски проект на Форума на ЕСНА (REF-10) „Integrated Chemical Control of Products“. REF-10 се фокусира върху интегрирания контрол на потребителските продукти. На контрол подлежат: вписани ограничения за опасни вещества съгласно Приложение XIV на REACH: ограничения за канцерогенни, мутагенни и репротоксични вещества в текстилни изделия, силоксани (D4/D5) в отмиващи се козметични продукти, бисфенол А в термохартия и др.; ограниченията за наличие на устойчиви органични замърсители/УОЗ/, определени в Регламента за УОЗ - PFOA във водоотблъскващ текстил, ски восъци или късоверижни хлорирани парафини в меки пластмасови изделия и др. и задълженията по REACH за вещества в изделия, изискващи предоставяне на информацията (чл. 33) и съобщаване по веригата на доставки за веществата, които предизвикват сериозно безпокойство в продуктите (Candidate list substances).

От общо 131 бр. проверки по Регламент № 1907/2006 (REACH), 30 бр. са на производители, попадащи в обхвата на REACH; 6 бр. на вносители, 2 бр. на дистрибутори и 123 бр. на потребители по веригата. Дадени са 134 бр. предписания, изпълнени са 134 предписания. Брой извършени проверки за: същинска и предварителна регистрация - 38 бр., относно информация по веригата на доставки – 131 бр., за предоставяне на информация за вещества в изделия - 13 бр., разрешаване и ограничение на опасни вещества – 129 бр., относно вносни стоки (от трети страни) - 2 бр. Общ брой задължени лица, на които са издадени предписания - 65 бр., от които 24 са производители, 2 вносители, 44 потребители по веригата. Брой проверки, при които не са установени несъответствия – 72 бр. Изпратена е информация до МОСВ във връзка с изпълнението на Десетия координиран европейски проект (REF-10) на Форумът за обмен на информация към Европейската агенция по химикали за прилагане на Регламентите

1907/2006 (REACH) и 1272/2008 (CLP) в Европейското икономическо пространство. Във връзка с утвърдените указания за провеждане на контролна дейност по ЗЗВВХВС, съгласно Заповед № РД-184/09.03.2021 г. на Министъра на ОСВ при проверки се даваха предписания за изготвяне и представяне на Приложение № 2 Формат и съдържание на информация, събирана и поддържана от задължените лица и удостоверяваща изпълнението на изискванията на чл.36 от Регламент REACH и чл.49 от Регламент CLP на проверяваните оператори. В РИОСВ Шумен се попълват и поддържат форматите на проверяваните фирми по Приложение №3 на горесцитираните указания. Поддържат се електронни досиета на обектите.

Искания от ЕСНА - извършени 2 бр. проверки по Проект на Форума REF-9

Изпратена е информация до МОСВ във връзка с изпълнението на Девети координиран европейски проект (REF-9) на Форумът за обмен на информация към Европейската агенция по химикали за прилагане на Регламентите 1907/2006 (REACH) и 1272/2008 (CLP) в Европейското икономическо пространство.

Публикувана е информация на интернет страницата на РИОСВ-Шумен за задължението на предприятията за регистрация по Регламент REACH г., с цел да се информират задължените лица - потенциални регистранти.

Във връзка с утвърдените указания за провеждане на контролна дейност по ЗЗВВХВС, съгласно Заповед № РД-184/09.03.2021 г. на Министъра на ОСВ при проверки се даваха предписания за изготвяне и представяне на **Приложение № 2** Формат и съдържание на информация, събирана и поддържана от задължените лица и удостоверяваща изпълнението на изискванията на чл.36 от Регламент REACH и чл.49 от Регламент CLP на проверяваните оператори. В РИОСВ се попълват и поддържат форматите на проверяваните фирми по Приложение № 3 на горесцитираните указания. Поддържат се електронни досиета на обектите.

Във връзка с изискванията на Регламент (ЕО) №1272/2008 относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси (CLP) бяха извършени 127 бр. проверки по информация по веригата на доставки на 127 фирми, относно нотификации за класификация и етикетиране на вещества, по CLP бяха извършени проверка на 32 фирми, относно предоставяне на информация за вещества в изделия на 37 фирми. Брой проверки, по време на които не са констатирани несъответствия – 62 , проверки, при които са дадени предписания – 65 бр., дадени 65 бр. предписания. Извършваха се проверки на съдържанието на информационните листове за безопасност, съгласно Регламент (ЕО) № 1272/2008. Извършените проверки по Регламент CLP по заложените в плана за 2022 г. са - 127, като планираните са 127, т.е. - 100% изпълнение. Няма наложени глоби/имуществени санкции по Регламента през отчетния период.

Съгласно изискванията на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, относно извършване на контролната дейност с цел установяване на съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) 1907/2006 (REACH) и по специално за необходимост и наличие на регистрации на вещества се извършиха проверки на пунктове за изваряване на етерични масла. Обхванатите от контрол обекти са 21 бр.: „Есентиалис олеа" ЕООД - дестилерия за етерични масла с. Ралица; ЕТ

„ДЕЕМ 2 -Емануил Ралев" - дестилерия за етерични масла с. Маково; „Лаванда“ООД – дестилерия за етерични масла с. Дибич; „Шекер 89"ЕООД – дестилерия за етерични масла с. Средковец. „Биоароматик" ЕООД – дестилерия за етерични масла гр. Шумен, кв.Дивдядово; „Драган Ценков"ЕООД – дестилерия за етерични масла с. Голямо Градище; „Земя-96"ООД – дестилерия за етерични масла с. Струйно; ЕТ „Райчо Добрев – Ефедра“ – дестилерия за етерични масла с. Миланово; „Рима 03"ООД – дестилерия за етерични масла с. Върбак; „Радмила 07"ЕООД – дестилерия за етерични масла с.Тимарево, „Лавена“АД, гр.Шумен; ЗП „И*Л*" - дестилерия за етерични масла с. Загориче; „Петел груп“ЕООД дестилерия за етерични масла с. Климент; „Агросемена-Христов“ЕООД - дестилерия за етерични масла с. Мараш; „БГ Агро Търговска компания"ЕООД - дестилерия за лавандулово масло гр. Шумен; „РКЛ е.о.“ЕООД/„РКЛ“ООД с.Бял бряг/ „Стройкомерс – ТТ“ЕООД, гр.Търговище; „Иксед"ООД, с.Климент - дестилерия за етерични масла, „Агбия ойлс"ООД, с.Тимарево - дестилерия за етерични масла, „Инвест агро БГ"ООД, с.Мараш, ЕТ "Недия - Недялко Петров", гр. Плиска. Не се установи несъответствие на дружествата по отношение на Регламент (ЕО) 1907/2006 (REACH).

Регламент №648/2004 относно детергентите

Регламентът определя правилата, които имат за цел да осигурят свободното движение в рамките на вътрешния пазар на детергенти и на повърхностноактивни вещества, предназначени да влязат в състава на детергенти, като същевременно осигурява висока степен на защита на околната среда и на здравето на човека. От РИОСВ Шумен през 2022 г. бяха извършени проверки: по Указания за провеждане на контролна дейност по прилагане на Регламент 1907/2006, утвърден със Заповед №РД-250/08.04.2009 г. на Министъра на околната среда и водите, относно детергентите и Регламент 648/2004 (Детергенти). На проверяваните предприятия бе извършен контрол и във връзка с правилното съхранение на химични вещества и смеси. Бяха извършени планови проверки на 5 бр. предприятия през 2022 г. по отношение на повърхностно активните вещества влизащи в състава на детергентите. На същите 5 бр. предприятия бяха извършени проверки и по отношение на употребата на фосфати и други фосфорни съединения в потребителските перилни детергенти. При проверките беше установено следното: не е извършвано нарушение на чл.27 от Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, не се установи нарушаване на ограниченията относно биоразградимостта на ПАВ и на детергенти съдържащи ПАВ, както и за нарушаване на ограниченията за употреба на фосфати и други фосфорни съединения в потребителски перилни детергенти.

На територията на РИОСВ Шумен нямаше износители и вносители през 2022 г. на РС химикали по смисъла на Регламент (ЕС) 649/2012. Брой задължени лица, обект на контролна дейност и проверки – **2 бр.** Брой проверки, по време на които: не са констатирани несъответствия – **2 бр.** Брой извършени проверки за: Информационни листове за безопасност - 2 бр. Няма дадени и изпълнени предписания.

Няма извършени проверки по Регламент № 2017/852 относно живака .

Регламент (ЕС) № 2019/1021 относно устойчивите органични замърсители (УОЗ)

През 2022 г. се извършиха 42 бр. проверки, съгласно чл. 27, ал.1 от ЗЗВВХВС по прилагането на Регламент 2019/1021(POPs). Извършени са 42 бр. проверки: на основание чл. 27, ал. 1, във връзка с чл. 25, т. 9 и т. 14 от Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси. Бяха извършени 3 бр. проверки на фирми с предполагаема употреба на перфлуороктан сулфонова киселина (PFOS), нейните соли и перфлуороктан сулфонил флуорид (PFOSF), както и на всички УОЗ вещества от Приложение I и II, Хлороалкани С10-С13 (късоверижни хлори-рани парафини) (SCCP) в изделия /платове/, ПВЦ фолио 6 бр. проверки на 3 фирми за УОЗ вещество - хексабромциклододекан HBCDD, на фирми професионални потребители и търговия с експандиран и екструдирани полистирен, - бяха извършени 4 бр. проверки за наличие на Полихлорирани нафталени (PCNs), 6 бр. проверки за наличие на HCBd – хексахлоробутадиен, 1/една/ проверка, по отношение на пентахлорфенол (PCP). На 40 фирми се извършиха 40 бр. проверки по отношение на наличие на опасни вещества, за които са въведени забрана и ограничаване на производството, пускането на пазара и употребата, съгласно Регламент (ЕС) 2019/1021, относно устойчивите органични замърсители на целеви групи – фирми производители на изделия, вносители и

потребители надолу по веригата, осъществява се контрол върху ограниченията/забраните за употреба на следните устойчиви органични замърсители: дикофол (dicofol); перфлуорооктанова киселина (PFOA), нейните соли и PFOA свързани съединения; перфлуороктан сулфонова киселина (PFOS), нейните соли и перфлуороктан сулфонил флуорид (PFOSF), както и на всички УОЗ вещества от Приложение I и II; контрол на ограниченията на вещества в изделия, вкл. нотификации от Комисията за защита на потребителите. Списъкът на веществата с въведени нови ограничения, включени в Приложение XVII на REACH е публикуван на адрес: <https://echa.europa.eu/bg/substances-restricted-under-reach>; контрол на вещества, предмет на разрешаване (Приложение XIV на REACH), след достигане на съответната дата на забрана. Приоритет се дава на веществата с дата на забрана през 2021 г. и 2022 г.; на контрол подлежат условията към издадените разрешения за употреба. Списъкът на вещества за разрешаване, включени в Приложение XIV на REACH, от където могат да се установят веществата с изтекла дата на забрана за производство и/или употреба, както и с дата на забрана през 2021 и 2022 г. е публикуван на адрес: <https://echa.europa.eu/bg/authorisation-list>. Постигнато е предотвратяване на вредното въздействие от опасни химични вещества върху човешкото здраве и околната среда.

Регламент (ЕС) № 2019/1020 относно надзора на пазара

Бяха извършени 2 /две/ проверки във връзка с изпълнението на Десетия координиран европейски проект (REF-10) на Форумът за обмен на информация към Европейската агенция по химикали за прилагане на Регламентите 1907/2006 (REACH) и 1272/2008 (CLP) в Европейското икономическо пространство и с прилагане на ограниченията по приложение XVII на REACH, приложими за смеси и изделия, с приоритет на новоприетите ограничения, при което се извърши пробонабиране на 3 бр. изделия. Пробите бяха изпратени за анализ в акредитирана лаборатория. След получаване на резултатите от лабораторията същите са отразени във въпросници в ЕСНА, посредством линк към EUSurvey и парола. Извършени бяха 5 бр. проверки по Регламент (ЕС) № 2019/1020 относно надзора на пазара и съответствието на продуктите. Дружествата бяха определени, като доставчик на услуги за обработка на поръчки, установен в ЕС, ако няма производител, вносител или упълномощен представител, установен в Съюза. При извършената проверка на място се установи, че дружествата не извършват в момента на проверките съхранение на химични вещества и смеси, понякога се извършва временно съхранение на торове, мастила и др. продукти с химичен характер, пратки от лица в Р.България. Не се извършва директен внос от страни извън ЕС. Стоката се доставя до потребителя в рамките на деня, не се извършва съхранение в по - големи периоди. Не се установиха нарушения по горепосочения Регламент.

Във връзка с изискванията на Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси:

Проверени са фирми и обекти по плана, за 2022 г., 125 броя, съгласно утвърден списък на МОСВ - 100% изпълнени, 1 проверка – извънредна. При тези проверки се констатира, че операторите съхраняват химичните вещества и смеси в съответствие с условията за безопасно съхранение и поддръжка на складовите съоръжения, които са посочени в информационните листи за безопасност. Спазват се общите изисквания към складовете и организацията за съвместно съхранение съгласно чл. 6 от Наредбата за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси. Бяха дадени и изпълнени 66 бр. предписания.

2. Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии)

Текущият контрол на операторите на опасни химични вещества (ОХВ) се състои в проверка на условията за съхранение и особено за съвместимост на всички позиции химикали, съгласно препоръките на производителя в информационните листи за безопасност/ИЛБ/, на основание чл. 26 от ЗЗВВХВС. ОХВ. През 2022 г. експертите от направлението провериха 135 бр. обекта (оператори). Бяха извършени 137 бр. проверки, 131 бр. от тях планови, 6 бр. извънредни, участие в 49 бр. комплексни проверки. Извършени са 5 бр. извънредни проверки по химикали. Експерти от направлението участваха в проверки на 25 бр. планови проверки от планираните 26 бр. с КР. Извършени са 5 бр. проверки по Севезо, дадени 7 бр. предписания. От общо 131 бр. проверки по Регламент № 1907/2006 (REACH), 30 бр. са на производители, попадащи в обхвата на REACH; 6 бр. на вносители, 2 бр. на дистрибутори и 123 бр. на потребители по веригата. Дадени са 154 бр. предписания, изпълнени са 154 бр. предписания. Отчита се добра дейност, по отношение на контрола по химикали, която се изразява в липсата на аварии вследствие на дейности с употребата на химични вещества и смеси.

СЕВЕЗО

На всички съоръжения, класифицирани с нисък или висок рисков потенциал, съгласно чл. 103, ал. 2 от ЗООС (СЕВЕЗО обекти) и в съответствие с чл. 157а, ал. 11 от ЗООС, и предоставените от МОСВ насоки и критерии, е извършена системна оценка на опасностите в СЕВЕЗО обектите на територията на РИОСВ Шумен. За всеки един СЕВЕЗО обект са отчетени отделните критерии и индикатори, които определят крайната оценка за предприятието и го категоризират като степен на опасност (висока, средна, ниска). В изпълнение на изискванията на Глава седма, Раздел I на ЗООС и Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях, на територията на РИОСВ Шумен през 2022 г. са класифицирани 9 бр. предприятия с висок и нисък рисков потенциал. От тях 7 бр. с нисък и 2 бр. с висок рисков потенциал.

Регистър на СЕВЕЗО обекти

№	Наименование на обекта	Изм. № на писмото за потвърждаване на ДППГА (за ПНРП)/ № на решението за одобряване на доклада за безопасност (за ПВРП)	Класификация на обекта	
			Висок рисков потенциал	Нисък рисков потенциал
1	2	3	4	5
1	„Тракия глас България“ ЕАД, гр. Търговище	Решение №01-А6/ 2021 г., по чл. 116ж, ал. 4 . от 7.01.2021г. за потвърждаване на доклада за безопасност	висок рисков потенциал	
2	«Караш инвест»ООД гр. Габрово,5300, част от Химически завод Смядово", гр. Смядово Производство на експлозиви	Решение за одобряване на актуализиран доклад за безопасност по чл.116, ал.1, т.1 от ЗООС-№58-А5/2018г.	Висок рисков потенциал	
3	„Пашебахче България“ ЕАД, гр. Търговище, кв. «Въбел”, община, Търговище, област Търговище	Потвърждение пълнотата и съответствието на доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии с изискванията на Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях , чл.103, ал.9 във връзка с изискването на чл.106, ал.2 от ЗООС, Писмо Изх.№ОА-1704 от 19.09.2018г. С Решение № РИОСВ Шумен-ПГА-02 /2022 г. е потвърдена пълнотата и съответствието на Доклад за политиката за предотвратяване на големи аварии на ПСНРП, във връзка с изискванията на глава седма, раздел I от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/ и чл11, ал.1 от Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях		нисък рисков потенциал

4	„ЕР ЛИКИД България“ ЕООД, гр. Търговище	Потвърждение пълнотата и съответствието на доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии с изискванията на Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях, чл.103, ал.9 във връзка с изискването на чл.106, ал.2 от ЗООС, Писмо Изх.№2147 от 27.04.2016г.	нисък рисков потенциал
5	«Мега груп»АД, гр. Варна, Площадка гр. Смядово	Потвърждение пълнотата и съответствието на доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии с изискванията на Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях,чл.103, ал.9 във връзка с изискването на чл.106, ал.2 от ЗООС, Писмо Изх.№1228 от 26.5.2016г.	нисък рисков потенциал
6	„КРИС ОЙЛ 97” ЕООД, гр. Каспичан, ул. „Никола Вапцаров“ №27	Потвърждение пълнотата и съответствието на доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии с изискванията на Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях, чл.103, ал.9 във връзка с изискването на чл.106, ал.2 от ЗООС, Писмо Изх.№ Изх.№ОА-2682-11 от 16.11.2020 г.	нисък рисков потенциал
7	„Фикосота“ООД, гр. Шумен, ул.»Мадара» № 48, производство на миешки и перилни препарати	Потвърждение по чл.103, ал.6 от ЗООС на извършена класификация на предприятието, Писмо на МОСВ Изх. №УК-30 от 27.09.2018г., Потвърждение пълнотата и съответствието на доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии с изискванията на Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях, чл.103, ал.9 във връзка с изискването на чл.106, ал.2 от ЗООС, Писмо Изх.№ОА—2282/10/ от 1.02.2019 г.	нисък рисков потенциал
8	„Ново стъкло“ЕАД, гр. Нови пазар ул. „Цар Освободител” № 36	Писмо Изх.№ ОА-2894/5/от 25.11.2021 г., Становище по чл.106, ал.2 от ЗООС за потвърждаване на пълнотата и съответствието на Доклад за политиката за предотвратяване на големи аварии на ПСНРП - „Ново стъкло” ЕАД гр. Нови пазар.	нисък рисков потенциал
9	Предприятие за производство на разредители и битумен продукт в гр. Смядово от „Булбиокем“ЕООД, гр. Габрово	Изх. №ОА-214/2/ от 3.02.2022 г. Становище по чл.106, ал.2 от ЗООС за потвърждаване на пълнотата и съответствието на Доклад за политиката за предотвратяване на големи аварии на ПСНРП. Писмо Изх.№ОА-1829/5 от 27.06.2022 г. Становище по чл.106, ал.2 от ЗООС за потвърждаване на пълнотата и	нисък рисков потенциал

		съответствието на актуализиран Доклад за политиката за предотвратяване на големи аварии		
--	--	---	--	--

Предприятията или съоръжения, класифицирани, като предприятия с висок и нисък рисков потенциал на територията на РИОСВ Шумен към момента: с висок рисков потенциал - 2 бр.: „Тракия глас България“ ЕАД, гр. Търговище; „Караш инвест“ ООД, гр. Габрово, Производство гр. Смядово. С нисък рисков потенциал – 7 бр.: „Мега груп“ ЕАД, гр. Варна, площадка гр. Смядово, «ЕР ЛИКИД България» ЕООД, гр. Търговище, „Крис ойл 97“ ЕООД, гр. Каспичан, „Ново стъкло“ ЕАД, гр. Нови пазар, „Пашебахче България“ ЕАД, гр. Търговище, «Фикосота» ООД, гр. Шумен, Предприятие за производство на разредители и битумен продукт в гр. Смядово - „Булбиокем“ ЕООД, гр. Габрово. Извършва се контрол по изпълнение на условията в издадените разрешителни по чл. 104, ал. 1 на ЗООС, съгласно § 29. (1) от ЗООС и спазване на мерките, заложи от операторите в Доклада за безопасност /ДБ/ за обекти с висок рисков потенциал и на прилагането на ДППГА на обекти с нисък рисков потенциал. Извършени са 2 бр. планови проверки на предприятия с висок рисков потенциал, 3 бр. проверки на предприятия с нисък рисков потенциал, дадени са 7 бр. предписания, от които 2 бр. не са изпълнени /предписанията са свързани с актуализирания ДБ на „Тракия глас България“ ЕАД, гр. Търговище, същия още не е утвърден от ИАОС/. Извършени през 2022 г. са и 5-те планови проверки по Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях, 2 /две/ на предприятия с висок рисков потенциал и 3/три/ на предприятия класифицирани с нисък рисков потенциал.

Извършени са 5 /пет/ проверки, съгласно съгласно Заповед № РД–123/31.01.2022 г. на Министъра на околната среда и водите за създаване на комисии за извършване на съвместни проверки на оператори на предприятия и съоръжения, класифицирани с нисък и висок рисков потенциал в съответствие с чл. 103, ал.2 от ЗООС /приложение 14 към същата Заповед/ и Заповед № РД – 122/31.01.2022 г. на Министъра на околната среда и водите за утвърждаване на годишните планове за контролната дейност през 2022 г. от комисииите /Приложение 14 към същата Заповед/. Извършена беше една извънредна проверка на „ Караш инвест"ООД, гр.Смядово. относно промяна в обстоятелствата, съгласно чл.23 от ЗОБВВПИ по издадено Разрешение за производство на взривни вещества, оръжия, боеприпаси и пиротехнически изделия на „Караш инвест“ООД, Бивш химически завод, гр. Смядово.

Операторите на проверяваните обекти спазват всички управленски и технически мерки, предвидени в документите, съгл.чл.110, ал.1 от ЗООС. Стриктно се спазват нормативните изисквания, свързани с безопасността на труда, противопожарната охрана и опазването на околната среда. Изготвени са процедури за докладване в случай на аварии или нарушения на технологичния режим. Прави се оценка на всички необходими промени в технологичните съоръжения и процеси от гледна точка на предотвратяване на аварията. Поддържат се техническите съоръжения и транспортните средства на такова ниво, че рискът от авария да бъде сведен до минимум. Всички оператори представиха копия на информационните листи за безопасност, актуализирани във връзка с изискванията на Приложение II на Регламент (ЕО) 1907/2006, относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH), изменено с Регламент 2015/830. Операторите са създали резерв от индивидуални средства за защита на персонала и материални средства за ликвидиране на последиците от евентуална авария.

Проведена е процедура за преглед на документацията, получена от оператора „Булбиокем“ЕООД, гр. Габрово, във връзка с класификацията му като предприятие с нисък рисков потенциал и процедура по Уведомление за инвестиционно предложение от Предприятие за производство на разредители и битумен продукт от „Булбиокем“ЕООД, гр. Габрово, в поземлен имот с идентификатор 67708.282.545 по КК землището на гр. Смядово. С Писмо Изх. №88 от 3.06.2022 г., Вх. №ОА-1820 от 3.06.2022 г., „Пашабахче България“ЕАД, Писмо Вх. №ОА-1878 от 9.06.2022 г., „Тракия глас България“ЕАД, гр.Търговище ни уведомиха, относно изграждане на локална автоматизирана система за оповестяване/ЛАСО/ за осигуряване на ранно предупреждение на персонала, компетентните органи и населението, която отговаря на изискванията на чл. 35, ал. 3, т. 5, ал. 6 от Закона за защита при бедствия и чл. 24, ал. 1 от Наредба за условията и реда за функциониране на Национална система за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт и населението при бедствия и за оповестяване при въздушна опасност. Предписаната локална система за оповестяване е изградена по проект, който обхваща „Тракия Глас България“ ЕАД, „Пашабахче България“ЕАД и „Шишеджам Аутомотив България“ ЕАД, гр. Търговище. Издадено е Решение по чл. 106, ал. 4 от Закона за опазване на околната среда/ЗООС/ за потвърждаване на пълнотата и съответствието на актуализиран Доклад за политиката за предотвратяване на големи аварии (ДППГА), представен в РИОСВ Шумен с придружително писмо Вх. № ОА-214-4 от 3.06.2022 г. на ПСНРП - „Булбиокем“ ЕООД, гр. Габрово. Представена е информация, относно преразглеждане на документите по чл. 106, ал. 5 или чл. 116е, ал. 1 и/или ал. 2 от ЗООС / политиката за предотвратяване на големи аварии (ППГА) и системата за управление на мерките за безопасност (СУМБ)/ на предприятие с нисък рисков потенциал „ЕР ЛИКИД БЪЛГАРИЯ” ЕООД, гр.Търговище, по дадено предписание при извършена проверка: КП-РБ-24 на 12.05.2022 г. Изготвен Проект за Решение № РИОСВ Шумен-ПГА-02/2022 г. за потвърждение на пълнотата и съответствието на Доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии на обект „Пашабахче България“ЕАД, гр. Търговище, на основание на чл. 106, ал. 4 от ЗООС и чл. 2, т. 3, буква „д“ от НАРЕДБА за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях (Приета с ПМС № 2 от 11.01.2016 г., обн., ДВ, бр. 5 от 19.01.2016 г., в сила от 19.01.2016 г., посл.изм. ДВ., бр.62 от 05.08.2022 г.). На основание на чл. 106, ал. 4 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/ и чл. 2, т. 3, буква „д“ от НАРЕДБА за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях е потвърдена пълнотата и съответствието на Доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии на ПСНРП „Пашабахче България“ЕАД, гр. Търговище, във връзка с изискванията на глава седма, раздел I от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/ и чл. 11, ал. 1 от Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях. Издадено е Решение № РИОСВ Шумен -ПГА-02 /2022 г.

Във връзка с провеждане на съвместни процедури по Уведомления за инвестиционни предложения от „Кристера“АД, гр. Попово, с УИН-503 от 23.09.2022 г. и «Алкомет» АД, гр. Шумен, с УИН-629 от 20.12.2022 г. са изпратени по служебен път до ИАОС уведомления по чл. 1, ал. 1, т. 1 от Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях. Експерти от направлението участваха в съвместни проверки през 2022 г. във връзка с Писмо Рег.№ I-61159/29.11.2013 г. на Главния секретар на МВР на производствени помещения и складове за съхранение на взривни материали и пиротехнически изделия на територията на РПУ – Велики Преслав, в складова база за съхранение на взривни материали, собственост на «Максам СЕ България» ЕАД, гр. Смядово. На 20/двадесет/ предприятия при извършените проверки по химикали са дадени предписания за извършване или актуализация на класификация на предприятието и/или съоръжението в съответствие с

критериите по Приложение №3 от ЗООС и документирани на извършената класификация във формата на Приложение №1 от Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях (Приета с ПМС № 2 от 11.01.2016 г., обн., ДВ, бр. 5 от 19.01.2016 г., в сила от 19.01.2016 г., посл.изм. бр. 62 от 05.08.2022 г.). В РИОСВ Шумен има 3 бр. потвърдени ДППГА на ПСНРП и техни актуализации през 2022 г.

На основание на чл. 106, ал .4 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/ и чл.2, т.3, буква „д“ от НАРЕДБА за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях (Приета с ПМС № 2 от 11.01.2016 г., обн., ДВ, бр. 5 от 19.01.2016 г., в сила от 19.01.2016 г., посл.изм. бр. 62 от 05.08.2022 г.) е потвърдена пълнотата и съответствието на Доклад за политиката за предотвратяване на големи аварии на ПСНРП, във връзка с изискванията на глава седма, раздел I от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/ и чл. 11, ал. 1 от Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях, на обект „Пашабахче България“ ЕАД, гр. Търговище, с оператор „Пашабахче България“ЕАД, гр. Търговище.

Писмо Изх. №ОА-214/2/ от 3.02.2022 г. Становище по чл. 106, ал. 2 от ЗООС за потвърждаване на пълнотата и съответствието на Доклад за политиката за предотвратяване на големи аварии, на „Булбиокем“ЕООД, гр. Габрово, п.к.5300, ул. „Мазалат“ № 1Г, предприятие за производство на разредители и битумен продукт в поземлен имот с идентификатор 67708.282.545 по КК землището на гр. Смядово, обл. Шумен с обособена част от бивш Химически завод Смядово, гр. Смядово.

Писмо Изх. №ОА-1829/5 от 27.06.2022 г., Становище по чл. 106, ал. 2 от ЗООС за потвърждаване на пълнотата и съответствието на актуализиран Доклад за политиката за предотвратяване на големи аварии, на «Булбиокем»ЕООД, гр. Габрово, п.к.5300, ул. „Мазалат“ № 1Г, предприятие за производство на разредители и битумен продукт в поземлен имот с идентификатор 67708.282.545 по КК землището на гр. Смядово, обл. Шумен с обособена част от бивш Химически завод Смядово, гр. Смядово.

С Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях на основание на чл.103, ал.9 от ЗООС, Приета с ПМС № 2 от 11.01.2016 г., обн., ДВ, бр. 5 от 19.01.2016 г., в сила от 19.01.2016 г., посл.изм. бр. 62 от 05.08.2022 г. се регламентират дейностите по предотвратяване на големи аварии и ограничаване на последствията от тях за човешкото здраве и околната среда. Във връзка с изискванията на горесцитираната Наредба експерти от направлението участваха в: одобряване на инвестиционни предложения по реда на глава шеста от ЗООС и/или разрешаване на строителството по реда на глава осма, раздел II от Закона за устройство на територията за случаите по чл. 104, ал. 2 от ЗООС. На доклади за предотвратяване на

големи аварии по реда на чл. 106 на ЗООС за изграждане и/или експлоатация на нови или изменения на съществуващи предприятия и/или съоръжения с нисък рисков потенциал или на части от тях. Съгласуване на устройствени планове и техни изменения при планиране на строежи в случаите по чл. 104, ал. 2 на ЗООС, в т.ч. устройствени планове на общините и подробни устройствени планове за поземлени имоти, на чиято територия се разполагат предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал по чл. 127, ал. 2 от Закона за устройство на територията. С приетите промени се предвижда оптимизиране на административната процедура чрез замяна на съществуващия разрешителен режим към министъра на околната среда и водите за изграждане и експлоатация на нови и експлоатация на съществуващи предприятия/съоръжения с висок рисков потенциал при запазване на високо ниво на защита за околната среда, одобряване на доклади за безопасност и техни актуализации в Изпълнителната агенция по околна среда. За целта е предвидена процедура по одобряване на доклади за безопасност и техни актуализации в Изпълнителната агенция по околна среда. Съгласно ЗИД на ЗООС, контролът по изпълнение на условията в издадените разрешителни по чл.104, ал.1 от ЗООС за обекти с висок рисков потенциал и на прилагането на ДППГА на обекти с нисък рисков потенциал се извършва чрез съвместни проверки от определени със заповед на Министъра на околната среда и водите комисии, съставени от представители на териториалните и регионалните структури на: Министерството на околната среда и водите; Министерството на вътрешните работи; Оправомощени представители на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда"; Оправомощени представители на кметовете на общините. Отчита се добра координация между контролните органи и създаден механизъм за извършване на съвместни проверки, във връзка с проверките по чл.104 от ЗООС.

През 2022 г. продължи работата с фирмите определили се, като производители, вносители, дистрибутори или потребители по веригата по смисъла на регламент REACH на територията на Регион – РИОСВ Шумен. Беше контролирано разпространението на информацията нагоре и надолу по веригата на доставки, което е характерна особеност на REACH. Потребителите трябва да бъдат информирани от производителите и вносителите за опасните свойства на веществото и за това как да контролират риска. За да могат да извършват оценка на риска, доставчиците имат нужда от повече информация от потребителите по веригата за техните собствени употреби. REACH осигурява рамка, в която информацията може да се предава надолу и нагоре по веригата за доставки. Експерти от направлението извършваха консултантска дейност с фирми, във връзка с осъществяване на дейностите, произтичащи от изискванията на Регламент (ЕО) № 1907/2006, относно REACH и Регламент (ЕО) 1272/2008 относно класифицирането, етикетирането и опаковането на химични вещества и смеси (CLP), в сила от 20.01.2009 г. На интернет страницата на РИОСВ Шумен периодично се поставяха указания за предприемане на необходимите стъпки при изпълнение на задълженията на компаниите, произтичащи от разпоредбите на Регламента REACH и материали във връзка със задълженията на фирмите по законодателството свързано с опасни химични вещества и смеси.

Извършва се участие на експерти от направлението в съвместни проверки два пъти годишно във връзка с Писмо рег.№ I-61159/29.11.2013 г. на Главния секретар на МВР на производствени помещения и складове за съхранение на взривни материали и боеприпаси на територията на територията на ОДМВР –Шумен, РПУ – Велики Преслав, в складова база за съхранение на взривни материали, собственост на «Караш Инвест»ООД, гр. Габрово, площадка Смядово.

4. Екологична отговорност и отстраняване на минали екологични щети

В годишния план за 2022 година бяха заложили и извършени 25 бр. планови проверки за осъществяване на контрол по ЗОПОЕЩ, като от тях 1 бр. попада в обхвата на т.2 на Приложение №1 (издадени документи от РИОСВ по реда на ЗУО) от ЗОПОЕЩ; 7 бр. в обхвата на т.1 на Приложение №1 (обекти с КР), 16 бр. попадат в обхвата на т.4 на Приложение №1 от ЗОПОЕЩ и 1 бр. в обхвата на т.6 на Приложение №1(обекти използващи биоциди по смисъла на ЗЗВХВС). Относно прилагане на Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети /ЗОПОЕЩ/ при извършване на контролната дейност през 2022 година са дадени 9 (девет) броя предписания/ в т.ч. 6 бр. при участие в планови съвместни проверки; 3 бр. при участие в планови комплексни проверки; Изпълнени са всички 9 бр. от дадените предписания. Във връзка с констатации по планови проверки през 2022 година няма съставени актове за административно нарушение. Дадените предписания предимно касаят: изготвяне и/или актуализиране на собствената оценка за възможни случаи на непосредствена заплаха за екологични щети и на случаи на причинени екологични щети, включване на превантивни и оздравителни мерки; предоставяне на актуална информация до МОСВ за вписване и поддържане на публичния регистър на операторите, които извършват дейности по Приложение №1 към чл.3, т.1 на ЗОПОЕЩ.

Съгласно Наредбата за публичния регистър на операторите, които извършват дейности по Приложение №1 към чл.3, т.1 от ЗОПОЕЩ през 2022 година РИОСВ-Шумен е извършила електронно подаване на информация на МОСВ за поддържане на публичния регистър по ЗОПОЕЩ. Издадени са 81 броя документи от РИОСВ-Шумен по реда на ЗУО на оператори, които извършват дейности по Приложение №1 от ЗОПОЕЩ и са въведени данни чрез внедрената Информационна система за управление и поддръжка на публичен регистър (ИСУППР).

Към 31.12.2022 година на територията на РИОСВ - Шумен няма оператори, които да изпълняват програми за отстраняване на минали екологични щети.

Анализ на дейностите по други текущи задачи Извършвани са проверки по пълнота и достоверност на информацията подадена от операторите в ГДОС на операторите с КР, при необходимост/съмнения в качеството и достоверност на информацията са извършвани проверки на място. Извършвано е отчитане седмично, месечно, тримесечно, годишно на свършената работа. Създадена е и се поддържа база данни на обекти-досиета, които подлежат на контрол от РИОСВ, по отношение на опасни химични вещества и смеси. Извършване на електронно подаване на информация до МОСВ за поддържане на публичния регистър по ЗОПОЕЦ, във връзка с издадени документи по реда на ЗУО на оператори, извършващи дейности по т.2 на Приложение № 1 от ЗОПОЕЦ на територията на РИОСВ-Шумен, чрез *Информационната система за управление и поддръжка на публичния регистър (ИСУППР)*. Своевременно подаване на база данни до МОСВ в публичния регистър за СЕВЕЗО обекти - предприятия и/или съоръжения с нисък рисков потенциал (ПСНПП) и предприятия и/или съоръжения с висок рисков потенциал (ПСВРП) във вътрешната (работна част) на регистъра. Подготвят се в указаните нормативни срокове становища, уведомителни писма и др., съобразно входящата кореспонденция. Изготвят се становища за постъпили заявления или проекти на комплексни разрешителни; по инвестиционни намерения, ДОВОС, ОУП. Извършва се анализ на резултатите след проведени комплексни проверки и комплексни разрешителни. Експертите от направлението повишават квалификацията си във връзка с нова нормативна база в областта на екологията

IV. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ И КОНТРОЛ

IV.1 Решения по глава VI от ЗООС

1. Общ брой издадени от РИОСВ решения по ОВОС за територията на РИОСВ по отрасли и общини. Проведени са 3 заседания на Експертния екологичен съвет към РИОСВ- Шумен през 2022 г. и е издадено 1 бр. решение по ОВОС и две становища по ЕО. През отчетната година са приключили процедураните по ЕО два проекта на общи устройствени планове на общините Смядово и Върбица. През 2022г. е оценен един допълнен доклад по ОВОС с положителна оценка.

2. Общ брой издадени от РИОСВ решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС за територията на РИОСВ по отрасли промишлени дейности. През 2022г. са постановени 54 броя решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС с характер на решенията „да не се извършва ОВОС“. Не са издавани решения с характер „да се извършва ОВОС“ Постановените 54 решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС с характер „да не се извърши ОВОС“ попадат в следните позиции от приложения № 2 на ЗООС: 1в) мелиоративни дейности в селското стопанство, включително напояване и пресушаване на земи-3 бр.; 1е) интензивно развъждане на риба-2 бр.; 2г) дълбоки сондажи, в т.ч. за водоснабдяване -3 бр.; 3а) промишлени инсталации за производство на електроенергия, пара и топла вода (невключени в приложение №1) -6 бр; 3а и 2г) промишлени инсталации за производство на електроенергия, пара и топла вода и дълбоки сондажи, в т.ч. за водоснабдяване-1 бр.; 3и) съоръжения за производство на електроенергия посредством силата на вятъра-1 бр.; 4г) инсталации за топене на цветни метали, включително производство на сплави (с изключение на благородните метали), изтегляне, формоване и валцуване на изделия от цветни метали и сплави;-1 бр.; 4д) инсталации за повърхностна обработка на метали и пластмаси чрез електролитни или химични процеси - 1 бр.; 5д) инсталации за топене на минерални вещества, включително производство на минерални влакна-1 бр.; 6а) обработка на междинни продукти и производство на химични вещества и смеси - 1 бр.; 7а) производство на растителни и животински масла и мазнини -1 бр.; 7б) пакетиране и консервиране на растителни и животински продукти-4 бр.; 7в) производство на млечни продукти-1 бр.; 7в) производство на млечни продукти и

7е) кланици-1 бр.; 10б) инфраструктурни инвестиционни предложения: за урбанизирано развитие, включително строителство на търговски центрове и паркинги -8 бр.; 10д) строителство на пътища (невключени в приложение № 1)-1 бр.; 11в) пречиствателни станции за отпадъчни води (невключени в приложение № 1)-1бр.; 11б) депа за отпадъци и инсталации за обезвреждане и/или оползотворяване на отпадъци (невключени в приложение № 1) и/или площадки за извършване на дейности по оползотворяване с код R13 на отпадъци с код 19 12 04, 19 12 10 и 19 12 12-9 бр.; 11д) съхраняване на метален скрап, включително скрап от моторни превозни средства -6 бр.; 11и) инсталации за обезвреждане или оползотворяване на животински трупове или животински отпадъци - 1бр. и 12в) ваканционни селища, хотелски комплекси извън урбанизираните територии и съпътстващи дейности (невключени в приложение № 1) - 1 бр.

3. Общ брой на решения по ОВОС за неодобряване, общ брой на решения за прекратяване на процедури по ОВОС, общ брой на обжалвани решения по ОВОС/решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, общ брой на отменени решения. Постановени са 34 решения за прекратяване на производствата по ОВОС: 6 /шест/ по искане на възложителя, 3 /три/ поради несъответствие на ИП с предвижданията на ОУП, съгласуван със становище на РИОСВ гр. Шумен, 22 поради непредставяне на информация и неизпълнение на указания на компетентния орган и 3 /три/ след напомнително писмо за невнасяне на изисквана информация/ документация повече от 12 месеца.

4. Общ брой на становища по ЕО и решения за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО за територията на РИОСВ по области. Издадени са две Становища по екологична оценка за съгласуване на ОУП на Община Смядово и Община Върбица. Постановени са 36 бр. решение за преценка ЕО с характер „да не се извършва ЕО“. Не са издавани решения с характер „да се извърши ЕО“.

5. Общ брой на становища по ЕО за неодобряване, общ брой на решения за прекратяване на процедури по ЕО, общ брой на обжалвани становища/решения, общ брой на отменени становища/решения. За отчетния период в РИОСВ гр. Шумен няма издавани становища по ЕО за неодобряване на планове и програми. Прекратени са 4 процедури по Екологична оценка, от които 3 /три/ поради неизпълнение на указания на компетентния орган по околна среда-невнесена информация от възложителя на плана и 1 /едно/ по искане възложителя.

6. Контрол по изпълнение на условията в издадените решения по ОВОС и решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС. (като информацията се представя обобщено относно: извършени проверки (могат да се цитират по-важни обекти); резултати от проверките, в т.ч. изпълнени условия, дадени предписания и др.) При извършения 100 % планов контрол по ОВОС през 2022г. не е констатирано неизпълнение на условия и няма съставени АУАН. От извършения през 2022 г. планов контрол по изпълнение на условия в решения по ОВОС не е констатирано неизпълнение на условия и няма съставени АУАН. По голяма част от дейностите по инвестиционните предложения не са реализирани. Контрол по изпълнение на условията, поставени в решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС: От извършения 100 % планов контрол по изпълнение на условията, поставени в решенията за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, е констатирано, че няма неизпълнение и нарушения на екологичното законодателство. До края на отчетния период на 2022 г. са представяни 9 доклада по наблюдение и контрол при прилагането на общинските устройствени планове, които са одобрени с писма на РИОСВ гр. Шумен. Представената извън плана за контролна дейност Обобщена справка по становище по ЕО, постановено през същата година - за ОУП на Община Смядово, е одобрена с писмо на РИОСВ гр. Шумен. От извършения 100 % планов контрол по изпълнение на условията, поставени в Решенията за преценяване на необходимостта от

извършване на ЕО не е констатирано неизпълнение на поставените условия. При извършеният планов контрол по изпълнение на условията от крайните актове по глава 6 от ЗООС, не са констатирани неизпълнения на поставените условия в постановените решения от РИОСВ гр. Шумен и няма съставени АУАН по реда на ЗООС. Извършена е плановата проверка на правното действие на Решение № ШУ-01-ПР/2007г. за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС за инвестиционно предложение за изграждане на ресторант, семеен хотел, басейн и бунгала в землището на гр. Велики Преслав, при която е установено, че същото е изгубило правно действие, тъй като в срок 5 години от датата на издаването му не е започнало осъществяване на инвестиционното предложение.

IV.2. КОМПЛЕКСНО ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И КОНТРОЛ НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО

РИОСВ-Шумен контролира операторите, които експлоатират производствени и други обекти, чиято дейност има капацитет над определената прагова стойност в Приложение № 4 на Закона за опазване на околната среда. Целта на извършваните проверки е спазването от оператора на условията от комплексното разрешително, в които са определени изисквания за различни компоненти и фактори на околната среда.

През 2022 г. са извършени 27 проверки на оператори на комплексни разрешителни. Дадени са 39 броя предписания, които са изпълнени. Проверените обекти са както следва: „Алкомет” АД, гр. Шумен, Инсталация за производство на алуминиеви заготовки - Шумен, Индустриална зона; производство на алуминиев прокат, валцови и пресови изделия от алуминий и алуминиеви сплави; "БМП-Близнаци метал пластик" ООД - Инсталация за производство на необработени метали от отпадъци от метали чрез металургични процеси - с.Стража, общ.Търговище; „Брамас 96” АД, гр. Шумен, Инсталация за обезвреждане на животински трупове гр. Шумен, индустриална зона; „Братя Томови” АД, гр. Попово, Инсталация за интензивно отглеждане на свине - Попово, Северна Промишлена зона; отглеждане на свине за разплод и месодобив; "ВИАС" ЕООД - инсталация за повърхностна обработка на метали гр. Шумен; "Гужер комерс" ООД - инсталация за интензивно отглеждане на птици-бройлери с.Зараево, обл.Попово; "Дюра-тайлс БГ" АД - Инсталация за производство на керамични продукти – плочки град Нови пазар; „Енола фарм“ ООД гр.Търговище, Инсталация за интензивно отглеждане на свине – обект село Буйново, общ. Търговище; „Ескейп груп” ООД, гр. Търговище - Инсталация за интензивно отглеждане на птици с.Подгорица, общ.Търговище; „Камчия” ЕАД, гр. Шумен - Инсталация за интензивно отглеждане на птици - землището на с.Панайот Волон и с.Коньовец; „Карлсберг България” АД, гр. София, Инсталация за производство на пиво - Шумен, ул."Раковски" №115; „Квинс Арго” ЕООД, инсталация за интензивно отглеждане на птици - с. Презвитер Козма, общ. Омуртаг; "Керамат” АД - инсталация за производство на керамични продукти - тухли гр.Каспичан; „НЕС – Нови Енергийни Системи” АД, гр. Шумен, Инсталация за повърхностна обработка на метали гр. Шумен; „Ново стъкло” АД, гр. Нови пазар, Инсталация за производство на домакинско стъкло; Община Омуртаг - Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Омуртаг, Котел и Върбица в землището на гр. Омуртаг; Община Търговище - Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Търговище и Попово с. Лиляк; Община Шумен - Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Шумен, Смядово, Велики Преслав, Хитрино, Каолиново, Каспичан, Венец, Нови пазар, гр. Шумен, кв. "Дивдядово"; „Пашабахче България“ ЕАД, Инсталация за производство на домакинско стъкло и инсталация за производство на водород; "Прима магна груп" АД (бивш „Енерсис” АД), гр. Търговище, Инсталация за производство на оловно - кисели акумулатори Търговище; „Родна индустрия 91” ЕООД, гр. Попово, Инсталация за изработване на керамични продукти чрез изпичане - Попово,

бул."България" №219; "Рока България" АД, инсталация за производство на керамични продукти - санитарен фаянс, гр.Каспичан; „Тетрахиб“ ЕАД, с. Никола Козлево, Инсталация за интензивно отглеждане на свине за угояване - с. Никола Козлево; угояване на прасета от 30 кг. живо тегло; „Тракия Глас България“ ЕАД, гр. Търговище, Инсталация за производство на плоско стъкло и водород; „Хан Омуртаг“ АД, гр. София, Инсталация за изработване на керамични продукти чрез изпичане - Шумен, Варненско шосе; производство на облицовъчни подови и стенни керамични плочки; „ХЦС“ АД, гр. Шумен, Инсталация за интензивно отглеждане на свине град Шумен, ул. "Пети километър; Яйца и птици-Ломци ООД - инсталация за интензивно отглеждане на птици с.Ломци, общ.Попово. Няма актове за неизпълнение на условия на комплексно разрешително от планови проверки през 2022 г. Дванадесет от проверените оператори са изпълнявали задълженията си по начин, който не е е наложил даване на предписания от РИОСВ-Шумен за предприемане на допълнителни мерки по прилагането на условията от комплексните разрешителни. За останалите оператори са дадени предписания, касаещи основно корекции и/или допълване на изготвените документи.

Административно-наказателни мерки са предприети срещу пет от операторите: „Родна индустрия 91“ ЕООД – за липса на част от представени документи, които не са били представени по време на плановата проверка, с което не е могло да бъде доказано достоверяващи на изискванията на условията от комплексното разрешително; Община Шумен – за допуснато изтичане на инфилтрат от регионално депо за неопасни отпадъци. „Хан Омуртаг“ АД – образуване на два отпадъка от производствената дейност над нормите, определени в КР; „Гужер комерс“ ООД – ползване на гориво за отопление на животновъдния обект, което не е включено в КР и „Ново стъкло“ ЕАД – за употреба на суровини като вид или количества, различаващи се от регламентираните в комплексното разрешително, и формиране на отпадък над регламентираното количество.

IV.3. ДОБРОВОЛНИ АНГАЖИМЕНТИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА – EMAS И ЕКОМАРКИРОВКАТА НА ЕС.

Схемата за управление и одит (EMAS) е доброволен инструмент за управление по околна среда. EMAS подпомага организациите да оптимизират производствените си процеси, да намалят въздействието си върху околната среда и да използват ресурсите по най-ефективен начин. Когато през 1993 г. е въведена EMAS, тя има за цел да обхване индустриални обекти. След първото преразглеждане през 2001г. EMAS II е отворена за всички организации, независимо от дейността им (разположени в държава-членка на ЕС и на ЕИП, както и дотогава). Целта на EMAS е да насърчава непрекъснатото подобряване на екологичните резултати на организациите чрез въвеждане и прилагане на система за управление по околна среда, оценка на показателите на подобна система, предоставяне на информация относно екологичните резултати, открит диалог с обществеността и други заинтересовани страни, както и активно участие на служителите. Броят на продуктовете групи, за които има разработени критерии и съответно могат да кандидатстват за екомаркировка на ЕС постоянно расте. Към момента те са 26 от различни категории: Почистващи продукти; Електроуреди; Изделия от хартия; Дом и градина; Облекла и обувки; Туристически услуги. В Регистъра на регистрираните по EMAS организации в България, няма дружества работещи на територията на Област Шумен и Област Търговище, контролирани от РИОСВ Шумен.

IV.4. ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА АКТИВНО ФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНО ПОВЕДЕНИЕ ЗА ГРИЖА КЪМ ОКОЛНАТА СРЕДА.

Открити уроци с демонстрация на пречистване на вода и еко викторина проведоха експерти от шуменската екоинспекция по повод Световния ден на водата в Професионалната гимназия по икономика и в Природоматематическата гимназия „Нанчо Попович“ в Шумен. В еко уроците се включиха учениците от 10б и 10в клас на ПГИ и 9г и 9д клас от ППМГ. По достъпен начин беше разяснена ролята и значението на подземните води, ролята на пречиствателните станции за питейни и отпадъчни води и беше демонстриран нагледно естествен начин на пречистване на вода в природата. Учениците се включиха с много въпроси и показаха своите екологични познания в дискусиата след беседата на експерта от направление „Води“ на шуменската екоинспекция.

ПГИ-ШУМЕН

ППМГ „НАНЧО ПОПОВИЧ“-ШУМЕН

С образователен урок за деветокласниците от СУ „Сава Доброплодни“ започнаха инициативите на РИОСВ-Шумен по повод Деня на Земята. Дискусия сред учениците от 9а и 9б клас предизвика мултимедийната презентация на тема „Екологичното равновесие на Земята“, представена от експерт в направление „Води“. В нея той представи факторите на средата, причините за нарушаването на екологичното равновесие и превантивните мерки, които човечеството трябва да предприеме, за да съхрани и оптимизира екосистемите. След урока в двора на училището учениците, подпомогнати от преподавателите по химия и биология, засадиха няколко иглолистни вида растения.

Десетокласниците от СУ „Йоан Екзарх Български“, представители на Съвета на хуманитаристите в училището и преподаватели засадиха фиданки в двора на училището, в инициатива на РИОСВ-Шумен по повод Деня на Земята. Срещата беше подпомогната от директора на училището г-жа Валентина Тодорова, която лично се включи в засаждането.

В мероприятиято се присъединиха и гости на училището от Програмата от мобилността за обмен на иновации по националната програма „Иновации в действие“ и представители от партниращи училища от страната.

По – късно в актовата зала на хуманитарната гимназия експерти от шуменската екоинспекция разговаряха с присъстващите по проблемите на околната среда в световен мащаб и бе акцентирано върху мотото на тазгодишното отбелязване на Деня на Земята - „Инвестираме в нашата планета“. Представената презентация на тема „Екологично равновесие на Земята“ предизвика дискусия, в която учениците заявиха своята гражданска позиция по екологичната тема.

Иглолистна фиданка засадиха учениците от 3а клас в двора на СУ „Панайот Волов“ в Шумен. В урока, с който продължи инициативата на шуменската екоинспекция, третокласниците коментираха с експерти кои са най-големите замърсители на атмосферния въздух. Разделени на два отбора, те нарисоваха с послание, своето виждане за опазване на околната среда чиста.

Учениците от 3а клас,,

В мероприятията на екоинспекцията за Деня на Земята се включиха и ученици от 6 и 7 клас на СУ „Васил Левски“ в Нови пазар. Децата от кръжока по „Природни науки“ и по „Технологии“ гостуваха в регионалната инспекция и разгледаха лабораториите на специалистите от Регионалната лаборатория към ИАОС. Те наблюдаваха процеса за анализиране на проби от подземни води за определяне на амоний и желязо и измерването на катиони и аниони във води посредством йонхроматографска система.

Учениците от кръжок "Природни науки" и кръжок "Технологии"

Една от инициативите реализирани по повод 30-ет годишнината от създаването на Европейската екологична мрежа „Натура 2000“ беше поставянето на 10 ограничителни табели на територията на Природния парк „Шуменско плато“ от служители на ДПП „Шуменско плато“ и експерти от РИОСВ Шумен. Природният парк попада изцяло в европейската екологична мрежа „Натура 2000“, като зоната е обявена по Директивата за опазване на местообитанията. Допълнителните ограничения, които се въвеждат са свързани с движението на мотоциклети, ATV, UTV и бъгита.

Забранителните режими се отнасят за дейности, свързани с провеждане на състезания с МПС извън съществуващите пътища в неурбанизираните територии. Забраните не се прилагат при бедствия, противопожарни, спасителни, аварии и контролни дейности. Според Закона за биологичното разнообразие, при нарушения имуществените санкции за физически лица са от 100 до 1000 лв., а за юридически - 200 до 5000 лв. Табелите са изработени от шуменската екоинспекция по повод необходимостта да се защитят природните местообитания от посегателство. По този начин РИОСВ Шумен и Дирекцията на природен парк „Шуменско плато“ отбелязват и 30 години от създаването на европейската екологична мрежа „Натура 2000“. Призовават се гражданите да спазват въведените ограничения и да опазват поставените указателни знаци.

По повод 30-годишния юбилей на Европейския ден на „Натура 2000“ бяха почистени отпадъци в границите на защитена зона „Преславска планина“, в землищата на селата Вардун, Стража и Черковна, в Държавни горски територии. В инициативата се включиха експерти на РИОСВ-Шумен и представители на ТП Държавно горско стопанство „Търговище“ и ученици от 5 клас от Първо ОУ „Хр. Ботев“ - гр. Търговище.

По време на почистването експерт от направление „Биоразнообразие“ на шуменската екоинспекция запозна децата с целта за създаване на европейската екологична мрежа „Натура 2000“, местообитанията и видовете, предмет на защита в защитената зона и в района, който беше почистен.

Бяха почистени участъците около чешмите по асфалтовия път в посока от гр. Търговище – с. Черковна, както и в защитената местност „Божур поляна“, която обхваща землищата на с. Вардун и с. Стража. Тя попада в обхвата на защитена зона „Преславска планина“.

Международен ден на биологичното разнообразие – 22 май

Деца и младежи от Дневния център за деца и лица с увреждания в Шумен се включиха в инициативата на РИОСВ-Шумен по повод Международния ден на биологичното разнообразие.

Те засадиха цветя в двора на центъра с помощта на възпитателите си и специалистите в дома. В акцията се включиха и деца от най-малката възрастова група.

Световен ден на околната среда – 5 юни

Съвместна инициатива на РИОСВ-Шумен, РЗИ-Шумен и ОЗЦ-Шумен заедно срещу тютюнопушенето за една по-чиста околна среда се проведе пред сградата на Областната управа в Шумен.

В изнесения консултативен кабинет на регионалната здравна инспекция се спряха много граждани, които пожелаха да измерят своя кислороден индекс, показващ доколко са пристрастени към тютюнопушенето.

Ученици от 9 клас на СУ „Йоан Екзарх Български се включиха в мероприятиято, като оставиха своите еко послания и разговаряха с представителите на трите институции по теми свързани с здравето и опазването на околната среда.

Деца от ДГ „Космонавт“, ДГ „Щурче“ и ДГ „Пчелица“ се включиха в образователните уроци на шуменската екоинспекция по повод Световния ден на околната среда. Откритите уроци на шуменската екоинспекция бяха част от наградите за отличното представяне на малчуганите от трите градини в конкурса „Моята цветна градинка“. Той имаше за цел да насърчи децата от най-ранна детска възраст да изграждат навици и умения за грижа към природата и околната среда. Малчуганите от трите детските заведения с голям интерес гледаха анимационен филм за замърсяването на атмосферния въздух и последствията от него и дискутираха по темата с експертите. Дечицата от ДГ „Космонавт“ изненадаха гостите си с рисунки, а възпитаниците на ДГ „Пчелица“ представиха състезателна игра за пчелите.

ДГ "Щурче"

ДГ "Космонавт"

ДГ "Пчелица"

Национална кампания „Да изчистим България заедно“

През месец септември експерти от РИОСВ и техните деца с радост се включиха в кампанията на bTV Media Grup "Да изчистим България заедно". За пореден път те участваха в инициативата, която се провежда с подкрепата на Министерството на околната среда, което е основен партньор. Само за два часа всички заедно успяха да съберат 15 чувала с битови отпадъци от стъпалата към Паметника "Създатели на българската държава" в Шумен.

Европейска седмица на мобилността

Близо 120 деца от 5 шуменски училища се включиха в Еко фестивал, посветен на Европейската седмицата на мобилността. Основен организатор бе шуменската инспекция по околната среда и водите в партньорство с горските педагози от ДПП „Шуменско плато“ и Североизточното държавно предприятие. Учениците се включиха в състезание, наречено FUNRUN, в което трябваше да изхвърлят разделно отпадъци, да имитират животно, да подредят пъзел с дървесни видове, да хвърлят шишарка в цел и да покажат бързина и сръчност. Участваха четвъртокласници от СУ „Панайот Волов“, П ОУ „Д-р Петър Берон“ и десетокласници от ППМГ „Нанчо Попович“, СУ „Йоан Екзарх Български“ и СУ „Сава Доброплодни“. Съдиите на надпреварата прецениха, че всички участници имат отлични умения и знания за природата.

Експерти от екоинспекцията демонстрираха чрез химични реакции как човекът въздейства върху околната среда и как отпадъците се превръщат в суровини, които можем да използваме. Учениците получиха и задачи, които трябваше да решат експериментално.

В друго специално ателие, подготвено от Пламена Николова от сдружение „Общество 528“, участниците в еко фестивала направиха хартия от отпадъчни продукти. Всички ученици получиха медали за успешен финал и подаръци.

По повод дните на Европейската седмица на мобилността деца от трета и четвърта група на ДГ „Слънце“ в Шумен се състезаваха с тротинетки в оспорвана надпревара в двора на детското заведение. По-малките възпитаници на градината от група „Славейче“ изгледаха анимация за опазване чистотата на въздуха и разговаряха за начините на екологично придвижване.

Кампания „Младежи за околна среда“

През месец ноември РИОСВ-Шумен стартира изпълнението на дейностите си по програма „Младежи за околна среда“ на МОСВ, които бяха възложени за изпълнение на две неправителствени организации. Над 400 млади хора от градовете Шумен и Попово се включиха в първата инициатива на сдружение „Инициативи за местно и регионално развитие“ в изпълнение на проект „Бъдещето на Земята - в ръцете на децата“, който се реализира с подкрепата на шуменската екоинспекция. Интерактивните уроци на лекторите се проведоха с участието на учениците от 8, 9, 10 и 11 клас на ППМГ „Нанчо Попович“ - Шумен и ПГСС „Никола Пушкиров“ - Попово. По време на демонстрации, ролеви игри и мултимедийни презентации младежите разсъждаваха по приоритетните теми на програмата.

15 младежи се включиха и в първата инициатива на Българския младежки Червен кръст – Търговище, в изпълнение на проект „Около нас е красиво“, който също се реализира с подкрепата на РИОСВ – Шумен. Обучението „младежи обучават младежи“ за доброволците на БМЧК - Търговище премина под формата на дискусия, а младите хора дебатираха върху климатичните промени и последствията от тях - глобалното затопляне, парниковия ефект, причините за тях и отражението им върху човека.

През ноември месец беше финализирана и самостоятелната инициатива на шуменската екоинспекция в рамките на кампанията на МОСВ, която се осъществи със съдействието на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“. В конкурсът за научно есе на тема: „Да живеем екологично“ участваха 25 писмени работи на младежи от 10-и и 11-и клас на ППМГ „Нанчо Попович“ - град Шумен, СУ „Йоан Екзарх Български“ – град Шумен, СУ „Сава Доброплодни“ – град Шумен, ПГСАГ – град Шумен, СУ „Васил Левски“ – град Нови пазар, I СУ „Свети Седмочисленици“ – град Търговище, и ПГСС „Никола Пушкиarov“ – град Попово.

През месец декември шуменската екоинспекция подари метални съдове за събиране на пластмасови капачки на шест училища, чиито възпитаници участваха и се класираха на призови места в конкурса за научно есе „Да живеем екологично“. На събитието, по повод официалното награждаване в конкурса, присъстваха ученици, преподаватели и ръководители на училища, както и преподаватели и представители на ректорското ръководство на Шуменския университет. Металните сърца за пластмасови капачки бяха монтирани в ППМГ „Нанчо Попович“ – гр. Шумен, СУ „Йоан Екзарх“ – гр. Шумен, СУ „Сава Доброплодни“ – гр. Шумен, I СУ „Свети Седмочисленици“ – гр. Търговище, ПГСС „Никола Пушкиarov“ – гр. Попово и СУ „Васил Левски“ – гр. Нови пазар.

Дейностите на младежите от БМЧК - Търговище по проекта „Около нас е красиво“ приключиха с открити уроци в три търговищки училища. Младежи бяха обучавани от свои връстници - доброволци по проблемите, които възникват от генерирането на огромни количество отпадъци, съпътстващи човешката дейност. В дебати и игри, младежите от девети, десети и единадесети клас на I СУ „Св. Седмочисленици“, II СУ „Проф. Никола Маринов“ и ПГИИ „Джон Атанасов“ бяха провокирани от своите съученици - обучители да се замислят за последиците от собственото си поведение по отношение на опазването на околната среда и възможно ли е то да бъде променено. Едноседмичните дискусии завършиха с акция по почистване на пешеходните алеи и местата за разходка в парк Борово око в град Търговище.

В началото на месец декември приключиха дейностите по проекта „Бъдещето на Земята - в ръцете на децата“ по програма „Младежи за околна среда“ на МОСВ, реализиран от сдружение „Инициативи за местно и регионално развитие“. В заключителният етап на дейностите в ППМГ „Нанчо Попович“ - гр. Шумен и ПГСС „Никола Пушкин“ - гр. Попово бяха реализирани два еко фестивала. По време на фестивалите учениците от двете училища участваха в еко готварски работилници, демонстрираха как работят пресите за метални кенчета, участваха в еко викторина и се включиха в играта "Климатична фреска", от която получиха още информация за проблемите с климата и околната среда.

Юбилеен благотворителен конкурс Еко Коледа

103 електронни картички участваха в надпреварата за призовите места в юбилейното издание на традиционния благотворителен конкурс. С авторски картички в състезанието участваха ученици от градовете Шумен, Търговище и Омуртаг и от с. Царев брод. При по-малките участници в конкурса в категорията за коледна украса се състезаваха деца от 25 детски градини от градовете Шумен, Търговище, Антоново, Опака, от селата Тимарево, Ясенково, Хитрино, Ловец, Голямо Градище и Черна и от шуменския квартал Макак. В оспорваната надпревара журито определи трима победители, както и допълнителни награди за отлично и оригинално представяне.

V. АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗАТЕЛНА ОТГОВОРНОСТ И ПАМ

През отчетния период на 2022 г. са съставени 123 броя АУАН за нарушаване на екологичното законодателство. Издадени са 84 броя Наказателни постановления/НП/ от Директора на РИОСВ-Шумен на обща стойност 157 730 лв. Наложени са 43 глоби за 33 480 лв., и 41 имуществени санкции за 124 250 лв. За отчетния период са прекратени 2 броя АУАН с резолюция на Директора на РИОСВ-Шумен. Сключените Споразумения по чл.58г от ЗАНН за 2022г. са 35 броя за 51 340 лв. Предадени на НАП са 47 броя НП за налагане на глоби и имуществени санкции, на стойност 93 600 лв. Наложени са общо 17 текущи месечни санкции на стойност 5 275.63 лв. От тях за замърсени отпадъчни води, по реда на чл. 69 от ЗООС са наложени общо 16 броя, а по опазване чистотата на атмосферния въздух са 1 брой. Издадени са 17 заповеди за отмяна на текуща месечна санкция (ТМС) по води и 4 заповед по въздух. За намаляване на действащи санкции са издадени 10 бр. заповеди по води и 2 по въздух. За спиране е издадена 1 бр. заповед по въздух, и 1 заповед за възобновяване на действаща санкция по въздух. За отчетния период няма издадени еднократни текущи санкции. Събраните суми по всички издадени през периода наказателни постановления са в размер на 115 130,10 лв. Събраните суми за 2022г. от сключените Споразумения по чл.58г от ЗАНН са на обща стойност 49 400 лв.

През отчетния период е наложена една принудителна административна мярка № 71 А от 18.03.2022 г. за спиране на достъпа до местата определени за съхранение на отпадък с код 110109* на площадка за дейности с отпадъци.

Обжалвани НП-глоби и влезли в сила за периода – 3 броя по ЗУО за 7 400 лв. Обжалвани НП- имуществени санкции и влезли в сила за периода-1 брой по ЗООС за 10 000 лв.; 6 броя по ЗВ за 14 500 лв.; 4 броя по ЗУО за 23 000 лв.; 1 брой по ЗЧАВ за 2000 лв. През 2022г. са издадени 84 броя Наказателни постановления от Директора на

РИОСВ-Шумен. Сумите по наложени глоби за 2022 г. са 33 480 лв., за имуществени санкции са 124 250 лв., което общо е 157 730 лв. През 2022 г. са издадени 17 броя НП за налагане на ТМС. От тях 16 броя по води и 1 брой по въздух. Стойността на наложените санкции по чл. 69 от ЗООС по отношение замърсяване на водите е 5 268,63 лв., а по опазване чистотата на атмосферния въздух е 7, 00 лв.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Включените в регистъра обекти през 2022 г. са били 1562 бр. Обектите включени в таблица 2, задължителни за контрол през 2022 г. бяха 515 бр. на които са панирани за изпълнение 573 бр. проверки. Изпълнените и проверени планови обекти за годината са 515 броя, което е 100 % изпълнение на плана за контролна дейност през 2022 г. От тях на 52 бр. планирани обекти са извършени комплексни проверки, по три и повече компонента/фактора на околната среда. На останалите обекти, с по два компонента са извършени 108 съвместни проверки съгласно приоритетите за контролна дейност заложи в плана. За предвидените в годишният план 27 бр. обекти с комплексно разрешително, са били проверени 27 броя което е 100 % изпълнение на плана. За разлика от планираните общо обекти в общия списък, тези обекти включени в плана в съответните таблици по компоненти, са 763 бр., което е повече поради това, че някои от обектите са включени по повече от един компонент и/или фактор на околната среда по които се проверяват. Изпълнението им през годината е 763 броя обекти по компоненти и фактори на околната среда, или 100%. Допълнително, като извънредно проверени обекти, извън заложените в плана за контролната дейност за 2022 г., са проверени още 316 броя обекти. Извънредните проверки (невключени в Таблица 2.2. от Плана за КД за 2022 г.) са общо 546 бр. Планираните и изпълнени комплексни проверки през 2022 г. бяха 52 бр., което е показателно за спазване и приоритизиране на комплексния подход при извършването на проверките. През 2022 г. проверките по постъпилите основателни и решени сигнали и жалби от граждани бяха 116, като в сравнение с 2021 г. те са били 140. Броят на проверените обекти по жалби и сигнали на граждани през 2022 г. беше 114, докато през 2021 г. техния брой е бил 116. Допълнително, като извънредно проверени обекти, извън заложените в плана за контролната дейност за 2022 г., са проверени още 316 броя обекти, докато през 2021 г. техния брой е бил 302. Анализирайки представените данни е видно че се запазват сравнително близки стойности на проверените обекти и извършените извънредни проверки.

Поддържането на сравнително постоянен брой на проверяваните обекти през последните години означава, че качеството на контролната дейност и количеството на проверките се запазват. В следствие на това подобрената ефективност при дейността и изпълнението на задължителните условия също се запазва и подобрява. Резултатът е подобряване на устойчивостта на околната среда. Причина за това е и изпълнението на даваните предписания при контролната дейност. Извършването на по ефективна и качествена контролна дейност, като превантивен, текущ и последващ контрол е от голямо значение за осигуряване на точни и актуални правила за работа, които са съобразени с политиката и приоритетите на МОСВ, както и на РИОСВ Шумен и пречупени през регионалната специфика на района, и проблемите в опазване на околната среда.

За подобряване на цялостната контролна дейност на инспекцията периодично се прави преглед и при необходимост се извършва актуализиране и усъвършенстване на вътрешните правила за работа. През 2022 г. контролната дейност прогресивно отбелязва напредък, резултат от подобрена координация по направления по-добри правила и организация за работа. Това съответно подобри ефективността на контролната дейност и

работата на експертите, допринесе за своевременно изпълнение на плана, и за подобряване на информационната и работна среда в инспекцията.

Съставени са 123 броя АУАН за нарушаване на екологичното законодателство. Издадени са 84 броя Наказателни постановления/НП/ от Директора на РИОСВ-Шумен на обща стойност 157 730 лв. Наложени са 43 глоби за 33 480 лв., и 41 имуществени санкции за 124 250 лв.

регистрираните превишения /от АИС – Шумен/ на средноденонощната норма по показател ФПЧ₁₀ за поредна година са в рамките на допустимите такива, същите са не повече от 35 броя за една календарна година

Въпреки ангажираността на експертите от Направлението, свързана с проверки по постъпили сигнали, изготвяне на писма по реда на чл.2, ал.2 от Наредбата за ОС по уведомления за ИП- 421 бр. (от които 9бр. да се извърши процедура по реда на Наредбата за ОС); по внесени Горскостопански програми- 156 бр. (от които 2 бр. да се извърши процедура по реда на Наредбата за ОС); по внесени План-извлечения – 20 бр.; 113 бр. във връзка с кандидатстване по мерки 6.1 и 6.3 и 4.1 (от които 6 бр. да се извърши процедура по реда на Наредбата за ОС); изготвени 116 бр. писма по внесени УИН, указващи приложимата процедура по ЗБР при съвместяване на процедирането по глава шеста от ЗООС; дадени са 95 бр. преценки по съвместени процедури по ЗООС и ЗБР за ИП, че няма вероятност от значително отрицателно въздействие върху защитени зони; изпратени са 18 бр. писма по реда на чл.12, ал.5 от Наредбата за ОС до Басейнови дирекции гр. Варна и гр. Плевен за становища по чл.155, ал.1, т.23 от Закона за водите, във връзка с депозиран в РИОСВ- гр. Шумен уведомления за ИП; издадени са 19 бр. решения по реда на Наредбата за ОС; издадено е 1 бр. решение за прекратяване на процедура по реда на Наредбата за ОС; участия в комисии, семинари и др., Плана за контролна дейност за 2022 г. е изпълнен на 100%.

В резултат от своевременно извършените от РИОСВ - гр. Шумен проверки на билкозагответели, както и такива извършващи билкоизкупуване и заготвяне на билки до голяма степен се ограничи и предотврати незаконния добив на билки и търговия с тях.

На територията на двете области се наблюдава намаляване на количествата на депонираните битови отпадъци. Причината е функционирането на двете сепариращи инсталации в гр. Търговище и с. Близнаци, които сепарират отпадъците на общините в РСУО Шумен и Търговище , както и сключените договори на по-голямата част от общините за предаване за предварително механично-биологично третиране (сепариране на рециклируеми отпадъци за последващо оползотворяване и биологично третиране на отделената органична фракция) в инсталация в с. Езерово, на „Екоинвест Асетс“ АД;

Увеличава се броя на фирмите извършващи дейности по оползотворяване на отпадъци. Фирмите предприемат действия по намаляване на образуваните отпадъци. Засилва се интереса от страна на фирмите за извършване на дейности по рециклиране на строителни отпадъци в съответствие с изискванията на Наредба за управление на строителни отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали.

През 2022 г. продължи изпълнението по укрепване, прилагане и налагане на законодателството по управление на химикалите с цел да се ограничава и предотвратява риска за човека и околната среда от въздействието на всички химични вещества, класифицирани, като опасни по смисъла на Закон за защита от вредното въздействие на

химичните вещества и смеси /ЗВВХВС/, които се съхраняват, произвеждат и употребяват на територията на РИОСВ-Шумен.

През 2022 г. продължи изпълнението по укрепване, прилагане и налагане на законодателството по управление на химикалите с цел да се ограничава и предотвратява риска за човека и околната среда от въздействието на всички химични вещества, класифицирани, като опасни по смисъла на Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси /ЗВВХВС/, които се съхраняват, произвеждат и употребяват на територията на РИОСВ-Шумен.

Извършена бе дейност през 2022 г. по контрола и управлението на опасните химични вещества и смеси, което е свързано с намаляване на риска за здравето на хората и околната среда и предотвратяване на последствията при евентуални големи промишлени аварии при работа с опасни химични вещества и смеси.

Експертите от направлението оказват текуща помощ на операторите, в изпълнение на изискванията на Регламент REACH, Регламент /ЕО/648/2004, Регламент (ЕО) 1272/2008, - Регламент /ЕО/ 2020/878, Регламент №649/2012 относно износа и вноса на опасни химикали (PIC), Регламент № 2017/852 относно живака, Наредбата за съхранение на опасни вещества и смеси, Закона за опазване на околната среда и Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях.

Добра координация между контролните органи и създаден механизъм за извършване на съвместни проверки, във връзка с проверките по чл.104 от ЗООС.

Добра координация с колеги от останалите отдели и направления в РИОСВ при съвместни проверки и документална работа.

През 2022 г. контролната дейност на РИОСВ Шумен е по ефективна спрямо 2021г. по отношение на предприетите административнонаказателни действия и наложените санкции на юридически лица и еднолични търговци.

В обхвата на РИОСВ-Шумен не са изградени нови пречиствателни съоръжения за производствени отпадъчни води, които ползват водни обекти за заустване на отпадъчни води. През периода са въведени в експлоатация локални пречиствателни съоръжения към производствени предприятия, ползващи селищни канализационни системи на гр. Шумен и гр. Търговище за третиране на производствените отпадъчни води в съответствие с чл. 125, ал. 1 и чл. 127, ал. 1 от Закона за водите.

През 2022 г., както и през предходните години, продължиха дейностите по прибиране и грижата за ранени птици и животни.

При контролната дейност по ОВОС не се констатира неизпълнение на поставените условия и мерки за етапите на които се намира реализацията на проектите. Неизпълнението на по-голяма част от поставените условия е резултат от нереализирани инвестиционни намерения.

Видно е, че разликата в размера на наложените санкции през годините е голям, което е показател за по-засилен и ефективен контрол, вследствие на което замърсяването на околната среда е намаляло. Това е показателно за по ефективна контролна дейност по опазване през 2022 г., в сравнение с тази от 2021 г.

Запазва се тенденцията през отоплителния сезон да се използват битови горивни съоръжения и инсталации, работещи с твърдо гориво.

През 2022 г. не са изградени нови ГПСОВ в обхвата на РИОСВ-Шумен. ГПСОВ Антоново е въведена в експлоатация, но не функционира.

Липсва резерватна охрана за резерватите на територията, контролирана от инспекцията.

РИОСВ – Шумен е възпрепятствана при изпълнението на служебните си задължения по Закона за биологичното разнообразие, свързани с настаняването на ранени екземпляри от защитени видове животни в Спасителен център за диви животни „Зелени Балкани“ – гр. Стара Загора, ОП „Център за защита на природата и животните“ – гр. Добрич, ОП „Зоопарк – Спасителен център“ – гр. Варна и/или в Център за размножаване и рехабилитация на сухоземни костенурки, фондация „Геа Челония“ - с. Баня, общ. Несебър, и по-конкретно с транспортирането на животните до тези спасителни центрове. С оглед на сравнително честите сигнали за намерени бедстващи животни, особено по време на размножителния период на повечето видове животни, всяка година има голям брой ранени екземпляри, които трябва да бъдат транспортирани до спасителен център, в който да бъдат положени грижи за тях. На територията на инспекцията няма спедиторска фирма, която да извършва услуги по превоз на животни в рамките на страната, а РИОСВ – Шумен не разполага с подходящ автомобил за тази цел. По този начин регионалната инспекция е уязвима по отношение на изявените претенции от подателите на сигнали за начина на транспортиране на екземплярите и дългия времеви период до настаняването им в центъра. РИОСВ – Шумен няма отпуснати допълнителни финансови средства, които да обезпечат транспортирането на ранените животни със служебен автомобил до спасителните центрове в гр. Стара Загора, гр. Добрич, гр. Варна и с. Баня, един път или няколко пъти на всяка седмица или месец. В тази връзка е необходимо да бъде намерено решение по този дългогодишен проблем, за да може РИОСВ да продължи да изпълнява безпрепятствено задълженията си по транспортирането и настаняването на защитени видове животни, нуждаещи се от специализирана помощ. Инспекцията има предложение да бъдат отпуснати допълнителни финансови средства към бюджета ѝ, които да обезпечат транспортирането на ранените животни със служебен автомобил до спасителните центрове или да бъде сключен договор от страна на МОСВ с лицензирана фирма за транспортиране на животни, която да извършва транспортни услуги на територията на цялата страна, като взема бедстващите екземпляри от сградите на инспекциите и ги транспортира до съответните спасителни центрове.

Въпреки създадената добра организация за осъществяване на контрол и предприемане на спешни действия за организиране почистването на нерегламентираните сметища, както и старанието от страна на общинските администрации, остава нерарзешен проблема с нерегламентираното изхвърляне на отпадъци от недобросъвестни граждани и фирми, предимно върху общински, държавни или горски територии.

Трудна координация с останалите органи, Регионални здравни инспекции (РЗИ): Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" (ИА ГИТ), с които по „Указания за провеждане на контролна дейност по Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, във връзка с прилагането на Регламент (ЕО) № 1907/2006 относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали и Регламент (ЕО) № 1272/2008 за класифицирането, етикетирването и опаковането на вещества и смеси“ следва да се извършват съвместни проверки.

Всеобхватната и обемна нормативна и поднормативна уредба, която се променя твърде често, отнема време за опознаването ѝ, прилагането ѝ и разясняването ѝ на бенефициентите, невъзможност през изминалата година за обучения, само онлайн. Има случаи на противоречия, които затрудняват тълкуването и прилагането ѝ, а същевременно трябва да се извършват в определен срок.

Липсват разработени критерии, одобрени от МЗ за оценка на степента на значимост на отрицателните въздействия върху човека и възможния риск за човешкото здраве от реализацията на инвестиционните предложения, което затруднява изготвяне на мотивирани становища от страна на специализираните компетентни органи при процедирането по реда на глава шеста от ЗООС.